

Влада на Република Северна Македонија

Скопје, 16 јануари 2024 година

Бр. 41- 102.1/2

До
Претседателот на Собранието на
Република Северна Македонија
Скопје

Врз основа на членот 91 алинеја 2 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 132 и 137 од Деловникот на Собранието на Република Македонија, Владата на Република Северна Македонија, Ви поднесува Предлог на закон за стручно образование и обука, што го утврди на седницата, одржана на 16 јануари 2024 година.

Në bazë të nenit 91, alinesë 2 të Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe neneve 132 dhe 137 të Rregullores së Kuvendit të Republikës së Maqedonisë, Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut Ju parashtron, Propozim - ligjin për Arsim dhe Trajnim Profesional, që e përcaktoi në seancën e mbajtur më 16 janar 2024.

За претставници на Владата на Република Северна Македонија во Собранието се определени д-р Јетон Шаќири, министер за образование и наука и д-р Агим Нухиу, заменик на министерот за образование и наука, а за повереник Билјана Казанџиска, државен секретар во Министерството за образование и наука.

Për përfaqësues të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut në Kuvend janë përcaktuar dr. Jeton Shaqiri, ministër i Arsimit dhe Shkencës dhe dr. Agim Nuhiu, zëvendësministër i Arsimit dhe Shkencës ndërsa për të besuar Biljana Kazanxhiska, sekretare shtetërore në Ministrinë e Arsimit dhe Shkencës.

Прв заменик на претседателот на Владата на
Република Северна Македонија

Подготвил: Маја Богоевска, помлад соработник
Проверил: Никола Пасков, раководител на одделение
Катерина Јаневска, раководител на одделение
Контролирал: Стојанчо Радичевски, помошник раководител на сектор
Јетмира Маџиќ, помошник раководител на сектор
Согласен: Снежана М. Пендовски, државен советник
Зоран Брњарчевски, раководител на сектор
Одобрил: м-р Методија Димовски, генерален секретар на Владата

ПРЕДЛАГАЧ:

Владата на Република Северна Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ:

д-р Јетон Шаќири, министер за образование и наука и

д-р Агим Нухиу, заменик на министерот за образование и наука

ПОВЕРЕНИК:

Билјана Казанџиска, државен секретар во Министерството за образование и наука

PROPOZUES:

Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut

PËRFAQËSUES:

Dr. Jeton Shaqiri, ministër i Arsimit dhe i Shkencës

Dr. Agim Nuhiu, zëvendësministër i Arsimit dhe i Shkencës

I BESHUESHËM:

Biljana Kazanxhiska, sekretare shtetërore në Ministrinë e Arsimit dhe të Shkencës

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

PROPOZIM-LIGJI
I ARSIMIT PROFESIONAL DHE I TRAJNIMIT

Скопје, јануари 2024 година

Shkup, janar 2024

ВОВЕД

HYRJE

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Законот за стручно образование и обука кој во моментот се применува е донесен во 2006 година. Реформата на стручното образование и обука е тесно поврзана со промените на пазарот на трудот. Имено, потребите на пазарот на трудот, влијаат и во обликување на моделот на стручно образование и обука, како систем насочен кон создавање на човечки ресурси за потребите на пазарот на трудот, преку вработување или самовработување. Односот помеѓу овие две компоненти е взаемно условен и поврзан. Иницијативата за легислативни промени во сегментот на стручното образование и обука се наоѓа во Стратегијата за образование за 2018-2025 година. Имено, Стратегијата за образование 2018-2025 година го констатира следното “Бројот на стручни предмети во наставниот план е најнизок во Европа, околу 52% (наспроти 70% во Европа) и најголем број на општи предмети во стручното (околу 42%) со што стручното образование е повеќе општо – образовно. Исто така бројот на часови практична обука е исклучително низок, во просек 20-30% наспроти европскиот тренд од над 60%.” Истовремено, Стратегијата за образование 2018-2025 година ги поставува следните приоритети: 1) Усогласување на стручното образование и обука со потребите на пазарот на трудот, 2) Подобрување на средината за учење и квалитетот на стручното образование и обука, 3) Зголемување на опфатот во стручното образование и обука и 4) Подобрување на капацитетите на човечките ресурси. Донесувањето на нов Закон за стручно образование и обука е определено и со Годишниот план за работа на Министерството за образование и наука.

Во интензивен дијалог на Министерството за образование и наука со компаниите, стопанските комори и локалните самоуправи, се увиде потребата за отворање на нови образовни профили и паралелки во училиштата, потребата од редизајнирање на дел од наставните програми и унапредувањето на практичната обука на учениците. Преку кампањата „Учи паметно, работи стручно“ во изминатите месеци точно се утврдени потребните профили на локално ниво и овозможуваме отворање на нови стручни профили кои се бараат на пазарот од страна на компаниите. Концептот е целосно поддржан од компаниите. Над 85% од компаниите изразија интерес да воспостават соработка со училиштата на локално ниво и да ги примаат учениците на практична обука. Уписната политика изразена во конкурсот за учебната 2021/2022 година, за прв пат е креирана преку една заедничка соработка помеѓу министерството за образование и наука, локалната самоуправа и компаниите. Фокусот

I. VLERËSIM I GJENDJEVE NË FUSHËN QË DUHET TË RREGULLOHET ME LIGJ DHE SHKAQET E SJELLJES

Ligji i Arsimit Profesional dhe i Trajnimit që për momentin zbatohet, është sjellur në vitin 2006.

Reforma e arsimit profesional dhe trajnimit është e lidhur ngushtë me ndryshimet në tregun e punës. Në të vërtetë, nevojat në tregun e punës ndikojnë edhe në formësimin e modelit të arsimit profesional dhe të trajnimit, si sistem i drejtuar për krijimin e resurseve njerëzore për nevojat e tregut të punës, nëpërmjet punësimit ose vetëpunësimit. Raporti mes këtyre dy komponentëve është i kushtëzuar dhe i lidhur mes vete. Nisma për ndryshime legjislative në segmentin e arsimit profesional dhe të trajnimit gjendet në Strategjinë e arsimit për vitin 2018-2025. Gjithashtu Strategjia e arsimit 2018-2025 e konstaton këtë: “Numri i lëndëve profesionale në planin mësimor është më i ulëti në Europë, rreth 52% (kundrejt 70% në Europë dhe numri më i madh i lëndëve të përgjithshme në arsimin profesional (rreth 42%) me çka arsimiti profesional është më shumë arsim i përgjithshëm. Gjithashtu, numri i orëve të trajnimit praktik është shumë i ulët, mesatarisht 20-30%, kundrejt trendit europian prej mbi 60%”. Njëkohësisht, Strategjia e arsimit 2018-2025 i vendos këto prioritete: 1) Harmonizimin e arsimit profesional dhe të trajnimit me nevojat e tregut të punës, 2) Përmirësimin e mjedisit për mësim dhe të cilësisë së arsimit profesional dhe të trajnimit, 3) Rritjen e përfshirjes në arsim profesional dhe trajnim dhe 4) Përmirësimin e kapaciteteve të burimeve njerëzore. Sjellja e Ligjit të ri të Arsimit Profesional dhe të Trajnimit është i përcaktuar edhe me Planin vjetor të punës të Ministrisë së Arsimit dhe të Shkencës. Në dialog intensiv të Ministrisë së Arsimit dhe të Shkencës me kompanitë, odat ekonomike dhe vetëqeverisjet lokale, u pa nevoja për hapjen e profileve dhe paraleleve të reja arsimore në shkolla, nevoja e ridizajnimit të një pjese të programeve mësimore dhe përmirësimi i trajnimit praktik të nxënësve. Nëpërmjet fushatës “Mëso me mençuri, puno me profesionalizëm” në muajt e kaluar janë përcaktuar saktë profilet e nevojshme në nivel lokal dhe mundësojmë hapjen e profileve të reja profesionale që kërkohen në treg nga kompanitë. Koncepti mbështetet plotësisht nga kompanitë. Mbi 85% e kompanive kanë shprehur interes për vendosjen e bashkëpunimit me shkollat në nivel vendor dhe pranimin e nxënësve për trajnim praktik. Politika e regjistrimit e shprehur në konkursin për vitin shkollor 2021/2022 për herë të parë është krijuar nëpërmjet një bashkëpunimi të përbashkët përmes Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës, vetëqeverisjes lokale dhe kompanive. Fokusi është vendosur te arsimiti profesional, si arsim i së tashmes

е ставен на стручното образование, како образование на сегашноста и иднината. Зголемен е бројот на ученички места во стручно образование и тој ќе изнесува 65,22% од вкупниот број (во прва година во 2020-2021 година запишани се 61,66% ученици во стручно образование), наспроти бројот на ученички места во гимназиско образование кој е намален и ќе изнесува 30,82% од вкупниот број на сите ученички места (во прва година во 2020-2021 година запишани се 34,11% ученици во гимназиско образование). Со новиот конкурс оваа година се отвораат 97 дуални паралелки со зголемен обем на практична обука за 2001 ученик (11 паралелки се од веќе постоечки програми, 86 паралелки се резултат на нови соработки помеѓу училишта и компании). Атрактивноста на средното стручно образование дополнително ќе се стимулираат со обезбедување на фонд од 2.200 стипендии за ученици од прва година, во вкупна вредност од околу 60 милиони денари. Учениците кои ќе се запишат во дуална паралелка ќе добиваат месечен износ од 3.500 денари за 9 месеци во годината. Преку спроведување на оваа активност, десеткратно се зголемуваат на стипендиите кои се доделуваат за ученици запишани во средно стручно образование.

Во изминатиот период на национално ниво, Министерството за образование и наука со поврзување со странски партнери, спроведува низа на иницијативи во контекст на унапредување на системот на стручно образование и обука. Во таа насока, во рамките на проектот спроведуван од УНДП (поддржан од Амбасадата на Велика Британија во Северна Македонија), “Премостување на јазот кај вештини за создавање нови и подобри работни места”, се подготвени концепции и анализи за развој на постсредното образование и за формирање на регионални центри за стручно образование и обука. Истовремено, активностите спроведени во рамките на проектот “Образование за вработување во Северна Македонија”, поддржан од Швајцарската агенција за развој и соработка, а спроведуван од Хелветас Северна Македонија, Македонски центар за граѓанско образование и Стопанска Комора на Северна Македонија, се насочени кон имплементирање и поттикнување на дуално образование и генерално зголемување на обемот на практично образование, преку поврзување на установите, учениците и работодавачот.

Со цел да се постигнат стратешките цели и определби за модернизација на системот на стручно образование и обука и земајќи ја во предвид фактичката состојба, јасно и недвосмислено се забележува потребата за донесување на целосно нов Закон за стручно образование и обука.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

dhe së ardhmes. Është rritur numri i vendeve të nxënësve në arsimin profesional dhe ai është 65,22% nga numri i përgjithshëm (në vit të parë në vitin 2020-2021 janë regjistruar 61,66% nxënës në arsimin profesional), kundrejt numrit të vendeve të nxënësve në gjimnaz i cili është ulur dhe do të jetë 30,82% nga numri i përgjithshëm i të gjithëve vendeve të nxënësve (në vit të parë në vitin 2020-2021 janë regjistruar 34,11% nxënës në gjimnaz). Me konkursin e ri këtë vit do të hapen 97 paralele duale me vëllim të rritur të trajnimit praktik për 2001 nxënës (11 paralele janë nga programet tashmë aktuale, 86 paralele janë rezultat i bashkëpunimeve të reja përmes shkollave dhe kompanive). Atraktiviteti i arsimit të mesëm profesional në mënyrë shtesë do të stimulohet me sigurimin e fondit për 2200 bursa për nxënës të vitit të parë, në vlerë të përgjithshme prej 60 milionë denarë. Nxënësit që do të regjistrohen në paralelet duale do të marrin shumë mujore prej 3500 denarëve për 9 muajt e vitit. Nëpërmjet zbatimit të këtij aktiviteti, rriten dhjetëfish bursat që ndahen për nxënës të regjistruar në arsimin e mesëm profesional.

Në periudhën e kaluar, në nivel nacional, Ministria e Arsimit dhe e Shkencës duke u lidhur me partnerë të huaj, zbaton një varg iniciativash në kontekst për avancimin e sistemit të arsimit profesional dhe trajnimit. Në këtë drejtim, në kornizat e projektit të zbatuar nga UNDP-ja (të mbështetur nga Ambasada e Britanisë së Madhe në Maqedoninë e Veriut), “Tejkalimi i boshllukut së shkathtësive për krijimin e vendeve të reja dhe më të mira të punës”, janë përgatitur koncepcione dhe analiza për zhvillimin e arsimit pas të mesëm dhe për formimin e qendrave rajonale të arsimit profesional dhe trajnimit. Njëkohësisht, aktivitetet e zbatuara në kuadër të projektit “Arsimi për punësim në Maqedoninë e Veriut”, të mbështetur nga Agjencia Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim, dhe zbatuar nga Helvetas Maqedonia e Veriut, Qendra Maqedonase për Arsimin Qytetar dhe Oda Ekonomike e Maqedonisë së Veriut, janë drejtuar drejtë zbatimit dhe nxitjes së arsimit dual dhe në përgjithësi rritjen e vëllimit të arsimit praktik, nëpërmjet lidhjes së institucioneve, të nxënësve dhe të punëdhënësit.

Me qëllim që të arrihen synimet dhe përcaktimet strategjike për modernizimin e sistemit të arsimit profesional dhe të trajnimit dhe duke pasur parasysh gjendjen faktike, qartë dhe pa mëdyshje parashihet nevoja për sjelljen e Ligjit krejtësisht të ri të arsimit profesional dhe trajnimit.

II. QËLLIMET, PARIMET DHE ZGJIDHJET

THEMELORE

Со новиот Закон за стручно образование и обука треба да се овозможи стручно образование кое ќе соодејствува со потребите на пазарот на трудот:

Искуството од примената на Законот за стручно образование обука ги покажа следните предизвици за кои е потребна легислативна интервенција, а се со цел да се постигне главната цел, односно стручно образование и обука усогласено со пазарот на трудот:

- Во изминатиот период од примена на законот во последните петнаесетина години се направени низа на промени на поврзани законски прописи, кои не се следат во важечкиот Закон за стручно образование и обука;

- Исто така, во изминатиот период од петнаесетина години, се забележуваат и големи промени на пазарот на трудот. Во таа насока, потребите на пазарот на трудот не се синхронизирани со соодветната образовна регулатива која го уредува системот на стручно образование и обука;

- При анализа на образовните програми, се забележува дека делот на стручно образование не е соодветен на потребата за квалификацијата за која се однесува. Имено, низа на фактори во спецификите на технолошките процеси и дејности, изискуваат зголемување на обемот на стручно образование во рамките на образовните програми;

- До измените на Законот за стручно образование и обука, во 2020 година, Законот не ги познаваше регионалните центри за стручно образование и обука како повеќе секторски установи за стручно образование и обука. Со измените се вовеле ограничена можност за трансформација на општински средни училишта во државни регионални центри, без детално да се уредат дејностите, структурата и организацијата на државните регионални центри за стручно образование и обука;

- Постојниот Закон за стручно образование и обука, на Советот за стручно образование и обука му овозможува многу тесен круг на надлежности;

- Законот за стручно образование и обука од 2006 година не го идентификува, дефинира и уредува дуалното образование;

- Истовремено во постојниот Закон отсутнуваат и одредби за обезбедување на квалитет во стручното образование и обука и слично.

За да се овозможи стручно образование кое ќе соодејствува на пазарот на трудот, во предложениот Закон се уредува концептот на дуално образование. Дополнително, се прецизираат одредбите кои се однесуваат на практичното образование, а се со цел да се зголеми обемот на практично образование, особено практично образование стекнато кај

Me Ligjin e ri të Arsimit Profesional dhe Trajnimit duhet të mundësohet arsim profesional që do të bashkëveprojë me tregun e punës:

Përvoja nga zbatimimi i Ligjit të Arsimit Profesional dhe Trajnimit ka shfaqur sfidat në vijim për të cilat nevojitet ndërhyrje legjislative, dhe janë me qëllim që të arrihet synimi kryesor, përkatësisht të arsimit profesional dhe trajnim i harmonizuar me tregun e punës:

-Në periudhën e kaluar, të zbatimit të Ligjit, në pesëmbëdhjetë vitet e kaluara janë bërë disa ndryshime të dispozitave të ndërlidhura Ligjore, të cilët nuk përcillen në Ligjin e vlefshëm të Arsimit Profesional dhe Trajnimit;

-Gjithashtu, në periudhën e kaluar prej pesëmbëdhjetë vjetësh, vërehen ndryshime të mëdha në tregun e punës. Në këtë drejtim, nevojat e tregut të punës nuk janë të sinkronizuara me rregulloren edekuate arsimore e cila e rregullon sistemin e arsimit profesional dhe të trajnimit;

-Gjatë analizës së programeve arsimore, vërehet se pjesa e arsimit profesional nuk është edekuate për nevojën e kualifikimit për të cilin bëhet fjalë. Kështu, disa faktorë, në specifikat e proceseve teknologjike dhe të veprimtarive, kërkojnë rritje të vëllimit të arsimit profesional në kuadër të programeve arsimore;

-Deri në ndryshimet e Ligjit të Arsimit Profesional dhe Trajnimit, në vitin 2020, Ligji nuk i njihte qendrat rajonale për arsim profesional dhe trajnim si institucione shumë sektoriale për arsim profesional dhe trajnim. Me ndryshimet është futur mundësia e kufizuar për transformimin e shkollave të mesme komunale në qendra shtetërore rajonale, pa u rregulluar hollësisht veprimtaritë, strukturat dhe organizimi i qendrave shtetërore rajonale për arsim profesional dhe trajnim ;

-Ligji aktual i Arsimit Profesional dhe Trajnimit, Këshillit të Arsimit Profesional dhe të Trajnimit i mundëson rreth shumë të ngushtë të kompetencave;

-Ligji i Arsimit Profesional dhe Trajnimit nga viti 2006 nuk i identifikon, nuk i përkufizon dhe nuk e rregullon arsimin dual;

-Njëkohësisht, në Ligjin aktual mungojnë edhe dispozitat për sigurimin e cilësisë në arsimin profesional dhe trajnim dhe etj.

Që të mundësohet arsimiti profesional e cila do të bashkëveprojë me tregun e punës, në Ligjin e Propozuar Rregullohet Koncepti i Arsimit Dual. Në mënyrë shtesë, saktësohen dispozitat që kanë të bëjnë me arsimin praktik, që janë me qëllim që të rritet vëllimi i arsimit praktik, sidomos arsimit praktik

работодавач. Исто така, од интерес се и усогласувањето на одредбите кои се однесуваат на постсредното образование. Имено, пред се тука се забележува можноста за полесен влез и пристап во постсредното образование, за ученици со гимназиско образование, со изземање на постојните ограничувачки услови кои важеа до сега. Дополнително, се допрецизираат и одредбите кои се однесуваат на специјалистичко образование и образование за мајстор. Истовремено, преку решенијата предвидени во Законот се врши рационализација на ресурсите на системот на стручно образование, а со цел надминување на проблемите кои произлегуваат од фрагментацијата и дезинтеграцијата на установите за стручно образование и обука, кои досега ги земаа во предвид тесно локалните потреби, а не регионалните. Во таа насока е формирањето на регионалните центри за стручно образование и обука, кои заземаат посебно место во законот. Со цел да се овозможи систем на практично образование кој ќе им даде соодветни знаења и вештини на ученците, посебно се уредуваат постапките за верификација на работодавачи за практично образование и ментори. Земајќи ја во предвид централната координативна улога која ја има Центарот за стручно образование и обука, кој се трансформира во Центар за развој на стручно образование, соодветно се интервенира и во неговите надлежности, при што се поставува опсег на надлежности кој може најдобро да одговорни на задачите кои му се доверуваат на Центарот. Посебно внимание во поставеноста на одредбите во структурата на Законот и нивната содржина се огледува во намерата да се постигне кохерентност на соработката на чинителите во системот на стручното образование и обука, вклучувајќи ги државните институции, установите за стручно образование и обука, коморите, социјалните партнери, единиците на локална самоуправа и слично. Исто така, во таа насока е и зголемување на надлежностите на Советот за стручно образование и обука, како стручно тело. Предложениот Закон исто така врши прецизирање, но уште поважно и зголемување на улогата на Центарот за развој на стручното образование.

Како засегнати страни во изготвувањето на овој закон се: Центарот за стручно образование и обука, Министерство за образование и наука, Бирото за развој на образованието, Државниот просветен инспекторат и Министерството за труд и социјална политика, коморите, единиците на локална самоуправа, установи за стручно образование и обука, и претставници од меѓународни институции и домашни граѓански организации преку учество во работната група која го подготвуваше овој предлог закон. При дефинирањето на содржината на одредбите во

fituar tek punëdhënësi. Gjithashtu, me interes janë edhe harmonizimi i dispozitave që kanë të bëjnë me arsimin pas të mesëm . Në të vërtetë, para së gjithash këtu vërehet mundësia për hyrje dhe qasje më të lehtë në arsimin pas të mesëm , për nxënës me arsim të mesëm (gjimnaz), me ndërmarrjen e kushteve kufizuese aktuale që vlenin deri më tani. Në mënyrë shtesë, saktësohen më tej edhe dispozitat që kanë të bëjnë me arsimin specialistik dhe arsimin për mjeshtër. Njëkohësisht, përmes zgjedhjeve të parapara në Ligj bëhet racionalizimi i burimeve të sistemit për arsimin profesional, me qëllim të tejkalimit të problemeve që dalin nga fragmentimi dhe dezintegrimi i institucioneve për arsimin profesional dhe trajnim, që deri më tani i kishin parasysht nevojat e ngushta lokale e jo rajonale. Në këtë drejtim është formimi i qendrave rajonale të arsimit profesional dhe trajnimit, të cilët zënë vend të veçantë në ligj. Me qëllim që të mundësohet sistemi i arsimit praktik që do t'u japë njohuri dhe shkathtësi edekuate nxënësve, rregullohen në mënyrë të veçantë procedurat për verifikimin e punëdhënësve për arsimin praktik dhe mentorët. Duke pasur parasysht rolin qendror koordinues që e ka Qendra për Arsim Profesional dhe Trajnim, e cila transformohet në Qendër për Zhvillim të Arsimit Profesional, në mënyrë edekuate intervenohet edhe në kompetencët e tyre , ku parase gjithash vendoset diapazoni i kompetencave i cili mundet t'i përgjigjet më së miri detyrave që i janë besuar Qendrës. Vëmendje të veçantë në vendosjen e dispozitave në strukturën e Ligjit dhe të përmbajtjes së tyre vërehet qëllimi i cili është që të arrihet koherencë në bashkëpunimin e faktorëve në sistemin e arsimit profesional dhe trajnimit, përfshirë institucionet shtetërore, institucionet e arsimit profesional dhe trajnimit, Odat , partnerët socialë, njësitë e vetëqeverisjes lokale, e tjerë . Gjithashtu, në këtë drejtim është edhe rritja e kompetencave të Këshillit të Arsimit Profesional dhe Trajnimit si organ profesional. Ligji i propozuar gjithashtu bën precizimin , por më me rëndesi edhe rritjen e rolit të Qendrës për Zhvillimin e Arsimit Profesional.

Si palë të interesuara në përgatitjen e këtij Ligji janë: Qendra për Arsim Profesional dhe Trajnim, Ministria e Arsimit dhe e Shkencës, Byroja e Zhvillimit të Arsimit, Inspektorati Shtetëror i Arsimit, dhe Ministria e Punës dhe Politikës Sociale, Odat, njësitë e vetëqeverisjes lokale, institucionet e arsimit profesional dhe trajnimit dhe përfaqësues të institucioneve ndërkombëtare dhe organizatat vendase të qytetarve përmes pjesëmarrjes në grupin e punës e cila e ka përgatitur këtë propozim Ligj. Gjatë përkufizimit të përmbajtjes së dispozitave

предложениот Закон, се земено во предвид искажувањата, предлозите и сугестиите кои беа дадени во рамките на состаноците на работната група.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Овој закон предизвикува фискални импликации.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Овој закон не предизвикува материјални обврски за одделни субјекти.

Средствата се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

V. ПРЕГЛЕД НА ЗАКОНИ ШТО ТРЕБА ДА СЕ ИЗМЕНАТ СО ДОНЕСУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ

Предложениот Закон за стручно образование и обука, ќе предизвика и потреба од соодветно усогласување со Законот за средно образование и Законот за национална рамка на квалификации.

VI. ПРОПИСИ ШТО ТРЕБА ДА СЕ ДОНЕСАТ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Од Предлогот на закон произлегува обврска за донесување на општи акти:

- Акт со кој се уредува начинот и постапката за преминување помеѓу II (второ), III (трето) и IV (четврто) ниво од едно во друго ниво на квалификации во стручното образование и обука кој го пропишува министерот за образование и наука на предлог на Центарот за развој на стручното образование

- Модел на програми за стручно образование кој на предлог на Центарот за развој на стручното образование и Бирото за развој на образованието го утврдува Министерот за образование и наука

- Акт со кој се уредува структурата, организацијата и начинот на реализацијата на испитите на крајот од специјалистичкото образование кој го пропишува министерот за образование и наука, на предлог на Центарот за развој на стручното образование.

- Акт со кој се уредува структурата, организацијата и начинот на реализацијата на испитите на крајот од образованието за мајстор кој го пропишува министерот за образование и наука на предлог на Занаетчиската комора на Република

нë Ligjie e propozuar, janë marrë parasysh të shprehurit , propozimet dhe sugjerimet që janë dhënë në kuadër të takimeve të grupit të punës.

III. VLERËSIM I PASOJAVE FINANCIARE NGA PROPOZIMI I LIGJIT NDAJ BUXHETIT DHE MJETEVE FINANCIARE TË TJERA PUBLIKE

Ky Ligj shkakton implikime fiskale.

IV. VLERËSIM I MJETEVE FINANCIARE TË NEVOJSHME PËR ZBATIMIN E LIGJIT, MËNYRA E SIGURIMIT TË TYRE, TË DHËNA NËSE ZBATIMI I LIGJIT TËRHEQ OBLIGIME MATERIALE PËR SUBJEKTE TË ÇAKTUARA

Ky Ligj nuk shkakton obligime materiale për subjekte të caktuara.

Mjetet sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

V. PASQYRA E LIGJEVE TË CILËT DUHET TË NDRYSHOHEN ME SJELLJEN E LIGJIT

Ligji i propozuar i Arsimit Profesional dhe Trajnimit do të shkaktojë gjithashtu nevojën nga harmonizimi edekuat me Ligjin e Arsimit të Mesëm dhe Ligjin e Kornizës Nationale të Kualifikimeve.

VI. RREGULLAT QË DUHET TË SJELLEN PËR ZBATIMIN E LIGJIT

Nga propozim -Ligji pason obligimi për sjelljen e akteve të përgjithshme:

- Akti që rregullon mënyrën dhe procedurën e kalimit përmes nivelit II (dy), III (tre) dhe IV (katër), nga njëri nivel në tjetrin nivel të kualifikimit në arsimin profesional dhe trajnim, të cilin e përkrahur Ministri i Arsimit dhe i Shkencës me propozim të Qendrës për Zhvillim të Arsimit Profesional

- Modelin e programeve për arsim profesional me propozim të Qendrës për Zhvillimit të Arsimit Profesional dhe Byrosë së Zhvillimit të Arsimit, e përcakton Ministri i Arsimit dhe i Shkencës.

- Akti me të cilin rregullohet struktura, organizimi dhe mënyra e realizimit të provimeve në fund të arsimit specialistik, që e përcakton Ministri i Arsimit dhe i Shkencës, me propozim të Qendrës për Zhvillim të Arsimit Profesional.

- Akti me të cilin rregullohet struktura, organizimi dhe mënyra e realizimit të provimeve në fund të arsimit për mjeshtër, që e përcakton Ministri i Arsimit dhe i Shkencës me propozim të Odës së Zejtareve

Северна Македонија

- Акт со кој се уредува содржината, формата и начинот на водење на педагошката евиденција за практично образование кој го утврдува министерот за образование и наука, на предлог на Центарот за развој на стручното образование

- Модел на наставен план за дуално образование кој го утврдува министерот за образование и наука на предлог на Центарот за развој на стручното образование и Бирото за развој на образованието

- Акт со кој се уредува содржината и формата на Изјавата за сериозност од работодавач и упатството за нејзино пополнување ко го утврдува министерот за образование и наука на предлог на Центарот за развој на стручното образование .

- Акт со кој се уредува начинот на поднесувањето, содржината на иницијативата за дуално образование и поблиските критериумите за оценувањето на иницијатива за дуално образование кој го уредува министерот за образование и наука, на предлог на Центарот за развој на стручното образование

- Акт со кој се уредува формата и содржината на договорот за уредување на односите помеѓу работодавач, установа и учениците кој го утврдува министерот за образование и наука министерот, на предлог на Центарот за развој на стручното образование

- Акт со кој се уредува формата, содржината и начинот на водењето на Регистарот на ментори за практично образование кај работодавач кој го пропишува министерот за образование и наука на предлог на Центарот за развој на стручното образование

- Акт со кој се уредува начинот на реализацијата на обуката за ментор, утврдувањето на исполнетоста на условите за организирање на обука за ментор, како и формата и содржината на сертификатот за завршена обука за ментор кој го утврдува министерот за образование и наука

- Акт со кој се уредува формата, содржината и начинот на водење на Регистарот за верификација на работодавачите за практично образование, кој го пропишува министерот за образование и наука

- Акт со кој се уредува формата и содржината на барањето за основање на регионален центар за стручно образование и обука кој го пропишува министерот за образование и наука

- Акт со кој се уредува финансирањето на државните регионални центри за стручно образование и обука кој го донесува министерот

- Акт со кој се утврдуваат мерила и критериуми за распределба на сопствените приходни на државен регионален центар за стручно образование и обука и мешовит регионален центар за стручно образование и обука кој го утврдува министерот за

të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

- Akti i cili rregullon përmbajtjen, formën dhe mënyrën e udhëheqjes së evidencës pedagogjike për arsim praktik, që e përcakton Ministri i Arsimit dhe i Shkencës, me propozim të Qendrës për Zhvillim të Arsimit Profesional.

-Modeli i planit mësimor për arsimin dual që e përcakton Ministri i Arsimit dhe i Shkencës, me propozim të Qendrës për Zhvillim të Arsimit Profesional dhe Byrosë për Zhvillim të Arsimit.

-Akti i cili e rregullon përmbajtjen dhe formën e Deklaratës për seriozitet nga punëdhënësi dhe udhëzimi për plotësimin e tij , që e përcakton Ministri i Arsimit dhe Shkencës, me propozim të Qendrës për Zhvillim të Arsimit Profesional.

-Akt që e rregullon mënyrën e dorëzimit, përmbajtjen dhe nismën për arsim dual dhe kriteret më të afërta për vlerësimin e nismës për arsim dual, që e rregullon Ministri i Arsimit dhe Shkencës, me propozim të Qendrës për Zhvillim të Arsimit Profesional.

-Akti i cili e rregullon formën dhe përmbajtjen e marrëveshjes për rregullimin e raporteve mes punëdhënësit, institucionit dhe nxënësve, të cilën e vërteton Ministri i Arsimit dhe Shkencës, me propozim të Qendrës për Zhvillim të Arsimit Profesional.

-Akti i cili e rregullon formën, përmbajtjen dhe mënyrën e udhëheqjes së Regjistrit të mentorëve për arsim praktik te punëdhënësi, që e prshkruan Ministri i Arsimit dhe Shkencës, me propozim të Qendrës për Zhvillim të Arsimit Profesional.

- Akti i cili e rregullon mënyrën e realizimit të trajnimit për mentor, vërtetimin e plotësimit të kushteve për organizimin e trajnimit për mentor si dhe formën dhe përmbajtjen e certifikatës për trajnimin e përfunduar për mentor, të cilin e vërteton Ministri i Arsimit dhe i Shkencës.

- Akti i cili e rregullon formën, përmbajtjen dhe mënyrën e udhëheqjes së Regjistrit për verifikimin e punëdhënësve për arsim praktik, që e përshkruan Ministri i Arsimit dhe i Shkencës.

-Akti i cili e rregullon formën dhe përmbajtjen e kërkesës për themelimin e Qendrës Rajonale të Arsimit Profesional dhe Trajnimit, që e përcakton Ministri i Arsimit dhe i Shkencës.

- Akti i cili e rregullon financimin e qendrave shtetërore rajonale për arsim profesional dhe trajnim të cililin e sjell ministri.

- Akti i cili e rregullon matjen dhe kriteret për shpërndarjen e të ardhurave personale të qendrës shtetërore rajonale për arsim profesional dhe trajnim dhe qendrës së përzier rajonale për arsim profesional dhe trajnim që e përcakton Ministri i

образование и наука.

- Акт со кој се уредува содржината, формата и начинот на водење на педагошката евиденција во постсредното образование кој го утврдува министерот за образование и наука на предлог на Центарот за развој на стручното образование

- Акт со кој се уредува начинот на евалуацијата во подрачјето „соработка со пазар на труд“ кој го уредува министерот за образование и наука, на предлог на Центарот и Државниот просветен инспекторат.

Arsimit dhe i Shkencës.

- Akti i cili e rregullon përmbajtjen, formën dhe mënyrën e udhëheqjes së evidencës pedagogjike në arsimin pas të mesëm që e përcakton Ministri i Arsimit dhe i Shkencës me propozim të Qendrës për Zhvillim të Arsimit Profesional.

- Akti i cili e rregullon mënyrën e vlerësimit në fushën: “bashkëpuniml me tregun e punës” që e rregullon Ministri i Arsimit dhe i Shkencës, me propozim të Qendrës dhe Inspektoratit Shtetëror të Arsimit.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Предмет на Законот
Член 1

Со овој закон се уредуваат организирањето,

PROPOZIM I LIGJIT PËR ARSIMIN PROFESIONAL DHE TRAJNIM

I. DISPOZITA THEMELORE

Lënda e Ligjit
Neni 1

Me këtë Ligj rregullohen organizimi, struktura

структурата и управувањето на системот на стручното образование и обука.

Употреба на родово чувствителен јазик

Член 2

Изразите, употребени во овој закон кои се родово определени, се користат неутрално и се однесуваат еднакво на лица од женски и машки пол.

Дефиниции

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1) Стручно образование е дел од системот на образованието кој обезбедува индивидуален развој на личноста преку стекнување компетенции, знаења и вештини во одреден сектор неопходни за вклучување на пазарот на трудот или продолжување на образованието;

2) Обука е збир на активности за стекнување на знаења, вештини и компетенции ;

3) Дуално образование е модел на стручно образование каде што образовните процеси задолжително се реализираат на две места: во установа за стручно образование и обука и кај работодавач;

4) Установа за стручно образование и обука е установа чија претежна дејност е стручното образование и обука;

5) Работодавач е правно лице или физичко лице кое е регистрирано како трговец поединец или занаетчија, верификуван за изведување на практично образование, кое изведува практична обука како дел од стручното образование, според тековните услови на нивната активност, при што оваа обука не претставува нивна претежна дејност;

6) Стандард на занимање е генерализиран опис на работните активности поврзани со релевантните знаења, вештини и компетенции потребни за нивно извршување;

7) Модул е независна единица на учење, која како програмска целина овозможува стекнување со компетенции, знаења и вештини од одредена област;

8) Инклузивно образование е процес кој ги зема предвид различните индивидуални потреби за развој на учениците, давајќи еднакви можности за остварување на основните човекови права за развој и квалитетно стручно образование и обука;

9) Образовна програма е збир на образовни компоненти (наставен план, наставни програми и испитни програми) засновани на резултати од учењето, кои се признаваат за стекнување на конкретна квалификација;

10) Испитна програма е јавен документ врз

dhe udhëheqja e sistemit të arsimit profesional dhe trajnimit.

Përdorimi i gjuhës së ndjeshme gjinore

Neni 2

Shprehjet e përdorura në këtë ligj, të cilat përcaktohen sipas gjinisë, përdoren në mënyrë neutrale dhe u referohen njëloj personave të gjinisë femërore dhe mashkullore..

Definicionet

Neni 3

Disa shprehje të përdorura në këtë ligj kanë këtë kuptim:

1) Arsim profesional është pjesë e sistemit të arsimit që siguron zhvillim individual të personit përmes përvetësimit të kompetencave, të njohurive dhe të shkathtësive në sektor të caktuar, të nevojshme për përfshirjen në tregun e punës ose vazhdimin e arsimit;

2) Trajnimi është përmbledhje e aktiviteteve për përvetësimin e njohurive, të shkathtësive dhe të kompetencave;

3) Arsimi dual është model i arsimit profesional ku proceset arsimore domosdoshmërisht realizohen në dy vende: në institucionin e arsimit profesional dhe trajnimit dhe te punëdhënësi;

4) Institucion i Arsimit Profesional dhe i Trajnimit është institucion i të cilitve veprimtaria mbizotëruese është arsimi profesional dhe trajnimi;

5) Punëdhënës është person juridik ose fizik, i regjistruar si tregtar ose zejtar individual, i verifikuar përrealizimin e arsimit praktik, që e kryen arsimin praktik si pjesë të arsimit profesional, sipas kushteve aktuale të aktivitetit të tyre, ndërkaq ky trajnim nuk përfaqëson veprimtarinë e tyre mbizotëruese;

6) Standard i profesionit është përshkrim i përgjithësuar i aktiviteteve të punës lidhur me njohuritë, aftësitë dhe kompetencat relevante të nevojshme për realizimin e tyre;

7) Moduli njësi e pavarur mësimore, e cila si tërësi programore mundëson përvetësimin e kompetencave, njohurive dhe shkathtësive nga fusha e caktuar;

8) Arsimi gjithëpërfshirës është proces që merr parasysh nevojat e ndryshme individuale për zhvillimin e nxënësve, duke ofruar mundësi të barabarta për realizimin e të drejtave themelore të njeriut për zhvillim dhe arsim profesional dhe trajnim cilësor;

9) Programi arsimor është përmbledhje e komponentëve arsimore (plani mësimor, programe mësimore dhe programe provimi) të bazuara në rezultatet e të mësuarit , të cilat njihen për përvetësimin e kualifikimit konkret;

10) Programi i provimit është dokument publik mbi

основа на кој се спроведува испит и каде се дефинирани знаењата, вештините и способностите за одреден наставен предмет или област, кои учесниците ги стекнуваат и развиваат во текот на образованието, а треба да ги докажат за време на реализацијата на испитот;

11) Практично образование е збир на активности за стекнување знаења, вештини и способности за вработување, кое се организира како практична настава, учење преку работа, феријална практика и обука во установа за стручно образование и обука и кај работодавач;

12) Феријална практика е вид на практично образование кое се организира за време на училишниот распуст.

Опфат на стручното образование и обука

Член 4

(1) Стручното образование и обука опфаќа:

1) средно стручно образование и обука како дел од средното образование кое овозможува стекнување на (II) второ, (III) трето и (IV) четврто ниво на образовни квалификации, согласно Законот за Националната рамка на квалификации и

2) постсредно образование и обука како интегрален дел од стручното образование кое овозможува стекнување на VB (петто Б) ниво на квалификации согласно Законот за Националната рамка на квалификации.

(2) Средното стручното образование и обука се состои од:

- 1) општо образование,
- 2) стручно образование и
- 3) практично образование.

(3) Стручното образование и обука може да се организира и како дуално образование.

Цели на стручното образование и обука

Член 5

(1) Основна цел на стручното образование и обука е стекнување знаења, вештини и компетенции од секторите во Националната рамка на квалификации (во натамошниот текст: НРК), за вклучување на пазарот на трудот или за продолжување на образованието.

(2) Специфични цели на стручното образование и обука се да:

1) обезбеди квалитетно и инклузивно образование во согласност со современите достигнувања на науката, технологијата и културата;

2) создаде услови за стекнување и надградување на соодветни нивоа на квалификации во согласност со потребите на пазарот на трудот;

3) поттикне вклученост во стручно образование и обука преку овозможување влез во образование и избор на различни образовни програми;

4) им обезбеди на учениците образование кое

bazën e të cilit zbatohet provimi dhe ku përcaktohen njohuritë, shkathtësitë dhe aftësitë për lëndë ose fushë të caktuar, të cilat pjesëmarrësit i përvetësojnë dhe i zhvillojnë gjatë arsimit dhe duhet t'i dëshmojnë gjatë realizimit të provimit;

11) Arsimit praktik është përmbledhje e aktiviteteve për përvetsimin e njohurive, shkathtësive dhe aftësive për punësim, që organizohet si mësim praktik, mësim përmes punës, praktikës dhe trajnimit feriale në institucionin e arsimit profesional dhe trajnim edhe te punëdhënësi;

12) Praktika feriale është lloj i arsimit praktik që organizohet gjatë pushimeve të shkollës.

Пërfshirja e arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 4

(1) Arsimiti profesional dhe trajnimiti përfshin:

1) arsimin e mesëm profesional dhe trajnimitin si pjesë e arsimit të mesëm e cila mundëson përvetsimin e nivelit të dytë, tretë dhe të katërt të kualifikimeve arsimore sipas Ligjit të Kornizës Nacionale të Kualifikimeve dhe

2) arsimin pas të mesëm si pjesë integrale e arsimit profesional e cila mundëson përvetësimin e nivelit VB (pesë B) të kualifikimeve sipas Ligjit të Kornizës Nacionale të Kualifikimeve.

(2) Arsimiti i mesëm profesional dhe trajnimiti përbëhet nga:

- 1) arsimi i përgjithshëm,
- 2) arsimi profesional dhe
- 3) arsimi praktik.

(3) Arsimiti profesional dhe trajnimiti mund të organizohet edhe si arsim dual.

Qëllimet e arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 5

(1) Qëllimi bazë i arsimit profesional dhe trajnimit është përvetësimi i njohurive, aftësive dhe kompetencave nga sektorët në Kornizën Kombëtare të Kualifikimeve (në tekstin e mëtejme: KKK), për përfshirje në tregun e punës ose për vazhdimin e arsimit.

(2) Qëllimet specifike të arsimit profesional dhe trajnimit janë të:

1) të sigurojë arsim cilësor dhe gjithëpërfshirës në pajtim me arritjet moderne të shkencës, teknologjisë dhe kulturës;

2) të krijojë kushte për përvetsimin dhe ngritjen e niveleve edekuate të kualifikimeve në pajtim me nevojat e tregut të punës;

3) të inkurajojë përfshirje në arsimin profesional dhe trajnim duke mundësuar hyrjen në arsim dhe zgjedhjen e programeve të ndryshme arsimore;

4) t'u sigurojë nxënësve arsim që ofron bazë për

обезбедува основа за нивниот иден професионален развој и да поттикне можности за самовработување;

5) им овозможи на учениците активно да бидат вклучени во демократското општество што ќе придонесе за нивен личен развој, формирање на карактер и професионална успешност;

6) им овозможи на учениците и учесниците стекнување на квалификации за рамноправно учество на пазарот на труд;

7) ги задоволи потребите на пазарот на трудот за квалификации земајќи ги предвид професионалните и општествените достигнувања, вклучително и развој во секторите, условите на пазарот на трудот, организацијата на работното место и технологијата, како и да обезбеди иновативна и креативна работна сила;

8) поттикнува интерес за образование и обука во контекст на доживотно учење;

9) развива вештини за почитување на заемните права и обврски меѓу ученикот и работодавачот и да им овозможи на учениците социјализација во реално работно окружување;

10) развива свесност кај учениците за важноста на здравјето и безбедноста на работно место и

11) развива чувство за независност и одговорност кај учениците.

zhvillimin e tyre të ardhshëm profesional dhe të nxisë mundësi për vetëpunësim;

5) t'ju mundësojë nxënësve të përfshihen në mënyrë aktive në shoqërinë demokratike, që do të kontribuojë në zhvillimin e tyre personal, formimin e karakterit dhe suksesin profesional;

6) t'ju mundësojë nxënësve dhe pjesëmarrësve të përfitojnë kualifikime për pjesëmarrje të barabartë në tregun e punës;

7) t'i plotësojë nevojat e tregut të punës për kualifikime duke marrë parasysh arritjet profesionale dhe shoqërore, duke përfshirë zhvillimin në sektorë, kushtet e tregut të punës, organizimi i vendit të punës dhe teknologjisë si dhe për të siguruar fuqi punëtore inovative dhe kreative;

8) të nxitë interesimin për arsimim dhe trajnim në kontekstin e të mësuarit të përgjeshëm;

9) zhvillon shkathtësi për respektimin e të drejtave dhe obligimeve reciproke përmes nxënësit dhe punëdhënësit dhe për dhe t'u mundësuar socializimin e nxënësve në rrethin real të punës;

10) zhvillon ndërgjegjësimin e nxënësve për rëndësinë e shëndetit dhe sigurisë në vendin e punës dhe

11. zhvillon ndjenjën e pavarësisë dhe përgjegjësisë tek nxënësit.

Инклузивност во стручното образование и обука

Член 6

(1) Стручното образование и обука е инклузивно.

(2) Установата, по препорака на училишниот инклузивен тим, а во согласност со Индивидуалниот образовен план (во натамошниот текст: ИОП) на ученикот и во согласност со родителот, односно старателот на ученикот и самиот ученик, може да одлучи делот од практичното образование кое треба да се реализира кај работодавач да се реализира во училиштето или во регионалните центри за стручно образование и обука кои ги нудат соодветните квалификации.

(3) Установата ги прилагодува просторот и опремата во училниците, работилниците/кабинетите за практично образование за да обезбеди пристап, учество и безбедност на учениците со посебни образовни потреби.

(4) Работодавачот, во договор со установата, односно училишниот инклузивен тим, прави прилагодување на работното место и обезбедува клима за прифаќање на практично образование и начини на однесување кон учениците со посебни образовни потреби.

(5) Училишниот инклузивен тим организира обука и му обезбедува поддршка на менторот кај работодавачот за начин на работа со ученикот со посебни образовни потреби.

(6) На инклузивноста во стручното

Гjithëpërfshirja në arsimin profesional dhe trajnim

Нени 6

(1) Arsimi profesional dhe trajnimi është inkluziv.

(2) Institucioni, me rekomandimin e ekipit inkluziv shkollor dhe në pajtim me Planin individual arsimor (në tekstin e mëtejshëm PIA) të nxënësit dhe në pajtim me prindin, përkatësisht kujdestarin e nxënësit si dhe vetë nxënësin, mund të vendosë, pjesa nga arsimi praktik e cila duhet të realizohet te punëdhënësi, të realizohet në shkollë ose në qendrat rajonale të arsimit profesional dhe trajnimit të cilët i ofrojnë kualifikimet përkatëse.

(3) Institucioni e përshtat hapësirën dhe pajisjen nëpër klasa, punëtori/, kabinete për arsimin praktik që të sigurojë qasje, pjesëmarrje dhe siguri të nxënësve me nevoja të veçanta arsimore..

(4) Punëdhënësi, në marrëveshje me institucionin, përkatësisht ekipin gjithëpërfshirës shkollor, bën përshtatjen në vendin e punës dhe siguron një klimë për pranimin e edukimit praktik dhe mënyrave të sjelljes ndaj nxënësve me nevoja të veçanta arsimore.

(5) Ekipi inkluziv shkollor organizon trajnim dhe i siguron mbështetje mentorit te punëdhënësi për mënyrën e punës me nxënësin me aftësi të kufizuara.

(6) Në gjithëpërfshirjen në arsimin profesional

образование и обука соодветно се применуваат одредбите од Законот за средното образование, како и подзаконските акти со кои се уредува инклузивноста во средното образование.

II. СИСТЕМ НА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

Установи за стручно образование и обука Член 7

(1) Стручното образование и обука, согласно овој закон, се реализира во установи за стручно образование и обука.

(2) Установи за стручно образование и обука се:

- 1) средно училиште во кое се реализира стручно образование и обука,
- 2) регионален центар за стручно образование и обука и
- 3) установа за постсредно образование.

Опфат на ученици во стручно образование и обука и нивоа на квалификации

Член 8

(1) Во стручно образование за квалификации од II (второ) ниво од Македонската рамка на квалификации (во натамошниот текст: МРК), се вклучуваат ученици кои завршиле основно образование односно I (прво) ниво од МРК.

(2) Во стручно образование за квалификации од II (второ) ниво од МРК можат да се вклучат и вонредни ученици со завршено најмалку шесто одделение од осумгодишното, односно седмо одделение од деветгодишното основно образование, со обврска да се стекнат со основно образование, најдоцна до моментот на стекнување на квалификацијата од II (второ) ниво од МРК.

(3) Со завршувањето на стручно образование за квалификации од II (второ) ниво од МРК учениците се стекнуваат со најмалку 60 или 120 Европски кредити од трансфер систем за стручно образование и обука (во натамошниот текст: ЕКТССО кредити), што е во согласност со II (второ) ниво на Европската рамка на квалификации (во натамошниот текст: ЕРК).

(4) Учениците со стекната квалификација од II (второ) ниво од МРК се вклучуваат на пазарот на труд или своето образование можат да го продолжат во соодветно стручно образование за III (трето) или IV (четврто) ниво од МРК или VB (петто Б) ниво од МРК за образование за мајстор.

(5) Во стручно образование за квалификации од III (трето) ниво од МРК се вклучуваат ученици кои завршиле основно образование, односно I (прво) ниво од МРК.

(6) Со завршувањето на стручно образование за квалификации од III (трето) ниво од МРК, учениците се стекнуваат со 180 ЕКТССО кредити, што е во согласност со III (трето) ниво на

dhe trajnim në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e Ligjit të Arsimit të Mesëm si dhe aktet nënligjore me të cilat rregullohet inkluziviteti në arsimin e mesëm.

II. SISTEM I ARSIMIT PROFESIONAL DHE TRAJNIMIT

Institucione për arsim profesional dhe trajnim Neni 7

(1) Arsimi profesional dhe trajnimi, sipas këtij Ligji, realizohet në institucione për arsim profesional dhe trajnim.

(2) Institucione të arsimit profesional dhe trajnimit janë:

- 1) shkolla e mesme ku realizohet arsimi profesional dhe trajnimi
- 2) Qendra Rajonale e Arsimit Profesional dhe Trajnimit
- 3) institucioni për arsimin pas të mesëm .

Përfshirja e nxënësve në arsim profesional dhe trajnim dhe nivelet e kualifikimit

Neni 8

(1) Në arsimin profesional për kualifikime të nivelit II (të dytë) nga Korniza Maqedonase e Kualifikimeve (në tekstin e mëtejshëm KMK) përfshihen nxënës që kanë përfunduar arsimin fillor përkatësisht nivelin e I (e parë) i KMK-së.

(2) Në arsimin profesional për kualifikime të nivelit të II (të dytë) i KMK-së mund të përfshihen edhe nxënës të çrregullt që kanë të përfunduar të paktën klasën e gjashtë të tetëvjeçares përkatësisht klasën e shtatë të arsimit fillor nëntëvjeçar, me obligim të përvetsohen me arsimin fillor, më së voni deri në momentin e përvetësimit të kualifikimit nga niveli i II (të dytë) i KMK-së.

(3) Me përfundimin e arsimit profesional për kualifikime të nivelit II (të dytë) i KMK-së, nxënësit marrin të paktën 60 ose 120 Kredi europiane nga tranfer sistemi për arsim profesional (në tekstin e mëtejshëm ECTSAM kredi), që është në pajtim me nivelin II (e dytë) të Kornizës Europiane të Kualifikimeve (më poshtë KEK).

(4) Nxënësit me kualifikim të fituar nga niveli II (i dytë) i KMK-së përfshihen në tregun e punës ose arsimin e tyre mund ta vazhdojnë në arsim përkatës profesional për nivelin III (e tretë) ose IV (e katërt) i KMK-së ose VB (pesë B) i KMK-së për arsim për mjeshtër.

(5) Në arsimin profesional për kualifikime nga niveli III (i tretë) i KMK-së përfshihen nxënësit që kanë përfunduar arsim fillor përkatësisht niveli i I (i parë) i KMK-së.

(6) Me përfundimin e arsimit profesional për kualifikime nga niveli i III (i tretë) i KMK-së, nxënësit përvetësohen me 180 kredi ECTSAM , që është në pajtim me nivelin

ЕРК.

(7) Учениците со завршено стручно образование за квалификации од III (трето) ниво од МРК се вклучуваат на пазарот на труд или можат своето образование да го продолжат во стручно образование за квалификации од IV (четврто) или VB (петто Б) ниво од МРК, што е во согласност со IV (четврто) односно V (петто) ниво од ЕРК.

(8) Во стручно образование за квалификации од IV (четврто) ниво од МРК се вклучуваат ученици кои завршиле основно образование, односно I (прво) ниво од МРК.

(9) Со завршувањето на стручно образование за квалификации од IV (четврто) ниво од МРК, учениците се стекнуваат со 240 ЕКТСО кредити, што е во согласност со IV (четврто) ниво на ЕРК.

(10) Учениците со завршено стручно образование за квалификации од IV (четврто) ниво од МРК се вклучуваат на пазарот на труд или можат своето образование да го продолжат во образование за квалификации од V (петто) ниво или VI (шесто) ниво од МРК, што е во согласност со V (петто) односно VI (шесто) ниво од ЕРК.

Запишување во постсредното образование

Член 9

(1) Во постсредно образование во прва година можат да се запишат лица кои имаат завршено стручно образование на III (трето) ниво од МРК или образование од IV (четврто) ниво од МРК.

(2) Посебните услови за запишување на лицата од ставот (1) на овој член, се уредуваат со образовните програми.

(3) Во постсредно образование за мајстор, покрај учениците од ставот (1) на овој член, може да се запишат и ученици со завршено стручно образование за квалификација од II (второ) ниво од МРК.

(4) Траењето на постсредно образование е од шест месеци до две учебни години.

(5) Учениците по завршувањето на постсредното образование се стекнуваат со VB (петто Б) ниво на образовни квалификации и со 60 – 120 ЕКТСО кредити на VB (петто Б) ниво на образовни квалификации од МРК, што е во согласност со V (петто) ниво на ЕРК.

(6) Учениците со завршено постсредно образование можат да се вклучат на пазарот на труд.

Преминување на учениците од едно во друго ниво

e III (e третë) të KEK-ut.

(7) Nxënësit me arsim profesional të përfunduar për kualifikime nga niveli i III (i tretë) i KMK-së, përfshihen në tregun e punës ose munden arsimin e tyre ta vazhdojnë në arsimin profesional për kualifikime nga niveli i IV (i katërt) ose VB (pesë B) i KMK-së, që është në pajtim me nivelin IV (e katërt) përkatësisht tëV (pestë) nga KEK.

(8) Në arsimin profesional për kualifikime nga niveli i IV (i katërt) i KMK-së përfshihen nxënës që kanë përfunduar arsimin fillor përkatësisht nivelin e I (e parë) i KMK-së.

(9) Me përfundimin e arsimit profesional për kualifikime nga niveli IV (i katërt) i KMK-së, nxënësit përvetësojnë 240 kredi ECTSAM , që është në pajtim me nivelin e IV (e katërt) të KEK-ut.

(10) Nxënësit me arsimin profesional të përfunduar për kualifikime nga niveli i IV (i katërt) i KMK-së, përfshihen në tregun e punës ose munden arsimimin e tyre ta vazhdojnë në arsimin për kualifikime nga niveli i V (i pestë) ose i VI (i gjashtë) i KMK-së, që është në pajtim me nivelin V (e pestë) përkatësisht niveli i VI (e gjashtë)nga gjashtë) nga KEK.

Regjistrimi në arsimin pas të mesëm

Neni 9

(1) Në arsimin pas të mesëm në vit të parë mund të regjistrohen personat që kanë të përfunduar arsimin profesional të nivelit të III (të tretë) të KMK-së ose arsimin e nivelin të IV (четврто) të KMK-së.

(2) Kushtet e posaçme për regjistrimin e personave nga paragrafi (1) i këtij neni rregullohen me programe arsimore.

(3) Në arsimin pas të mesëm për mjeshtër, krahas nxënësve nga paragrafi (1) të këtij Ligji, mund të regjistrohen edhe nxënës me arsimin profesional të përfunduar për kualifikim nga niveli i II (i dytë) sipas KMK.

(4) Kohëzgjatja e arsimit pas të mesëm është prej gjashtë muaj deri në dy vite shkollore.

(5) Nxënësit pas përfundimit të arsimit pas të mesëm , përvetësohen me nivelin VB (pestë B) të kualifikimeve arsimore dhe me 60-120 ECTSAM kredi të nivelit VB(pestë B) të kualifikimeve arsimore të KMK-së, që është në pajtim me nivelin V(pestë) të KEK-së.

(6) Nxënësit me arsimin e përfunduar pas të mesëm mund të përfshihen në tregun e punës.

Kalimi i nxënësve nga një nivel në nivelin tjetër të

на квалификации во стручното образование и обука
Член 10

(1) Учениците можат да преминуваат од еден во друг вид на квалификација од исто ниво (хоризонтална проодност) и од едно во друго ниво на квалификации од II (второ), III (трето) и IV (четврто) ниво во стручното образование и обука (вертикална проодност).

(2) При преминување од едно во друго ниво од ставот (1) на овој член, се врши признавање на ЕКТСО кредитите на образовните програми од пониското ниво согласно нивната соодветност со образовните програми од повисокото ниво.

(3) Начинот на преминување на учениците од еден во друг вид на квалификација од исто ниво (хоризонтална проодност) и од едно во друго ниво на квалификации од II (второ), III (трето) и IV (четврто) ниво во стручното образование и обука (вертикална проодност), го утврдува министерот за образование и наука (во натамошниот текст: министерот), на предлог на Центарот за развој на стручното образование (во натамошниот текст: Центарот).

Наставни планови и програми
Член 11

(1) Со наставните планови (во натамошниот текст: плановите), за стручно образование се уредуваат наставните подрачја, модулите и предметите со кредитна вредност.

(2) Плановите за сите нивоа на стручно образование и обука за јавните установи за стручно образование и обука ги утврдува министерот, на предлог на Центарот и Бирото за развој на образованието (во натамошниот текст: Бирото).

(3) Планот за нивото на стручно образование и обука за приватната установа за стручно образование и обука го утврдува министерот, на предлог на основачот, а по согласност од Центарот и Бирото.

(4) Со наставните програми (во натамошниот текст: програмите), се уредуваат модулите со резултати од учење, критериуми на оценување и нормативот за наставен кадар кој ја реализира наставата.

(5) Програмите се изработуваат според модел на програми кој го утврдува министерот, на предлог на Центарот и Бирото.

(6) Програмите за стручното образование и практичното образование, на предлог на Центарот, ги утврдува министерот.

(7) Програмите за општо образование во стручното образование, на предлог на Бирото, ги утврдува министерот.

(8) Испитните програми за стручно образование и практично образование, на предлог на Центарот и Државниот испитен центар, ги утврдува министерот.

квалifikimeve në arsimin profesional dhe trajnim
Neni 10

(1) Nxënësit mundë të kalojnë prej një llojit të kualifikimit në llojin tjetër nga niveli i njëjtë (kalushmëri horizontale) dhe nga një nivel në nivelin tjetër të kualifikimeve nga niveli II (i dytë), III (i tretë) dhe IV (i katërt) në arsimin profesional dhe trajnim (kalushmëri vertikale),

(2) Me kalimin nga një nivel në tjetrin nga paragrafi (1) të këtij neni, bëhet njohja e kredive ECTSAM të programeve arsimore nga niveli më i ulët sipas përshtatshmërisë së tyre me programet arsimore nga niveli i lartë.

(3) Mënyra e kalimit të nxënësve nga një lloj kualifikimi në një tjetër të të njëjtit nivel (kalueshmëria horizontale) dhe nga një nivel në tjetrin të kualifikimeve nga niveli II (i dyti), III (i tretë) dhe IV (i katërt) në arsimin profesional dhe trajnim (kalueshmëria vertikale), përcaktohet nga Ministri i Arsimit dhe Shkencës (në tekstin e mëtejme: Ministri), me propozimin e Qendrës për Zhvillimin e Arsimit Profesional (në tekstin e mëtejme: Qendra).

Planet dhe programet mësimore
Neni 11

(1) Me planet mësimore (në tekstin e mëtejme: planet) për arsimin profesional rregullohen fushat mësimore, modulet dhe lëndët me vlerë kreditore.

(2) Planet për të gjitha nivelet e arsimit profesional dhe trajnimit për institucionet publike për arsimin profesional dhe trajnim i përcakton ministri, me propozim të Qendrës dhe Byrosë për Zhvillim të Arsimit (në tekstin e mëtejme: Byroja)

(3) Plani për nivelin e arsimit profesional dhe trajnim për institucionin privat për arsimin profesional dhe trajnim e përcakton ministri, me propozim të themeluesit dhe në pajtim me Qendrën dhe Byronë).

(4) Me programet mësimore (në tekstin e mëtejme programet) rregullohen modulet me rezultate nga mësimi, kriteret e vlerësimit dhe normativit për kuadrin mësimor që e realizon mësimin.

(5) Programet përpilohen sipas modelit të programeve që e përcakton ministri, me propozim të Qendrës dhe Byrosë.

(6) Programet për arsim profesional dhe praktik, i përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

(7) Programet për arsimin e përgjithshëm në arsimin profesional i përcakton ministri, me propozim të Byrosë.

(8) Programet e provimeve për arsimin profesional dhe praktik, me propozim të Qendrës dhe të Qendrës Shtetërore të Provimeve i përcakton ministri.

(9) Programet e provimeve për arsimin e

(9) Испитните програми за општо образование, на предлог на Бирото и Државниот испитен центар, ги утврдува министерот.

(10) Компоненти на образовните програми од ставовите (1), (5) и (7) на овој член, до Центарот, можат да предлагаат општините, односно градот Скопје, училиштата, работодавачите, установите и други правни лица за задоволување на нивните специфични потреби (преквалификации, доквалификации и слично).

Испити на крајот од стручното образование и обука
Член 12

На крајот на стручното образование и обука се полагаат испити согласно Законот за средното образование.

Продолжување на образованието, односно
вклучување на пазарот на трудот
Член 13

Учениците кои положиле испити на крајот на стручното образование и обука можат да го продолжат своето образование или да се вклучат на пазарот на трудот, согласно Законот за средното образование и Законот за високото образование*.

Специјалистички и мајсторски испит
Член 14

(1) Учениците кои завршиле постсредно образование полагаат специјалистички испит, односно мајсторски испит.

(2) Испитните програми за специјалистички испит ги предлага установата во која се реализира специјалистичкиот испит, а по претходно мислење од Центарот, ги утврдува министерот.

(3) Испитните програми за мајсторски испит ги изработува Центарот, на иницијатива на занаетчиските комори, а ги донесува Занаетчиската комора на Република Северна Македонија, по претходна согласност од министерот.

(4) Структурата, организацијата и начинот на реализацијата на специјалистичкиот испит на крајот од постсредното образование, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

(5) Структурата, организацијата и начинот на реализацијата на мајсторскиот испит на крајот од постсредното образование, на предлог на Занаетчиската комора на Република Северна Македонија, ги пропишува министерот.

Јавни исправи, педагошка документација и
евиденција во средно стручно образование
Член 15

(1) За стекнато стручно образование за квалификации од II (второ), III (трето), односно IV (четврто) ниво согласно МРК, се издаваат диплома и додаток на диплома, кои имаат карактер на јавни

пëргјитшhëm me propozimin e Byrosë dhe të Qendrës Shtetërore të Provimeve i përcakton ministri.

(10) Komponentët e programeve arsimore nga paragrafët (1), (5) dhe (7) të këtij neni, pranë Qendrës mund të propozojnë komunat përkatësisht Qyteti i Shkupit, shkollat, punëdhënësit, institucionet dhe persona të tjerë juridikë për përmbushjen e nevojave specifike të tyre (rikualifikime, kualifikime shtesë dhe të ngjashme).

Provime në fund të arsimit profesional dhe trajnimit
Neni 12

Në fund të arsimit profesional dhe trajnimit, provimet jepen në përputhje me Ligjin për Arsimin e Mesëm.

Vazhdimi i arsimimit përkatësisht përfshirja në
tregun e punës
Neni 13

Nxënësit të cilët kanë dhënë provimet në fund të arsimit profesional dhe trajnimit mund të vazhdojnë arsimin e tyre ose t'i bashkohen tregut të punës, sipas Ligjit për Arsimin e Mesëm dhe Ligjit për Arsimin e Lartë(*).

Provim i specialistit dhe i mjeshtrit
Neni 14

(1) Nxënësit që e kanë përfunduar arsimin e pas të mesëm, japin provim për specializim përkatësisht provim për mjeshtër.

(2) Programet e provimeve për provim për specializim i propozon institucioni në të cilin realizohet provimi për specializim, pas mendimit paraprak të Qendrës ndërsa i përcakton ministri.

(3) Programet e provimeve për provim për mjeshtër i përgatit Qendra e arsimit profesional dhe trajnim me nismë të Odave të zejtarëve ndërsa i sjell Oda e zejtarëve të Republikës së Maqedonisë së Veriut, pas pajtimit paraprak të ministrit.

(4) Strukturën, organizimin dhe mënyrën e realizimit të provimit të specializimit në fund të arsimit të specializimit e përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

(5) Strukturën, organizimin dhe mënyrën e realizimit të provimit të mjeshtrit në fund të arsimit pas të mesëm i përcakton ministri, me propozim të Odës së zejtarëve të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Dokumente publike, pedagogjike dhe evidenca në
arsimin e mesëm profesional
Neni 15

(1) Për arsim të përfituar profesional për kualifikime nga niveli II (i dytë), III (i tretë) përkatësisht IV (i katërt) sipas KMK-së, lëshohen diploma dhe shtesa të diplomës, që kanë karakter të dokumenteve

исправи.

(2) Педагошката документација, евиденцијата и јавните исправи за средното стручното образование и обука се уредуваат, водат и издаваат согласно овој закон и Законот за средното образование.

(3) Во установите за стручно образование и обука во коишто се изведува практично образование за учениците се води и педагошка евиденција за изведување на практична настава, учење преку работа кај работодавач и феријална практика.

(4) Содржината, формата и начинот на водење на педагошката евиденција од ставот (3) на овој член, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

III. ДУАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ

Принципи на дуално образование

Член 16

Принципи во дуалното образование се:

1) задолжителна реализација на образовната програма на две места: во установа за стручно образование и обука и кај работодавач,

2) партнерство меѓу училиштето, работодавачот и ученикот со јасна поделба на обврските и одговорностите на засегнатите страни и

3) поголема слобода на установата за стручно образование и обука и работодавачот во определувањето на стручните вештини кои ќе ги развиваат кај учениците, како и времето и начинот на кој тоа ќе го направат.

Начин на организација на дуално образование

Член 17

(1) Стручното образование од II (второ), III (трето), IV (четврто) и VB (петто Б) ниво на квалификации може да се реализира преку дуално образование.

(2) На предлог на Центарот и Бирото, а во соработка со работодавачите, министерот утврдува модел на наставен план за дуално образование за нивоата од став (1) на овој член, за секој од 14-те сектори од НРК кои се во надлежност на Центарот.

(3) Сектори од ставот (2) на овој член, во надлежност на Центарот се за: геологија, рударство и металургија; градежништво и геодезија; графичарство; економија, право и трговија; електротехника; здравство и социјална заштита; земјоделство, рибарство и ветеринарство; лични услуги; машинство; сообраќај, транспорт и складирање; текстил, кожа и слични производи; угостителство и туризам; хемија и технологија; шумарство и обработка на дрво.

(4) Моделот на наставен план за дуално образование од став (2) на овој член, е однапред дефиниран и задолжително содржи:

1) општо образование,

publike.

(2) Dokumentacioni pedagogjik, evidenca dhe dokumentet publike për arsimin e mesëm profesional rregullohen, udhëhiqen dhe lëshohen sipas këtij Ligji dhe Ligjit të Arsimit Profesional.

(3) Në institucionet për arsim profesional dhe trajnim ku realizohet arsimi praktik për nxënësit udhëhiqet edhe evidenca pedagogjike për realizimin e mësimit praktik, mësim nëpërmjet punës te punëdhënësi, trajnim praktik dhe praktikë feriale.

(4) Përmbajtjen, formën dhe mënyrën e udhëheqjes së evidencës pedagogjike të paragrafit (3) të këtij neni e përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

III. ARSIMI DUAL

Parimet të arsimit dual

Neni 16

Parimet e arsimit dual janë:

1) realizimi i domosdoshëm i programit arsimor në dy vende: në institucionin e arsimit profesional dhe të trajnimit dhe të punëdhënësitë,

2) partneriteti mes shkollës, punëdhënësit dhe nxënësit me ndarje të qartë të obligimeve dhe përgjegjësi të palëve të përfshira dhe

3) liria më e madhe e institucionit për arsim profesional dhe trajnim dhe punëdhënësit në përcaktimin e shkathtësive profesionale që do t'i zhvillojnë tek nxënësit si dhe kohën dhe mënyrën se si do ta bëjnë këtë.

Mënyra e organizimit të arsimit dual

Neni 17

(1) Arsimi profesional i nivelit II (i dytë), III (i tretë) , IV (i katërt) dhe VB (i pesti B) i kualifikimeve mund të realizohet nëpërmjet arsimit dual.

(2) Me propozim të Qendrës dhe Byrosë ndërsa në bashkëpunim me punëdhënësit, ministri e përcakton modelin dhe planin mësimor për arsimin dual për nivelet nga paragrafi (1) i këtij neni për secilin nga 14-të sektorët e KKK-së që janë në kompetencë të Qendrës.

“(3) Sektorët nga paragrafi 2 të këtij neni në kompetencë të Qendrës janë: gjeologjia, xehtaria dhe metalurgjia; ndërtimtaria dhe gjeodezia; artet grafike; ekonomi, drejtësi dhe tregti; elektroteknik; mbrojtja shëndetësore dhe sociale; bujqësia, peshkataria dhe veterinarja; shërbimet personale; makineria; komunikacioni, transporti dhe magazinimi; tekstili, lëkurë dhe produkte të ngjashme; hotelieri dhe turizëm; kimi dhe teknologji; pylltaria dhe përpunim i drurit”.

(4) Modeli i planit mësimor për arsimin dual nga paragrafi (2) i këtij neni është i përkufizuar paraprakisht dhe domosdoshmërisht përmban:

2) стручно образование,
3) практично образование и
4) обем на вкупно време предвидено за практично образование кое задолжително се реализира кај еден или повеќе работодавачи и/или во рамките на програми за меѓународна мобилност со цел практична обука и/или пак дел од практичното образование може да се реализира во центри за обука заеднички за повеќе работодавачи.

(5) Практичното образование од ставот (4) точка 3 на овој член, не може да се реализира во период од 22.00 часот до 06.00 часот наредниот ден.

Поднесување иницијатива

Член 18

(1) Иницијатива за реализација на квалификација со примена на дуално образование (во натамошниот текст: иницијативата), може да поднесе работодавач, установа за стручно образование и обука, општина/град Скопје, коморите, социјалните партнери или друга заинтересирана страна, во која треба да биде образложена потребата од нова квалификација или ревидирањето на постојна квалификација.

(2) Доколку иницијативата ја поднесува субјект од став (1) на овој член, а кој не е работодавач, во иницијативата мора да обезбеди учество на работодавач.

(3) Подносителот на иницијативата, со поднесувањето на иницијативата, доставува и Изјава за сериозност од работодавачот, со која работодавачот се обврзува да учествува во дуалното образование доколку иницијативата биде прифатена и биде отпочнато со реализација на дуално образование.

(4) Изјавата за сериозност на работодавачот од ставот (3) на овој член, ја содржи следната документација:

- гаранција на работодавачот дека ќе ги исполни сите потребни услови за организирање на практично образование, определени со овој закон и подзаконски акти за нормативи и стандарди,

- изјава за бројот на ученици за кои ќе се реализира дуално образование кај работодавачот,

- доказ за обезбеден ментор за практично образование кај работодавач запишан во Регистарот од член 27 став (3) од овој закон, или доколку нема обезбедено ментор во моментот на поднесување на иницијативата, изјава дека ќе спроведе постапка за обезбедување ментор,

- доказ за статус на верификуван работодавач за практично образование согласно член 29 од овој закон, или доколку нема таков статус во моментот на поднесување на иницијативата, изјава дека ќе спроведе постапка за верификација.

(5) Содржината и формата на Изјавата за

1) arsim të përgjithshëm,

2) arsim profesional,

3) arsim praktik dhe

4) vëllim minimal dhe maksimal të kohës së përgjithshme të paraparë për arsimin praktik që domosdoshmërisht realizohet te një ose më shumë punëdhënës dhe/ose në kuadër të programeve për mobilitet ndërkombëtar për trajnim praktik dhe/ose një pjesë e arsimit praktik mund të realizohet në qendrat e trajnimit bashkërisht për më shumë punëdhënës.

(5) Arsimit praktik nuk mund të realizohet në periudhën prej orës 22:00 deri 06:00 ditën e ardhshme.

Parashtrim i iniciativës

Neni 18

(1) Nismë për realizimin e kualifikimit me zbatimin e arsimit dual (më poshtë: nismë) mund të parashtrojë punëdhënësi, institucioni për arsim profesional dhe trajnim, komuna/qyteti i Shkupit, odat, partnerët socialë ose ndonjë palë tjetër e interesuar. Në të cilën duhet të arsyetohet nevojën për kualifikim të ri ose rishikimin e kualifikimit të përhershëm.

(2) Nëse nisma është ngritur nga ndonjë subjekt nga paragrafi (1) i këtij neni, i cili nuk është punëdhënës, nisma duhet të sigurojë pjesëmarrjen e punëdhënësit.

(3) Parashtruesi i nismës, me paraqitjen e nismës, dorëzon edhe Deklaratë për seriozitet nga punëdhënësi, me të cilën punëdhënësi merr përsipër të marrë pjesë në arsimin dual nëse nisma pranohet dhe fillon me realizimin e arsimit dual.

(4) Deklarata për seriozitetin e punëdhënësit nga paragrafi (3) i këtij Ligji e përmban këtë dokumentacion:

-garanci nga punëdhënësi se do t'i plotësojë të gjitha kushtet e nevojshme për organizimin e arsimit praktik, të përcaktuara me këtë Ligj dhe aktet nënligjore për normative dhe standarde,

- deklaratë për numrin e nxënësve për të cilët do të realizohet arsimit dual te punëdhënësit,

- dëshmi për mentor të siguruar për arsimin praktik te punëdhënësit e regjistruar në Regjistrin nga neni 27 paragrafi (3) të këtij Ligji ose, nëse nuk ka siguruar mentor në momentin e parashtrimit të nismës, deklaratë se do të realizojë procedurë për sigurimin e mentorit,

-dëshmi për statusin e punëdhënësit së verifikuar për arsim praktik sipas nenit 29 të këtij Ligji ose nëse nuk ka status të tillë në momentin e parashtrimit të nismës, deklaratë se do të realizojë procedurë për verifikim.

(5) Përmbajtjen dhe formën e Deklaratës për

сериозност од работодавач и упатството за нејзино пополнување, на предлог на Центарот ги утврдува министерот.

(6) Иницијативата се доставува на мислење до Центарот, кој се произнесува по иницијативата во рок од 30 дена од денот на нејзиниот прием.

(7) Иницијативата за која Центарот дал позитивно мислење, се доставува на одобрување на министерот, кој се произнесува во рок од 30 дена од денот на приемот на позитивното мислење.

(8) При давање на мислење за оправданоста на иницијативата, Центарот во предвид ги зема следните основни критериуми:

1) потреба од квалификација на пазарот на трудот во регионот,

2) финансиско влијание врз средствата на училиштето,

3) човечки ресурси во училиштето и кај работодавачот и

4) можноста за проширување на иницијативата за соработка на други училишта и со други работодавачи.

(9) Начинот на поднесувањето и содржината на иницијативата, како и поблиските критериумите за давање на мислење за иницијативата за дуално образование, на предлог на Центарот, ги утврдува министерот.

Постапување по одобрена иницијатива

Член 19

(1) Одобрената иницијатива станува дел од конкурсот за запишување на учениците во јавните средни училишта, во првата наредна учебна година.

(2) За одобрената иницијатива за која не е подготвен стандард на занимање, стандард на квалификации, односно образовна програма или се подготвени само дел од наведените документи, министерот го задолжува Центарот да ја подготви потребната документација, најдоцна до 31 декември во тековната календарска година, за наредната учебна година, согласно овој закон.

Начин на запишување на ученици во дуално

образование

Член 20

(1) Запишувањето на учениците во дуалното образование се врши врз основа конкурсот за запишување на учениците во јавните средни училишта.

(2) Бројот на ученици од ставот (1) на овој член, кои се запишуваат во наредната учебна година се определува по доставен предлог од општината, односно градот Скопје, врз основа на склучен меморандум од член 24 од овој закон.

(3) Бројот на ученици во паралелка не може да биде помал од 12 ученици и поголем од бројот утврден во Законот за средното образование.

(4) Доколку е помал бројот на ученици, а е од

серiozitet nga punëdhënësi dhe udhëzim për plotësimin e saj e përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

(6) Nisma nga paragrafi (1) të këtij neni dorëzohet në Qendër, e cila deklarohet në bazë të nismës në afat prej 30 ditëve nga dita e pranimit të saj.

(7) Nisma për të cilën Qendra ka dhënë mendim pozitiv, dorëzohet për miratim nga ministri, i cili deklarohet në afat prej 30 ditëve nga dita e pranimit të mendimit pozitiv.

(8) Gjatë dhënies së mendimit për arsyetim të nismës, Qendra i merr parasysht kriteret themelore në vazhdim:

1) nevojë kualifikimi në tregun e punës në rajon,

2) ndikim financiar mbi mjetet e shkollës,

3) burime njerëzore në shkollë dhe te punëdhënësi dhe

4) mundësia për zgjerim të nismës për bashkëpunim të shkollave tjera dhe me punëdhënës tjerë.

(9) Mënyrën e dorëzimit dhe përmbajtjen e nismës si dhe kriteret e përafërta për dhënien e mendimit për nismën për arsimin dual i rregullon ministri, me propozim të Qendrës.

Veprimi në bazë të nismës së miratuar

Neni 19

(1) Nisma e miratuar bëhet pjesë e konkursit për regjistrimin e nxënësve në shkollat e mesme publike dhe qendrat rajonale të arsimit profesional dhe trajnimit, në vitin e parë shkollor pasardhës.

(2) Për nismën e miratuar për të cilën nuk është përgatitur standardi i profesionit, standardi i kualifikimeve, përkatësisht programi arsimor, ose janë përgatitur vetëm një pjesë e dokumenteve të përcaktuara, ministri obligon Qendrën të përgatisë dokumentacionin e nevojshëm, jo më vonë se 31 dhjetori i vitit kalendarik aktual, për vitin e ardhshëm shkollor, sipas këtij Ligji.

Mënyra e regjistrimit të nxënësve në arsimin dual

Neni 20

(1) Regjistrimi i nxënësve në arsimin dual bëhet në bazë të konkursit për regjistrimin e nxënësve në shkollat e mesme publike.

(2) Numri i nxënësve nga paragrafi (1) i këtij neni, të cilët regjistrohen në vitin e ardhshëm shkollor, caktohet me propozim të komunës, përkatësisht qytetit të Shkupit, në bazë të memorandumit të lidhur nga neni 24 i këtij Ligji.

(3) Numri i nxënësve në klasë nuk mund të jetë më i vogël se 12 nxënës dhe më i madh se numri i përcaktuar me Ligjin e Arsimit të Mesëm.

(4) Nëse numri i nxënësve është më i vogël dhe

посебен интерес за секторот, се бара согласност од Министерството за образование и наука (во натамошниот текст: Министерството), за формирање на паралелка со помал број на ученици.

(5) Доколку на конкурсот од став (1) на овој член, се пријават повеќе ученици од определениот број во објавениот конкурс, се применува дополнителен критериум за запишување.

(6) Дополнителен критериум од став (4) на овој член, е спроведување на квалификационен испит на знаење, од страна на установата за стручно образование и обука во соработка со работодавачот.

(7) Поблиските услови и критериуми за запишување на ученици во јавните училишта, како и случаите на примената на утврдениот дополнителен критериум од став (5) на овој член, се определуваат со конкурсот за запишување на учениците во јавните средни училишта.

IV. УЧЕСНИЦИ ВО СРЕДНОТО СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

Права и обврски на учениците во практичното образование Член 21

(1) Ученикот има право на:

1) соодветни услови за успешно постигнување на целите и резултатите од учење предвидени во програмите за практично образование,

2) инклузивно образование според препораките дадени во функционалната проценка според МКФ,

3) заштита од дискриминација,

4) финансиски надомест на начин и во износ утврден со овој закон и со договорот од членот 25 од овој закон,

5) заштита и безбедност при работа и

6) други права утврдени со закон.

(2) Ученикот има обврска:

1) редовно и активно да учествува во процесот на практично образование,

2) да соработува со менторот и вработените вклучени во практичното образование,

3) да ги почитува и исполнува неговите задачи определени со закон и со договорот од членот 25 од овој закон,

4) да се однесува одговорно кон средствата и опремата на работодавачот,

5) да ги почитува мерките за безбедност и заштита при работа,

6) навремено да ги исполнува обврските доделени од страна на работодавачот при реализацијата на практично образование и

7) да исполнува други обврски утврдени со закон и договорот за практично образование.

Права и обврски на работодавачите вклучени во

është me interes të veçantë për sektorin, kërkohet pëlqimi i Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës (në tekstin e mëtejme: Ministria) për formimin e klasës me numër më të vogël të nxënësve.

(5) Nëse në konkursin nga paragrafi (1) i këtij neni aplikojnë më shumë nxënës sesa numri i caktuar në konkursin e shpallur, zbatohet kriter shtesë për regjistrim.

(6) Kriter plotësues nga paragrafi (4) i këtij neni është zbatimi i provimit kualifikues të njohurive nga ana e institucionit për arsim profesional dhe trajnim në bashkëpunim me punëdhënësin.

(7) Kushtet dhe kriteret më të afërta për regjistrimin e nxënësve në shkollat publike si dhe rastet e zbatimit të kriterit plotësues të përcaktuar nga paragrafi (5) i këtij neni, përcaktohen me konkursin për regjistrimin e nxënësve në shkollat e mesme publike.

IV. PJESËMARRËS NË ARSIMIN E MESËM PROFESIONAL DHE TRAJNIM

Të drejtat dhe obligimet e nxënësve në arsimin praktik Neni 21

(1) Nxënësi ka të drejtë për:

1) kushte edekuate për arritjen e suksesshme të qëllimeve dhe rezultateve e të mësuarit, të parashikuara në programet e arsimit praktik;

2) arsimi gjithëpërfshirës sipas rekomandimeve të dhëna në vlerësimin funksional sipas KKM,

3) mbrojtja nga diskriminimi,

4) kompensim financiar në mënyrën dhe shumën e përcaktuar me këtë Ligj dhe Marrëveshjen nga neni 25 të këtij Ligji;

5) mbrojtja dhe siguria në punë dhe

6) të drejtat e tjera të përcaktuara me këtë Ligj;

(2) Nxënësi ka për detyrë:

1) të marrë pjesë rregullisht dhe në mënyrë aktive në procesin e arsimit praktik,

2) të bashkëpunojë me mentorin dhe punonjësit e përfshirë në arsimin praktik,

3) respektojë dhe përmbushë detyrat e veta të përcaktuara me Ligj dhe marrëveshjen nga neni 25 i këtij Ligji;

4) të veprojnë me përgjegjësi ndaj mjeteve dhe pajisjeve të punëdhënësit,

5) t'i respektojë masat e sigurisë dhe mbrojtjes në punë,

6) t'i përmbush me kohë detyrimet e caktuara nga punëdhënësi gjatë realizimit të mësimin praktik dhe

7) t'i përmbushë detyrimet e tjera të përcaktuara me këtë ose me Ligj tjetër dhe me marrëveshjen për arsim praktik.

Të drejtat dhe obligimet e punëdhënësve të përfshirë

практичното образование
Член 22

(1) Работодавачот има право:

1) да учествува во планирањето на реализацијата на практичното образование;

2) да покрене иницијатива за соработка со установа за стручно образование и обука за реализација на дуално образование;

3) да учествува во изработка на нови или ревизија на постојни квалификации и изготвување на потребна документација за стручно образование и обука, како и за дуално образование, заедно со установата за стручно образование и обука;

4) доколку има потреба, да учествува во изборот на ученици кои ќе се запишат во прва година во дуално образование, на начин утврден со член 20 од овој закон;

5) да учествува во планирањето на реализацијата на практичното образование на учениците вклучени во дуално образование (распоред на часови/периоди за практичното образование соодветно на спецификите на работодавачот/секторот) и феријалната практика на учениците;

6) да ги вклучи учениците во работните процеси со цел постигнување на резултати од учење утврдени во наставните програми;

7) доколку работодавачот е вклучен во практичното образование на ученици, се стекнува со финансиски, царински, даночни олеснувања и други придобивки, согласно закон;

8) да обезбеди дополнителни здравствени прегледи за учениците кои реализираат практично образование, доколку работното место на кое ученикот го реализира практичното образование тоа го бара;

9) да се вклучи, по потреба, во реализација на наставата во установата за стручно образование и обука;

10) да ги вклучи наставниците во обуките за вработени кои се поврзани со практичните вештини на учениците кои се стекнуваат кај работодавачот и

11) да дава материјална и/или стручна и/или друг вид на поддршка на установата за стручно образование и обука.

(2) Работодавачот има обврска:

1) да обезбеди услови за постигнување на целите и резултатите од учење предвидени во програмите за практичното образование;

2) да склучи меморандум со установата за стручно образование и обука и го достави до својата комора, односно до комора која води ваква евиденција доколку не е член на комора;

3) да склучи договор со установата за стручно образование и обука и со ученикот за реализација на практичното образование;

4) да обезбеди ментори;

5) да се верификува за реализација на

нë arsimin praktik
Neni 22

(1) Punëdhënësi ka të drejtë:

1) të marrë pjesë në planifikimin e zbatimit të arsimit praktik,

2) të ndërmarrë nismë për bashkëpunim me ndonjë institucion për arsim profesional dhe trajnim për realizimin e arsimit të dual;

3) të marrë pjesë në zhvillimin e kualifikimeve të reja ose rishikimin e kualifikimeve ekzistuese dhe përgatitjen e dokumentacionit të nevojshëm për arsimin profesional dhe trajnim së bashku me institucionin për arsim profesional dhe trajnim;

4) nëse ka nevojë për pjesëmarrje në përzgjedhjen e nxënësve që do të regjistrohën në vitin e parë të arsimit të dual, në mënyrën e përcaktuar me nenin 20 të këtij Ligji;

5) të marrë pjesë në planifikimin e realizimit të arsimit praktik të nxënësve të përfshirë në arsimin dual (orarin e orëve/periudhave për arsimin praktik në përputhje me specifikat e punëdhënësit/секторит) dhe praktikës feriale të nxënësve ;

6) të përfshijë nxënësit në proceset e punës për të arritur rezultatet e të mësuarit të përcaktuara në programet arsimore;

7) nëse punëdhënësi është i përfshirë në arsimin praktik të nxënësve, përvetësohet me lehtësime financiare, doganore, tatimore dhe përfitime të tjera sipas ligjit ;

8) të sigurojë kontrollime shtesë shëndetësore për nxënësit që realizojnë mësimin praktik, nëse e kërkon vendi i punës ku nxënësi realizon mësimin praktik;

9) të përfshihet, nëse është e nevojshme, në zbatimin e mësimdhënies në institucionin e arsimit profesional dhe trajnimit;

10) ti përfshijë mësimdhënësit në trajnimet për punonjësit që kanë të bëjnë me shkathtësitë praktike të nxënësve që fitohen te punëdhënësi dhe

11) të ofrojë mbështetje materiale dhe/ose profesionale dhe/ose lloje të tjera të institucionit për arsim profesional dhe trajnim.

(2) Punëdhënësi çshtë i obliguar :

1) të sigurojë kushte për arritjen e qëllimeve dhe rezultateve e të mësuarit të parashikuara në programet e arsimit praktik,

2) të lidhë memorandum me institucionin e arsimit profesional dhe trajnimit dhe ta dorëzojë në odën e tij, përkatësisht në odën që mban evidencë nëse nuk është anëtar i ndonjë ode ;

3) të lidhë marrëveshje me institucionin e arsimit profesional dhe të trajnimit dhe me nxënësin për zbatimin e arsimit praktik;

4) të sigurojë mentorë;

5) të verifikojë zbatimin e mësimit praktik;

практично образование;

6) да се грижи за редовност на ученикот во практичното образование и исполнување работните обврски и да води евиденција за редовност на ученикот;

7) во дуалното образование да обезбеди надоместок за ученикот во согласност со овој закон;

8) да обезбеди остварување на правото на заштита и безбедност при работа на ученикот за време на практичното образование кај работодавачот во согласност со прописите што ја регулираат безбедноста при работа;

9) да му овозможува на наставникот да ја следи реализацијата на практичното образование и увид во документацијата и на работното место на кое е распределен ученикот;

10) да соработува со установата за стручно образование и обука за обезбедување превоз на ученикот од училиштето до работното место;

11) да подготви и прилагоди работни места и да овозможи услови и материјали за постигнување на резултатите согласно со програмата за практично образование на учениците;

12) да го штити ученикот од секаков вид злоупотреба за време на реализација на практичното образование кај работодавачот;

13) да обезбеди услови и да учествува во проверката на знаења и вештини на учениците;

14) по потреба да обезбеди услови за реализација на практичниот дел од испитите на сопствените ученици;

15) да овозможи остварување на правата на ученикот кои му припаѓаат согласно прописите од областа на работните односи и

16) други обврски утврдени со закон.

Посебни обврски за исплата на надомест на ученикот при дуално образование

Член 23

(1) Работодавачот во дуалното образование има обврска во договорот од член 25 став (1) од овој закон, да утврди месечен надомест во корист на ученикот, во висина од најмалку 10% во втора година, 15% во трета година и 20% во четврта година од од минималната нето плата која министерот за труд и социјална политика ја објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а која е исплатена во претходната година во Република Северна Македонија.

(2) Во случај на отсуство по кој било основ, освен одмор за време на работа и празници утврдени со закон, надоместокот од став (1) на овој член, се исплаќа пропорционално на времето поминато на практично образование.

(3) Надоместокот за практичното образование на ученикот, работодавачот е должен да го исплати

6) të kujdeset për rregullsinë e nxënësit në arsimin praktik dhe përmbushjen e obligimeve të punës dhe të mbajë evidencë për rregullsinë e nxënësit;

7) në arsimin dual të sigurojë kompensim për nxënësin në pajtim me këtë Ligj

8) të sigurojë ushtrimin e të drejtës së nxënësit për mbrojtje dhe siguri në punë gjatë arsimit praktik në kompani në pajtim me dispozitat që e rregullojnë sigurinë në punë.

9) t'i mundësojë mësimdhënësit të ndjek realizimin e arsimit praktik dhe të ketë qasje në dokumentacionin dhe vendin e punës në të cilin është sistemuar nxënësi.

10) të bashkëpunojë me institucionin e arsimit profesional dhe trajnimit për sigurimin e transportit të nxënësit nga shkolla në vendin e punës.

11) të përgatisë dhe përshtatë vende të punës dhe të sigurojë kushte dhe materiale për arritjen e rezultateve në pajtim me programin për arsimin praktik të nxënësve;

12) ta mbrojë nxënësin nga çdo lloj keqpërdorimi gjatë zbatimit të arsimit praktik te punëdhënësi;

13) të sigurojë kushte dhe të marrë pjesë në kontrollin e njohurive dhe aftësive të nxënësve;

14) nëse është e nevojshme, të sigurojë kushte për realizimin e pjesës praktike të provimeve të nxënësve të vet;

15) të mundësojë realizimin e të drejtave të nxënësit që i takojnë sipas rregulloreve nga lëmia i marrëdhënieve të punës dhe

16) Obligime tjera të përcaktuara me Ligj .

Detyrimet e posaçme për pagesë të kompensimit të nxënësit gjatë arsimit dual

Neni 23

(1) Punëdhënësi në arsimin dual ka për detyrë në kontratën nga neni 25 të këtij Ligji, të përcaktojë kompensim mujor në favor të nxënësit, në shumë prej së paku 10% në vitin e dytë, 15% në vitin e tretë dhe 20% në vitin e katërt nga neto paga minimale të cilën Ministri i Punës dhe Politikës Sociale e publikon në „Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut“, e cila është paguar në vitin paraprak në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Në rast të mungesës në çfarëdo baze, përveç pushimit gjatë punës dhe festave të përcaktuara me Ligj, kompensimi nga paragrafi (1) të këtij neni paguhet në përpjesëtim me kohën e kaluar në arsimin praktik.

(3) Punëdhënësi është i detyruar që kompensimin për arsimin praktik të nxënësit t'ia paguajë për

најдоцна до 15-ти во тековниот месец за претходниот месец.

muajin paraardhës jo më vonë se data 15 e muajit aktual.

Права и обврски на установите за стручно образование и обука вклучени во практичното образование

Член 24

(1) Права на установите за стручно образование и обука се:

1) да потпише меморандум за соработка со работодавач;

2) да покрене иницијатива за соработка со работодавач за реализација на дуално образование, заснована на потребите на работодавачот;

3) да утврдува потреба за упис на ученици во дуално образование според потребите на работодавачот;

4) да покренува иницијатива и учествува во ревизија на образовна програма за квалификација;

5) да ја планира, заедно со работодавачот, реализацијата на практичното образование на учениците и

6) доколку нема соодветен наставник за реализација на стручно образование и/или практичното образование, може во соработка со работодавачот да вработи лице вработено кај работодавачот за реализација на стручното образование и/или практичното образование, на определено работно време до крајот на учебната година, но не повеќе од десет часа неделно, по претходно добиена писмена согласност од Министерството, согласно Законот за наставниците и стручните соработници во основните и средните училишта и Законот за работните односи.

(2) Обврски на установите за стручно образование и обука се:

1) да реализира обука за безбедност и здравје при работа на учениците, пред започнување на реализација на практичното образование кај работодавач;

2) да определи координатор за практично образование од редот на вработените;

3) да организира осигурување за учениците за целиот период поминат во установата и периодот поминат во практично образование кај работодавачот;

4) во соработката со работодавачот да обезбеди превоз на ученикот за реализација на практичното образование;

5) да обезбеди безбедни работни услови во рамките на процесот на практично образование;

6) да склучува договори за практично образование со работодавачот и ученикот и да ги исполнува обврските од договорот за практично образование;

7) да води и ажурира база на податоци за склучени договори за практично образование со

Тë drejta dhe obligimet e institucioneve për arsimin profesional dhe trajnim të përfshira në arsimin praktik

Neni 24

(1) Тë drejtat e institucioneve për arsim profesional dhe trajnim janë:

1) të nënshkruajë memorandum bashkëpunimi me punëdhënëс,

2) të fillojë nismë për bashkëpunim me punëdhënëс për realizimin e arsimit dual , në bazë të nevojave të punëdhënëсит,

3) të përcaktojë nevojën për regjistrimin e nxënësve në arsimin dual sipas nevojave të punëdhënëсит;

4) të fillojë nismë dhe të marrë pjesë në rishikimin e programit arsimor për kualifikim dhe

5) të planifikojë së bashku me punëdhënëсин realizimin e arsimit praktik të nxënësve.

6) nëse nuk ka mësimdhënëс адекуат për realizimin e arsimit profesional dhe/ose arsimit praktik, në bashkëpunim me punëdhënëсин, të punojë personi i punësuar nga punëdhënëси për realizimin e arsimit profesional dhe/ose arsimit praktik, për një kohë të caktuar pune deri në fund të vitit shkollor, por jo më shumë se dhjetë orë në javë, pas miratimit paraprak me shkrim nga Ministria, në përputhje me Ligjin për Mësimdhënëсит dhe Bashkëpunëtorët Profesional në Shkollat Fillore dhe të Mesme dhe me Ligjin për Marrëdhëniet e Punës.

(2) Obligimet e institucioneve për arsim profesional dhe trajnim janë:

1) të realizojë trajnim për sigurinë dhe shëndetin gjatë punës së nxënësve , para fillimit të realizimit të arsimit praktik te punëdhënëси;

2) të përcaktoj koordinator për arsimin praktik nga radhët e të punësuarve

3) të organizojë sigurinë e nxënësve për gjithë periudhën të kaluar në institucion dhe periudhën të kaluar në arsimin praktik te punëdhënëси

4) në bashkëpunim me punëdhënëсин t'i sigurojë nxënëсит transport për realizimin e arsimit praktik;

5) të sigurojë kushte të sigurta të punës në kuadër të procesit të arsimit praktik;

6) të lidhë marrëveshje për mësim praktik me punëdhënëсин dhe nxënëсин dhe të përmbushë obligimet e marrëveshjesë për arsim praktik;

7) të udhëheq dhe përditësojë bazën e të dhënave të kontratave të lidhura për arsim praktik me

работодавачот и ученикот;

8) да врши увид во реализацијата на договорите за обука;

9) да им обезбеди на работодавачите навремени информации за тековните измени во образовната програма и

10) други обврски утврдени со закон.

(3) Начинот на определувањето на координатор за практично образование од став (2) точка 2 на овој член, на предлог на Центарот, го утврдува министерот.

Договор за уредување на односите помеѓу ученикот, установата и работодавачот

Член 25

(1) За периодот поминат на практично образование кај работодавач, вклучително и дуално образование, пред започнувањето, се склучува договор со кој се уредуваат правата и обврските на установата за стручно образование и обука, работодавачот и ученикот, а за малолетен ученик договорот го потпишува родителот, односно старателот на ученикот.

(2) Договорот од став (1) на овој член, особено содржи:

1) име и презиме на ученикот, датум и место на раѓање, единствен матичен број на граѓанинот, постојан престој на ученикот и име и презиме на родителот или друг законски застапник на ученикот;

2) назив, седиште и вид на дејноста на работодавачот што склучува договор за обука;

3) назив на установата во која учи ученикот, назив на квалификацијата на која е запишан ученикот, почеток и времетраење на образованието;

4) професионални способности со кои се стекнува ученикот за време на практичното образование;

5) времетраење на практичната обука на ученикот кај работодавачот;

6) висина на надомест за храна и превоз, начин на организирање на превоз доколку е обезбеден;

7) висина на надоместок за ученикот за време на практичното образование;

8) обврски на страните за предвремено раскинување на договорот и

9) начин на реализирање на практичното образование во случај на вонредни околности.

(3) Формата и содржината на договорот од став (1) на овој член, на предлог на Центарот, ги утврдува министерот.

(4) Министерството води база на податоци за склучени договори за практично образование со установата за стручно образование и обука, работодавачот и ученикот.

(5) Увид во базата од став (4) на овој член имаат вработените од Центарот.

(6) Податоците во базата се споделуваат и со

punëdhënësin dhe nxënësin;

8) të bëj mbikqyrjen e realizimit të kontratave për trajnim;

9) t'ju sigurojë punëdhënësve informacion në kohë për ndryshimet aktuale në programin arsimor dhe

10) Obligime tjera të përcaktuara me Ligj.

(3) Mënyra e përcaktimit të koordinatorit për arsimin praktik nga paragrafi (2) pika 2 e këtij neni, me propozim të Qendrës, e përcakton ministri.

Marrëveshje për rregullimin e marrëdhënieve mes nxënësit, institucionit dhe punëdhënësit

Neni 25

(1) Për periudhën e kaluar në arsim praktik te punëdhënësi, përfshirë edhe arsimin dual, para se të fillojë, lidhet marrëveshje me të cilën rregullohen të drejtat dhe obligimet e institucionit për arsimin profesional dhe trajnim, punëdhënësit dhe nxënësit ndërsa për nxënësi të mitur, kontratën e nënshkruan prindi përkatësisht kujdestari i nxënësit.

(2) Marrëveshja nga paragrafi (1) i këtij neni, në veçanti përmban:

1) emrin dhe mbiemrin e nxënësit, datën dhe vendin e lindjes, numrin e vetëm amë të qytetarit, vendbanimin e përhershëm të nxënësit dhe prindit të nxënësit ose përfaqësues tjetër ligjor të nxënësit

2) emri, selia dhe lloji i veprimtarisë së punëdhënësit që lidh kontratë për trajnim;

3) emrin e institucionit ku nxënësi mëson, emrin e kualifikimit në të cilin nxënësi është regjistruar, fillimi dhe kohëzgjatja e arsimit;

4) aftësitë profesionale të përvetsuara nga nxënësi gjatë arsimit praktik;

5) kohëzgjatja e trajnimit praktik të nxënësit te punëdhënësi;

6) shumata e kompensimit për ushqim dhe transport, mënyra e organizimit të transportit nëse është siguruar;

7) lartësinë e kompensimit për nxënësin gjatë kohës së arsimit praktik;

8) obligimet e palëve për zgjidhjen e parakohshme të marrëveshjes dhe

9) mënyra e realizimit të arsimit praktik në rast të rrethanave të jashtëzakonshme.

(3) Formën dhe përmbajtjen e marrëveshjes nga paragrafi (1) të këtij neni e përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

(4) Ministria udhëheq bazë të të dhënave për marrëveshjet e lidhura për arsim praktik me institucionin për arsim profesional dhe trajnim, punëdhënësin dhe nxënësin.

(5) mbykëqyrje në bazë nga paragrafi 4 i këtij neni kanë punonjësit e Qendrës

(6) Të dhënat në bazë ndahen edhe me odat, si

коморите, како здруженија на работодавачи, а во кои членуваат работодавачите, согласно прописите од областа на заштита на личните податоци.

(7) Базата на податоци од став (4) на овој член, е дел од Опсерваторијата на вештини, како информациски систем во кој се води збирка на податоци за учениците, согласно Законот за средното образование.

Ментор за практично образование кај работодавач Член 26

(1) Ментор за практично образование кај работодавач (во натамошниот текст: менторот), е лице вработено кај работодавачот, кое е назначено од работодавачот да обезбеди ученикот да ги реализира содржините според предвидената програма, одговорно за стекнување на компетенциите од страна на ученикот со успешно завршена обука за ментор.

(2) Лицата со положен мајсторски испит не треба да следат обука за ментор. Со положувањето на мајсторскиот испит тие се запишуваат во Регистарот на ментори за практично образование кај работодавач.

(3) Услови за стекнување со право за учество во обука за ментор за лицето од став (1) на овој член, се:

- да има завршено најмалку средно образование,

- да има квалификација во секторот во која се спроведува практичното образование и

- да има работно искуство од најмалку една години на работно место на кое се реализира практичното образование, кај истиот или друг работодавач.

Член 27

(1) Обуката за ментор треба да му обезбеди на менторот основни педагошки и психолошки знаења и вештини за работа со ученици.

(2) Обуката за ментор се реализира според Програмата за обука на ментори за практично образование, која на предлог на Центарот, ја утврдува министерот.

(3) На лицето кое има успешно завршено обука за ментор, му се издава сертификат и се запишува во Регистарот на ментори за практично образование кај работодавач, кој го води Центарот.

(4) Формата, содржината и начинот на водењето на Регистарот на ментори за практично образование кај работодавач, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

(5) Организатори на обука за ментори можат да бидат коморите кои ги исполнуваат стандардите и нормативите за просторни услови, кадар и опрема за организирање на обуки за ментори, кои на

шоqата të punëdhënësve, dhe në të cilat anëtarësohen punëdhënësit, dhe në përputhje me rregulloret nga fusha e mbrojtjes së të dhënave personale.

(7) Baza e të dhënave nga paragrafi (4) të këtij neni është pjesë e Observatorit të Aftësive, si sistem informativ që grumbullon të dhënat për nxënësit, në pajtim me Ligjin për Arsimin e Mesëm.

Mentori për arsimin praktik te punëdhënësi Neni 26

(1) Mentori për arsimin praktik te punëdhënësi (më poshtë: mentori) është person i punësuar te punëdhënësi, i cili emërohet nga punëdhënësi që nxënësi të sigurojë t'i realizojë përmbajtjet sipas programit të paraparë për përfitimin e kompetencave nga ana e nxënësit me trajnim të përfunduar me sukses për mentor.

(2) Personat që kanë dhënë provimin për mjeshtër nuk kanë nevojë të ndjekin trajnime për mentorë. Me dhënien e provimit për mjeshtër ata regjistrohen në Regjistrin e mentorëve për arsimim praktik te punëdhënësi.

(3) Kushtet për përvetsimin e të drejtës për pjesëmarrje në trajnim për mentor:

- të ketë të përfunduar së paku arsimin e mesëm,

- të ketë kualifikim në sektorin në të cilin kryhet arsimi praktik dhe

- të ketë përvojë pune të paktën një vit në vendin e punës ku kryhet arsimi praktik, tek i njëjti ose të ndonjë punëdhënës tjetër.

Neni 27

(1) Trajnimi i mentorëve duhet t'i sigurojë mentorit njohuri dhe aftësi themelore pedagogjike dhe psikologjike për të punuar me nxënësi.

(2) Trajnimi i mentorëve realizohet sipas Programit të trajnimit të mentorëve për arsim praktik, të cilin e përcakton ministri me propozim të Qendrës.

(3) Personit që ka kryer me sukses trajnimin për mentor i jepet certifikatë dhe regjistrohet në Regjistrin e mentorëve për arsim praktik te punëdhënës, që e drejton Qendra.

(4) Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit të mentorëve për arsim praktik te punëdhënësi i përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

(5) Organizatorë të trajnimeve për mentorë mund të jenë odat që i plotësojnë standardet dhe normat për kushtet hapësinore, kuadrin dhe pajisjet për organizimin e trajnimeve për mentorë, të cilat i

предлог на Центарот, ги утврдува министерот.

(6) Проверка на исполнетоста на стандардите и нормативите од став (5) на овој член, врши Центарот и доставува предлог до министерот.

(7) Министерот, врз основа на предлогот од став (6) на овој член, донесува решение за акредитација на организатор на обука за ментор.

(8) Начинот на реализацијата на обуката за ментор, утврдувањето на исполнетоста на условите за организирање на обука за ментор, како и формата и содржината на сертификатот за завршена обука за ментор, на предлог на Центарот, ги утврдува министерот.

(9) Обучувач на обука за ментор, може да биде лице кое успешно завршило обука за обучувачи на ментори, организирана од Центарот.

(10) По исклучок од став (9) на овој член, обучувач на обука за ментор, може да биде и лице кое поседува меѓународно признат сертификат за обучување на ментори.

(11) Средствата за финансирањето на обука на ментори се обезбедуваат од:

- 1) самиот кандидат за ментор,
- 2) работодавачот,
- 3) работодавачот и училиштето како партнери во дуалното образование,
- 4) национални проекти и програми и
- 5) од други извори: донации, легати, подароци, фондации и меѓународни проекти.

Верификација на работодавачите за
спроведување на практично образование
Член 28

(1) Практичното образование вклучително и дуално образование се спроведува само кај работодавач кој е верификуван согласно членот 29 став (4) од овој закон.

(2) Работодавач кој не е верификуван за извршување на практично образование, може да овозможи остварување на феријална практика, врз основа на договор кој го потпишува со установата и во кој гарантира дека ги исполнува обврските предвидени во стандардите за верификација и услови при работа од членот 29 став (2) од овој закон.

Услови кои треба да ги исполнува
работодавачот за да изведува практично
образование
Член 29

(1) Општи услови кои треба да ги исполнува работодавачот за да може да изведува практично образование се:

- 1) да е регистриран за вршење на дејност за која се врши практично образование;
- 2) да не е отворена стечајна постапка над

përcakton ministri me propozim të Qendrës.

(6) Verifikimin e përbushjes së standardeve dhe normave nga paragrafi (5) të këtij neni e kryen Qendra dhe dorëzon propozim te ministri.

(7) Ministri, në bazë të propozimit nga paragrafi (6) të këtij neni, merr Aktvendim të akreditimit të organizatorit të trajnimit të mentorëve.

(8) Mënyrën e realizimit të trajnimit për mentor, përcaktimin e plotësimin të kushteve për organizimin e trajnimit për mentor si dhe formën dhe përmbajtjen e certifikatës për trajnimin e kryer të mentorëve, i rregullon ministri, me propozim të Qendrës.

(9) Trajnues i trajnimit të mentorëve mund të jetë personi që ka përfunduar me sukses trajnimin për trajnues të mentorëve, të organizuar nga Qendra.

(10) Me përjashtim të paragrafit (9) të këtij neni, instruktor për trajnimin e mentorëve mund të jetë edhe personi i cili posedon certifikatë të njohur ndërkombëtarisht për trajnimin e mentorëve.

(11) Mjetet për financimin e trajnimit të mentorëve sigurohen nga:

- 1) vetë kandidati për mentor,
- 2) punëdhënësi,
- 3) punëdhënësi dhe shkolla si partnerë në arsimin dual dhe/ose
- 4)projekte kombëtare, programe dhe mjete nga burime të tjera.
- 5). nga burime të tjera: donacione, trashëgimi, dhurata, fondacione dhe projekte ndërkombëtare.

Verifikim i punëdhënësve për zbatimin e arsimit
praktik
Neni 28

(1)Arsimi praktik, duke përfshirë edhe arsimin dual, zhvillohet vetëm te punëdhënësi i cili është verifikuar në pajtim me nenin 29 paragrafin (4) të këtij Ligji.

(2)Punëdhënësi, i cili nuk është verifikuar për kryerjen e arsimit praktik, mund të mundësojë realizimin e praktikës feriale, në bazë të kontratës që e nënshkruan me institucionin dhe në të cilën garanton përbushjen e obligimeve të parashikuara në standardet për verifikimin dhe kushtet e punës nga neni 29 paragrafi (2) të këtij Ligji.

Kushte që duhet t'i plotësojë punëdhënësi për të
realizuar arsim praktik
Neni 29

(1)Kushtet e përgjithshme që duhet t'i plotësojë punëdhënësi që të mund të realizohet arsimi praktik janë:

- 1) të jetë i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë për të cilën kryhet arsimi praktik;
- 2) ndaj punëdhënësit të mos ketë të hapur

работодавачот или е покрената постапка за ликвидација и

3) најмалку едно лице од вработените кај работодавачот да биде ментор, запишан во Регистарот на ментори за практично образование кај работодавач.

(2) Работодавачите можат да вршат практично образование за ученици, доколку го исполнуваат општиот стандард за опрема и просторни услови за реализација на практично образование на ученици кај работодавач од член 60 точка 13 од овој закон, и посебните нормативите и стандардите за просторните услови и кадарот согласно образовната програма која се реализира кај нив.

(3) Посебните стандарди за опремата и просторните услови за реализација на практично образование на ученици кај работодавачи ги изготвуваат и донесуваат коморите, во соработка со Центарот, како координатор. Посебните стандарди мора да се исти за сите комори во Република Северна Македонија.

(4) Верификација на исполнетоста на условите и стандардите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, ја вршат коморите.

(5) Коморите кои ги претставуваат интересите на работодавачите водат Регистар на верификувани работодавачи за практично образование.

(6) Формата, содржината и начинот на водење на Регистарот за верификација на работодавачите за практично образование, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

(7) Одредбите од овој член соодветно се применуваат и за работодавачите во дуално образование.

(8) Регистарот на верификувани работодавачи, коморите го објавуваат на своите интернет страници.

V. РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

Регионален центар за стручно образование и обука
Член 30

(1) Регионален центар за стручно образование и обука е установа за стручно образование и обука.

(2) Регионалниот центар за стручно образование и обука се основа како државен регионален центар за стручно образование и обука.

(3) Министерството на својата интернет страница објавува листа на регистрирани регионални центри за стручно образование и обука.

Основање на регионален центар за стручно образование и обука

procedurë falimentimi ose ka këtë procedurë likuidimi

3) të paktën një person nga punonjësit e ndërmarrjes të jetë mentor, i regjistruar në Regjistrin e mentorëve për arsim praktik te punëdhënësi.

(2) Punëdhënësit mund të ofrojnë arsim praktik për nxënësit, nëse e plotësojnë standardin e përgjithshëm për pajisjet dhe kushtet hapësinore për realizimin e mësimin praktik të nxënësve tek punëdhënësi nga neni 60 pika 13 të këtij Ligji dhe Standardet e Veçanta për Kushtet Hapësinore dhe Kuadrin..

(3) Standardet e veçanta për pajisjen dhe kushtet hapësinore për realizimin e arsimit praktik të nxënësve te punëdhënësit i përpilojnë dhe i miratojnë odat, në bashkëpunim me Qendrën si koordinator. Standardet e veçanta duhet të jenë të njejta për të gjitha odat në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(4) Verifikimin e plotësimin të kushteve nga paragrafët (1), (2) dhe (3) të këtij neni e bëjnë odat

(5) Oda që përfaqësojnë interesat e punëdhënësve udhëheqin regjistër për verifikimin e punëdhënësve për arsim praktik.

(6) Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e udhëheqjes së regjistrin për verifikimin e punëdhënësve për arsimin praktik e përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

(7) Dispozitat e këtij neni zbatohen edhe për punëdhënësit në arsimin dual.

(8) Regjistri i punëdhënësve të verifikuar, odat e publikojnë në faqet e tyre të internetit.

V. QENDRA RAJONALE E ARSIMIT PROFESIONAL DHE TRAJNIMIT

Llojet e qendrave rajonale të arsimit profesional dhe trajnimit
Neni 30

(1) Qendra Rajonale e Arsimit Profesional dhe e Trajnimit është institucion për arsim profesional dhe trajnim.

(2) Qendra rajonale për arsim profesional dhe trajnim. themelohet si qendër rajonale shtetërore për arsim profesional dhe trajnim.

(3) Ministria, në ueb faqën e saj, publikon listë e qendrave të regjistruara rajonale për arsim profesional dhe trajnim.

Mënyrat e themelimit të qendrës shtetërore rajonale për arsim profesional dhe trajnim
Neni 31

Член 31

(1) Регионален центар за стручно образование и обука може да се основа со:

1) одлука на Владата на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Владата), на предлог на Министерството, а по претходна согласност од основачот на општинското средно училиште/средно училиште на град Скопје, општинските средни училишта/средни училишта на град Скопје во кои се остваруваат образовни програми за стручно образование и обука, да продолжат со работа како регионални центри за стручно образование и обука и

2) основање на нов регионален центар за стручно образование и обука.

(2) Регионален центар за стручно образование и обука може да се основа и со спојување на две или повеќе општински средни училишта/средни училишта на град Скопје или јавни установи за стручно образование и обука.

(3) Кон регионален центар за стручно образование и обука, може да се присоедини јавно општинско средно училиште/средно училиште на град Скопје или јавна установа за стручно образование и обука, со одлука која ја донесува Владата.

Општи услови за основање на регионален центар за стручно образование и обука

Член 32

Регионален центар за стручно образование и обука од член 30 став (2) од овој закон, може да се основа, ако:

1) постојат документирани потреби за квалификации на пазарот на труд во државата;

2) се донесени соодветни образовни програми во врска со потребните квалификации;

3) се обезбедени соодветни простории и опрема за остварување на дејноста утврдени со стандардите и нормативите;

4) со финансиски план е обезбедено одржливо ниво на финансирање;

5) е обезбеден потребен број стручни кадри кои ги исполнуваат условите утврдени за вршење на дејноста и кои ќе засноваат работен однос, и

6) се исполнети и други посебни услови кои се утврдени со нормативите и стандардите за вршење на дејност на образование.

Примена на прописите за средно образование

Член 33

(1) Qendra shtetërore rajonale për arsim profesional mund të themelohet:

1) me Vendim të Qeverisë, me propozim të Ministrisë së Arsimit dhe të Shkencës dhe pas pëlqimit të mëhershëm të themeluesit të shkollës së mesme komunale, shkollat e mesme komunale në të cilat zhvillohen programet arsimore për arsim profesional dhe trajnim vazhdojnë të punojnë si Qendra Rajonale të Arsimit Profesional dhe të Trajnimit dhe

2) me themelimin e qendrës së re shtetërore rajonale për arsim profesional.

(2) Qendra rajonale për arsim profesional dhe trajnim mund të themelohet me bashkimin e dy ose më shumë shkollave të mesme komunale/shkollave të mesme të qytetit të Shkupit ose institucioneve publike për arsim profesional dhe trajnim.

(3) Qendrës rajonale për arsim profesional dhe trajnim, mund t'i bashkëngjitet shkolla e mesme publike komunale e qytetit të Shkupit ose institucioni publik për arsim profesional dhe trajnim me vendim të cilën e sjell Qeveria.

Kushtet e përgjithshme për themelimin e qendrës rajonale për arsim profesional dhe trajnim.

Neni 32

Qendra rajonale për arsim profesional dhe trajnim nga neni 30 paragrafi (2) i këtij Ligji mund të themelohet nëse:

1) ekzistojnë nevoja të dokumentuara për kualifikime në tregun e punës në rajon, përkatësisht në shtet;

2) janë miratuar programe të përshtatshme arsimore në lidhje me kualifikimet e nevojshme;

3) janë siguruar objekte dhe pajisje të përshtatshme për kryerjen e veprimtarisë së përcaktuar me standarde dhe rregullore;

4) me plan financiar sigurohet nivel i qëndrueshëm financimi;

5) sigurohet numri i nevojshëm i kuadrit profesional i cili i plotëson kushtet e përcaktuara për kryerjen e veprimtarisë dhe që do të krijojë marrëdhënie pune, dhe

6) janë plotësuar kushte të tjera të veçanta të përcaktuara me norma dhe standarde për kryerjen e veprimtarive arsimore.

Zbatimi i rregulloreve të arsimit të mesëm

Neni 33

За се што не е уредено со овој закон, на регионален центар за стручно образование и обука, кој врши дејност на средно стручно образование и обука се применуваат одредбите од Законот за средното образование, Законот за образование на возрасните и Законот за установите, а кои се однесуваат на јавните средни училишта.

Белези на регионален центар за стручно образование и обука

Член 34

(1) Регионалниот центар за стручно образование и обука има својство на правно лице.

(2) Регионалниот центар за стручно образование и обука се запишува во Централен регистар на Република Северна Македонија.

(3) Регионалниот центар за стручно образование и обука има свој печат и штембил.

Статут на регионален центар за стручно образование и обука

Член 35

(1) Статутот на регионалниот центар за стручно образование и обука (во натамошниот текст: регионалниот центар) го донесува органот на управување на регионалниот центар.

(2) Согласно со статутот од став (1) на овој член, како и на секоја измена на статутот на регионалниот центар дава Министерството.

(3) Со статутот од став (1) на овој член, особено се уредуваат: организацијата и вршењето на дејноста, називот, седиштето, управувањето и раководењето, правата и обврските на учениците, правата и обврските на вработените и други прашања од значење за работа на регионалниот центар.

Дејности на регионалниот центар

Член 36

(1) Регионалниот центар ги врши следните дејности:

- 1) формално образование;
- 2) образование за возрасни и валидација на неформално образование и информално учење;
- 3) истражување, развој и иновации;
- 4) соработка со деловната заедница и деловни односи и
- 5) вмрежување, меѓународна соработка и промоција.

(2) Дејностите кои ги врши регионалниот центар мора да бидат определени со статутот на регионалниот центар.

Управување и раководење со регионални центри

Пër gjithçka që nuk rregullohet me këtë ligj, të Qendrës Rajonale për arsimin dhe trajnimin profesional, i cili realizon veprimtarinë e arsimit dhe trajnimit të mesëm profesional, zbatohen dispozitat e Ligjit për Arsimin e Mesëm, Ligjit për Arsimin e të Rriturve dhe Ligjit për Institucionet, të cilat i referohen shkollave të mesme publike.

Shenjat e Qendrës Rajonale të Arsimit Profesional dhe Trajnimit

Neni 34

(1) Qendra Rajonale e Arsimit Profesional dhe e Trajnimit ka cilësinë e personit juridik.

(2) Qendra Rajonale e Arsimit Profesional dhe e Trajnimit regjistrohet në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(3) Qendra Rajonale e Arsimit Profesional dhe e Trajnimit ka vulën e vet dhe vulë shtembil.

Statuti i qendrës rajonale për arsim profesional dhe trajnim

Neni 35

(1) Statutin e Qendrës Rajonale të Arsimit Profesional dhe të Trajnimit e sjell organi i udhëheqjes së qendrës rajonale.

(2) Pëlqimi i statutit nga paragrafi (1) të këtij neni, si dhe për çdo ndryshim të statutit të qendrës rajonale, jep Ministria..

(3) Me statutin të paragrafit (1) të këtij neni në veçanti rregullohet organizimi dhe kryerja e veprimtarisë, emri, selia, drejtimi dhe udhëheqja, të drejtat dhe obligimet e nxënësve, të drejtat dhe obligimet e punonjësve dhe çështje të tjera të rëndësishme për punën e qendrës rajonale.

Veprimtaritë e Qendrës Rajonale

Neni 36

(1) Qendra Rajonale e Arsimit Profesional dhe e Trajnimit i kryen këto veprimtari:

- 1) arsiminformal;
- 2) arsimin për të rritur dhe validimin e arsimit joformal dhe informal,
- 3) hulumtimin, zhvillimin dhe inovacionin;
- 4) bashkëpunimin me komunitetin afarist dhe marrëdhëniet afariste dhe
- 5) rrjetëzimin, bashkëpunimin ndërkombëtar dhe marketingun.

(2) Veprimtaritë që do t'i bëj Qendra Rajonale e Arsimit Profesional dhe e Trajnimit duhet të jenë të përcaktuar me statutin e qendrës rajonale.

Menaxhimi dhe udhëheqja me qendrat rajonale

Neni 37

Член 37

(1) Орган на управување на регионалниот центар е управниот одбор.

(2) Управниот одбор на регионалниот центар се состои од 11 членови, и тоа: три члена од редот на наставници, еден член од совет на родители на регионалниот центар, еден член од редот на учениците од завршните години, два члена од бизнис заедницата во регионот (работодавачи) согласно секторските специјализации на регионалниот центар, еден член кој е претставник од општината/градот Скопје каде е сместен регионалниот центар, еден член кој е претставник од Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, еден член кој е претставник од регионална комора и еден член кој е претставник од Министерството.

(3) Претставниците од родителите, односно старателите на учениците и од Министерството не можат да бидат именувани од редот на вработените во регионалниот центар.

(4) Претставниците од родителите, односно старателите на учениците ги именува и разрешува советот на родители, претставниците на наставниците ги именува и разрешува наставничкиот совет на регионалниот центар за стручно образование и обука, претставникот од учениците го именува и разрешува ученичкиот совет, претставникот на Министерството го именува и разрешува министерот, претставникот на деловната заедница го именува и разрешува Стопанската комора на Република Северна Македонија, а претставникот на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија го именува и разрешува Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, претставникот на општината/градот Скопје го именува и разрешува советот на општината/градот Скопје.

(5) Членовите на Управниот одбор освен претставникот од родителите на учениците и претставникот од учениците се именуваат за период од четири години, со право на уште еден избор.

(6) Претставникот од родителите на учениците и претставникот од учениците се именуваат за периодот до завршувањето на средното образование на нивното дете, односно додека ученикот е со статус на ученик, но не подолго од период од четири години.

(7) Управниот одбор од редот на своите членови избира претседател.

(8) Одлуките на Управниот одбор се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Управниот одбор кои имаат право на учество при гласањето и донесувањето на одлуките.

(9) Управниот одбор донесува статут и деловник за работа на регионалниот центар.

(10) Управниот одбор својата работа ја уредува со деловник за работа.

(1) Органот drejtues i qendrës rajonale është Këshilli Drejtues.

(2) Këshilli drejtues i qendrave rajonale për arsimin profesional dhe trajnim përbëhet nga 11 anëtarë, përkatësisht: tre anëtarë nga radhët e mësimdhënësve, dy anëtarë nga këshilli i prindërve të qendrës rajonale, dy anëtarë nga komuniteti i biznesit në rajon (punëdhënës) sipas specializimeve sektoriale të qendrës rajonale, një antar i cili është përfaqësues i komunës – Qyetetit të Shkupit ku ndodhet Qendra Rajonale një anëtar, përfaqësues nga Agjencia e Punësimit të Republikës së Maqedonisë së Veriut një anëtar, një përfaqësues nga oda rajonale një anëtar dhe një përfaqësues nga Ministria.

(3) Përfaqësuesit nga prindërit, përkatësisht nga kujdestarët e nxënësve dhe nga Ministria nuk mund të emërohen, përkatësisht të zgjidhen nga radhët e punëtorëve të qendrës rajonale.

(4) Përfaqësuesit e prindërve, përkatësisht kujdestarët e nxënësve, emërohen dhe shkarkohen nga këshilli i prindërve, përfaqësuesit e mësimdhënësve emërohen dhe shkarkohen nga këshilli i mësimdhënësve të qendrës rajonale për arsimin profesional dhe trajnim, përfaqësuesi i Ministrisë emërohet dhe shkarkohet nga ministri, përfaqësuesin e komunitetit të biznesit e emëron dhe shkarkon Odat Ekonomike e Republikës së Maqedonisë së Veriut, ndërsa përfaqësuesin e Agjencisë së Punësimit të Republikës së Maqedonisë së Veriut e emëron dhe e shkarkon Agjencia e Punësimit e Republikës së Maqedonisë së Veriut, përfaqësuesin e komunës/qytetit të Shkupit e emëron dhe shkarkon këshilli i komunës/qytetit të Shkupit.

(5) Anëtarët e këshillit, përveç përfaqësuesve nga prindërit e nxënësve, emërohen për periudhë prej katër viteve, me të drejtë edhe për një zgjedhje.

(6) Përfaqësuesi nga prindërit e nxënësve dhe përfaqësuesi i nxënësve përcaktohen për periudhën deri në përfundimin e arsimit të mesëm të fëmijës së tyre, gjegjësisht derisa nxënësi ka statusin e nxënësit, por jo më gjatë se për periudhë prej katër vjetësh.

(7) Këshilli drejtues nga radhët e tij zgjedh kryetar.

(8) Vendimet e Këshillit drejtues merren me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të këshillit që kanë të drejtë të marrin pjesë në votim dhe vendimmarrje.

(9) Këshilli drejtues miraton statut dhe rregullore të punës së Qendrës Rajonale.

(10) Këshilli drejtues punën e tij e organizon me rregulloren për punë.

(11) Këshilli drejtues i Qendrës Rajonale, e cila

(11) Управниот одбор на регионален центар, кој организира и средно стручно образование, покрај надлежностите утврдени со овој закон, ги врши и работите кои се утврдени за училишниот одбор во јавно средно училиште согласно Законот за средното образование.

Престанок на мандат Член 38

(1) Мандатот на член на управниот одбор може да престане и пред истекот на времето од четири години:

- 1) по негово барање;
- 2) со негово отповикување;
- 3) ако му престане статусот на вработен во регионалниот центар, а истиот е избран во управниот одбор како претставник од регионалниот центар;

(2) Членот на Управниот одбор може да биде отповикан ако:

- 1) неоправдано отсутствувал од три седници последователно;
- 2) е на издржување казна затвор во траење подолго од шест месеци;
- 3) е осуден за кривично дело кое го прави недостоен за вршење на својата работа.

Надлежности на Управниот одбор на регионалниот центар Член 39

(1) Управниот одбор на регионалниот центар:

- 1) го донесува статутот;
- 2) ја предлага за одобрување четиригодишната програма за работа до Министерството, најдоцна до крајот на март за периодот кој започнува со почетокот на наредната учебна година;

- 3) ја усвојува годишната програма за работа која ги опфаќа сите полиња за работа на регионален центар, најдоцна до 30 септември;

- 4) го поднесува за усвојување годишниот извештај за работа до Министерството, најдоцна до 15 септември во тековната, а за претходната учебна година;

- 5) го усвојува годишниот финансиски план на регионален центар за стручно образование и обука;

- 6) ја усвојува завршната сметка на регионален центар;

- 7) го објавува јавниот оглас за избор на директор во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија, од кои еден од весниците кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, кој трае најмалку осум работни денови и истиот се објавува и на интернет

organizon edhe arsimin e mesëm profesional, përveç kompetencave të përcaktuara me këtë Ligj, kryen edhe detyrat e përcaktuara për këshillin shkollor në shkollën e mesme publike në pajtim me Ligjin për Arsimin e Mesëm.

Ndërprerja e mandatit Neni 38

(1) Mandati i anëtarëve të Këshillit drejtues mund të përfundojë edhe përfundimit të kohës prej katër viteve:

- 1) me kërkesën e tij;
- 2) duke e revokuar atë;
- 3) nëse i pushon statusi i punësuar në qendrën rajonale ndërsa i njëjti është zgjedhur në Këshillin Drejtues si përfaqësues i qendrës rajonale;

(2) Anëtari i Këshillit drejtues mund të tërhiqet nëse:

- 1) ka munguar pa arsye në tri seanca të njëpasnjëshme;

- 2) vuan dënim më të gjatë se gjashtë muaj;

- 3) është dënuar për vepër penale që e bën të padenjë për të kryer punën e tij.

Kompetencat e Këshillit drejtues të Qendrës rajonale Neni 39

(1) Këshilli drejtues i qendrës rajonale

- 1) sjell statutin;
- 2) propozon miratimin e programit katërvjeçar të punës pranë Ministrisë më së voni deri në fund të marsit për periudhën që fillon me fillimin e vitit të ardhshëm shkollor;

- 3) miraton program vjetor për punë që i përfshin të gjitha fushat e punës së qendrës rajonale për arsim profesional dhe trajnim, më së voni deri më 30 shtator;

- 4) pranë Ministrisë për miratim dorëzon raport vjetor për punë, më së voni deri 15 shtator në vitin aktual për vitin paraprak shkollor

- 5) miraton planin vjetor financiar të qendrës rajonale për arsim profesional dhe trajnim;

- 6) miraton llogarinë përfundimtare të qendrës rajonale;

- 7) publikon shpallje publike për zgjedhjen e drejtorit së paku në tre gazeta ditore që botohen në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, prej të cilave një nga gazetatat që publikohet në gjuhën që e flasin të paktën 20% e qytetarëve që flasin gjuhë zyrtare, të ndryshme nga gjuha maqedonase; i cili zgjatë më së paku 8 ditë të punës dhe publikohet ne ueb faqën e komunës/ Qytetin e Shkupit dhe tabelën për shpallje të institucionit për

страницата на општината/градот Скопје и огласната табла на установата за стручно образование и обука;

8) врши интервју со кандидатите за директор;

9) врши избор на директор од пријавените кандидати на објавен јавен оглас за именување на директор;

10) донесува правилник со кој поблиску го уредува начинот на распределба на средствата од сопствените приходи, согласно член 46 став (7) од овој закон;

11) ги одобрува договорите со правни и физички лица на предлог на директорот на регионален центар;

12) го изработува предлогот за уписна политика кој го доставува до Министерството;

13) ги донесува актите за кои регионалниот центар е надлежен согласно закон;

14) одлучува по приговор и жалби на вработени во регионалниот центар;

15) одлучува по жалбите на ученици, родители, односно старатели на ученици;

16) разгледува и други прашања утврдени со статутот на регионален центар.

Директор на регионален центар

Член 40

(1) Директорот е раководен орган на регионалниот центар и е одговорен за законитоста во работата и за материјално - финансиското работење на регионалниот центар.

(2) За директор на регионален центар се избира лице, кое покрај општите услови утврдени со закон, ги исполнува и следните посебни услови:

1) да има стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен на образование;

2) најмалку седум години работно искуство како носител на раководна функција на правен субјект од деловната заедница со положен испит за директор на средно училиште;

3) поседува еден од меѓународно признати сертификати или уверение за активно познавање на англискиот јазик, не постар од пет години, ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) - најмалку 30 бода, ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 3 бода, БУЛАТС (BULATS) - најмалку 20 бода или КЕТ (KET) (Cambridge English) - положен, или АПТИС (APTIS) - најмалку ниво Б2 (B2), или уверение за степен на познавање на англиски, германски и француски јазик стекнато на филолошки факултети во високообразовните установи во Република Северна Македонија согласно Заедничката европска рамка за јазиците на Советот на Европа, не постар од пет години, освен за наставниците по англиски, француски и германски јазик;

Arsim Profesional dhe Trajnim.

8) реализира интервју со кандидатët për drejtor;

9) zgjedh drejtor nga radhët e kandidatëve të paraqitur në shpalljen publike të publikuar për emërim të drejtorit;

10) sjell rregullore me të cilën më për së afërmi rregullohet mënyra e shpërndarjes së mjeteve nga të hyrat vetanake, në pajtim me nenin 46 paragrafin (7) të këtij Ligji;

11) miraton kontrata me persona juridikë dhe fizikë me propozim të drejtorit të qendrës rajonale për arsim profesional dhe trajnim;

12) përgatit propozim për politikën e regjistrimit, të cilin e dorëzon në Ministri

13) miraton akte për të cilat është kompetente qendra në pajtim me Ligjin;

14) vendos për kundërshtesat dhe ankesat e të punësuarve të qendrës;

15) vendos për ankesat e nxënësve, prindërve përkatësisht kujdestarëve të nxënësve,

16) shqyrton çështje të tjera të përcaktuara me statutin e qendrës rajonale.

Drejtor i qendrës shtetërore rajonale

Neni 40

(1) Drejtori është organ udhëheqës i qendrës shtetërore përkatësisht i qendrës është përgjegjës për Ligjshmërinë në punë dhe për funksionim materialo-financiar të qendrës rajonale.

(2) Për drejtor të qendrës rajonale zgjidhet personi i cili krahas kushteve të përgjithshme t'i plotësojë kushtet e posaçme të përcaktuara me Ligj:

1) të ketë të paktën 240 kredi sipas EKTS-së apo të përfunduar shkallën VII/1 të arsimit;

2) të ketë të paktën shtatë vite përvojë pune si bartës i funksionit udhëheqës në subjekt juridik të komunitetit afarist me provim të dhënë për drejtor në shkollë të mesme;

3) të posedoj certifikatë përkatëse jo më shumë se pesë vjet, për njohjen e gjuhës angleze TOEFL IBT - të paktën 30 pikë, IELTS BULATS (BULATS) - të paktën 3 pikë, BULATS - të paktën 20 pikë ose KET (KET) (Cambridge English) - të kaluar, ose APTIS (APTIS) - së paku niveli B2 (B2), ose certifikatë për njohjen e gjuhës angleze, gjermane dhe frënge të fituar në fakultetet Filologjike në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Maqedonisë së Veriut në përputhje me Kornizën e Përbashkët Evropiane për gjuhët e Këshillit të Evropës, jo më i vjetër se pesë vjet, me përjashtim të mësimdhënësve të gjuhës angleze, frënge dhe gjermane;

4) të posedojë certifikatë për njohjen e programeve

4) да поседува сертификат за познавање на компјутерски програми за канцелариско работење;

5) во моментот на избор со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност и

6) да има изготвено предлог-програма за работа на регионалниот центар за стручно образование и обука за период од четири години.

(3) По исклучок од став (2) точка 2) на овој член, доколку нема пријавено кандидат со положен испит за директор, за директор може да биде избрано и лицето кое не положило испит за директор, но е должно истиот да го положи во рок од една година од денот на изборот за директор. Доколку избраниот директор не го положи испитот за директор во рокот утврден во овој став, му престанува мандатот на директор.

(4) Директорот на регионалниот центар се избира и разрешува од управниот одбор, по претходна согласност од Министерството, согласно овој закон.

(5) На наставник кој е избран за директор на регионален центар му мирува работниот однос додека ги врши работите на директор и има право во рок од 15 дена по престанувањето на мандатот, да се врати на работа во регионалниот центар, односно установата каде работел пред да биде избран за директор за вршење на работи кои одговараат на неговиот вид и степен на стручна подготовка.

(6) Ако наставникот од став (5) од овој член, не може да се врати во институцијата каде работел пред да биде избран за директор, наставникот се распоредува и заснова работен однос на неопределено работно време на соодветно работно место во друго училиште на подрачјето на општината, односно градот Скопје.

(7) Во остварувањето на обврските и раководењето од став (1) на овој член, директорот:

1) подготвува развојна програма за работа, во соработка со раководниот тим и/или тела на регионалниот центар за стручно образование и обука оформени за оваа намена и ја доставува до Управниот одбор на регионалниот центар најдоцна до крајот на февруари за периодот кој започнува со почетокот на наредната учебна година;

2) предлага годишна програма за работа која ги опфаќа сите полиња за работа на регионалниот центар до Управниот одбор на регионалниот центар, во соработка со раководниот тим и тела на регионалниот центар формирани за оваа намена;

3) предлага годишен извештај за работа кој вклучува и извештај за реализацијата на четири годишна програма за работа во тековниот период до

компјутерике dhe për punë në zyrë;

5) në momentin e zgjedhjes me aktvendim të plotfuqishëm gjyqësor nuk i është shqiptuar dënim ose sanksion kundërvajtës, ndalesë për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyrës dhe;

6) të ketë të përgatitur propozim- program për punën e Qendrës Rajonale të Arsimit Profesional dhe të Trajnimit për periudhë prej katër viteve.

(3) Me përjashtim të paragrafit (2), pika (2) të këtij Ligji, nëse nuk është paraqitur asnjë kandidat me provim të dhënë për drejtor ose nëse për kandidat është paraqitur person nga komuniteti afarist i cili në momentin e dorëzimit të paraqitjes nuk ka provim të kaluar për drejtor në shkollë të mesme, për drejtor mund të zgjidhet edhe personi i cili nuk ka provim të dhënë për drejtor, por detyrohet të njëjtin ta jap në afat prej një viti nga dita e zgjedhjes si drejtor. Nëse drejtori i zgjedhur nuk e dorëzon provimin për drejtor në afatin e vërtetuar me këtë paragrafi, i ndërpritet mandati i drejtorit.

(4) Drejtori i qendrës rajonale zgjidhet dhe shkarkohet nga Këshilli drejtues, me pëlqim paraprak të Ministrisë, në pajtim me këtë Ligj.

(5) Mësimdhënësit i cili është i zgjedhur si drejtor i qendrës rajonale për arsim profesional dhe trajnim i pushon marrëdhëniet e punës derisa i kryen punët si drejtor prej 15 ditëve pas ndërprerjes së mandatit, të kthehet në punë në qendrën rajonale ku ka punuar para se të zgjidhet si drejtor për kryerjen e punëve që përshtaten me llojin dhe nivelin e tij të përgatitjes profesionale.

(6) Nëse mësimdhënësi nga paragrafi (5) i këtij neni nuk mund të kthehet në institucionin ku ka punuar para se të zgjidhet drejtor, mësimdhënësi sistemohet dhe në bazë të marrëdhënies së punës me kohë të pacaktuar pune në pozitë të përshtatshme në shkollë tjetër të zonës së komunës përkatësisht Qytetit të Shkupit.

(7) Në përmbushje të obligimeve dhe menaxhimit nga paragrafi (1) i këtij neni, drejtori:

1) Përgatit program katërvjeçar për punë, në bashkëpunim me ekipin drejtues dhe/ose organet e qendrës rajonale të arsimit profesional dhe të trajnimit të themeluar për këtë qëllim dhe ia paraqet Këshillit Drejtues të Qendrës rajonale jo më vonë se fundi i muajit shkurt për periudhën që fillon me fillimin e vitit pasardhës akademik;

2) Propozon program vjetor për punë që mbulon të gjitha fushat e punës së qendrës rajonale të arsimit profesional dhe të trajnimit pranë Këshillit Drejtues të qendrës rajonale, në bashkëpunim me ekipin drejtues dhe organet e qendrës rajonale të themeluar për këtë qëllim;

3) propozon një raport vjetor për punën i cili përfshin raport për realizimin e një programi katërvjeçar të punës në periudhën aktuale në Këshillit Drejtues të qendrës rajonale;

Управниот одбор на регионалниот центар;

4) предлага годишен финансиски план на регионалниот центар до Управниот одбор на регионалниот центар;

5) предлага завршна сметка на регионалниот центар до Управниот одбор на регионалниот центар;

6) подготвува правилник за начинот на стекнување и распределба на средствата во регионалниот центар за стручно образование и обука и го доставува до Управниот одбор на регионалниот центар, во соработка со раководниот тим и тела на регионалниот центар, оформени за оваа намена;

7) предлага договори со правни и физички лица до Управниот одбор на регионалниот центар;

8) предлага уписна политика на регионалниот центар до Управниот одбор на регионалниот центар, во соработка со раководниот тим и/или тела на регионалниот центар оформени за оваа намена;

9) ги извршува одлуките на Управниот одбор;

10) донесува решенија за формирање на комисији и тела;

11) поднесува извештај за успехот и за постигнатите резултати до Министерството, Центарот и до Центарот за образование на возрасните;

12) ја контролира реализацијата на годишната програма и

13) врши и други работи предвидени со закон и со статутот на регионалниот центар.

(8) Директорот на регионалниот центар поднесува детален извештај за материјалното работење на регионалниот центар најдоцна до 30 ноември до Управниот одбор и до Министерството и го објавува на интернет страницата на регионалниот центар.

(9) Мандатот на директорот на регионалниот центар трае четири години, со можност за уште еден последователен избор.

(10) Директор на регионален центар, кој организира и средно стручно образование, покрај надлежностите утврдени со овој закон, ги врши и работите кои му се утврдени на директор на јавно средно училиште согласно Законот за средното образование и Законот за наставниците и стручните соработници во основните и средните училишта.

Престанок на мандатот на директорот

Член 41

(1) На директорот на регионалниот центар му престанува мандатот:

1) на лично барање;

2) ако трајно ја загуби способноста за вршење на должноста директор или

3) ги исполни условите за старосна пензија.

(2) Директорот на регионалниот центар може да биде разрешен од страна на Управниот одбор и

4) пропозон план финансир vjetor të qendrës rajonale në Këshillin Drejtues të qendrës rajonale;

5) propozon llogari përfundimtare të qendrës rajonale pderi te Këshilli Drejtues të qendrës rajonale ;

6) Përgatit rregullore për mënyrën e marrjes dhe shpërndarjes së fondeve në qendrën rajonale të arsimit profesional dhe të trajnimit dhe ia paraqet Këshillit Drejtues të qendrës rajonale, në bashkëpunim me ekipin drejtues dhe organet e qendrës rajonale, të themeluar për këtë qëllim;

7) propozon marrëveshje me persona juridik dhe fizik në Këshillin Drejtues të qendrës rajonale;

8) Propozon politikë regjistrimi të qendrës rajonale për arsim profesional dhe trajnim pranë Këshillit drejtues të qendrës rajonale, në bashkëpunim me ekipin udhëheqës dhe/ose organet e qendrës rajonale, të themeluar për këtë qëllim;

9) I realizon Vendimet e Këshillit drejtues;

10) Sjell aktvendim për formimin e komisioneve dhe organeve;

11) parashton raport për suksesin dhe rezultatet e arritura pranë Ministrisë, Qendrës dhe Qendrës për arsimin e të rriturve;

12) kontrollon realizimin e programit vjetor

13) kryen punë të tjera të parapara me Ligj dhe statutin e Qendrës Rajonale.

(8) Drejtori i qendrës rajonale i paraqet Bordit Drejtues dhe Ministrisë një raport të detajuar për punën materiale të qendrës rajonale dhe e publikon në faqen e internetit të qendrës rajonale.

(9) Mandati i drejtorit të qendrës rajonale për arsim profesional dhe trajnim zgjat katër vjet, me mundësi të rizgjedhjes.

(10) Drejtori i qendrës rajonale, e cila organizon edhe arsimin e mesëm profesional, përveç kompetencave të përcaktuara me këtë ligj, kryen edhe detyrat e përcaktuara për drejtorin e shkollës së mesme publike në pajtim me Ligjin për Arsimin e Mesëm dhe Ligjin për Mësimdhënësit. dhe bashkëpunëtorët profesional në shkollat fillore dhe të mesme.

Ndërprerja e mandatit të drejtorit

Neni 41

(1) Drejtori i qendrës rajonale i përfundon mandati :

1) me kërkesën e tij;

2) e humb përgjithmonë aftësinë për të kryer detyrat e drejtorit ose

3) I plotëson kushtet për pensionim

(2) Drejtori i qendrës rajonale për arsim profesional dhe trajnim mund të shkarkohet nga Këshilli drejtues edhe para përfundimit të mandatit nëse

пред истекот на мандатот, и тоа во следните случаи:

1) во случај на направена повреда при извршување на закони, други прописи и општи акти, утврдена од страна на Државниот просветен инспекторат и

2) ако не ја остварува програмата за работа и не се реализираат плановите и програмите за воспитно-образовна работа;

3) ако по негова вина е нанесена штета на учениците/учесниците, односно на нивните родители или старатели и на општествената заедница;

4) ако дозволи исплаќање на средства кои не се утврдени во годишниот финансиски план на училиштето;

5) ако дозволи организирање на дејности и активности што се во спротивност со плановите и програмите или

6) му е изречена забрана за вршење на професија, дејност или должност, или со правосилна судска пресуда му е изречена казна затвор во траење подолго од шест месеци.

(3) Со одлуката за разрешување, односно престанокот на мандатот на директорот, Управниот одбор именува вршител на должност директор со согласност од министерот, од редот на наставниците и стручни соработници со мандат до избор на нов директор, но не подолго од шест месеци.

Помошник директор и раководители на регионален центар
Член 42

(1) Директорот избира и разрешува помошник директор и раководители од редот на наставниците и стручни соработници според критериуми утврдени во актот за систематизација на работните места, што предвидува меѓу другото и поднесување програми за работа од страна на секој кандидат.

(2) Работните места од кои биле избрани лицата за помошник директор, односно раководител им мируваат за време на вршење на работните задачи како помошник директор, односно раководител.

Внатрешна организација на регионалните центри
Член 43

Внатрешната организација на регионалните центри се уредува со статутот и актот за внатрешната организација и систематизација, во постапка уредена со закон.

Стручни органи и тела
Член 44

1) në rast të shkeljes gjatë zbatimit të Ligjeve, dispozitave të tjera dhe akteve të përgjithshme të vërtetuara nga Inspektorati Shtetëror i Arsimit dhe

2) nëse nuk e realizon programin e punës dhe nuk realizohen planet dhe programet e punës edukativo-arsimore

3) nëse me fajin e tij u shkaktohet dëm nxënësve/pjesëmarrësve përkatësisht prindërve ose kujdestarëve të tyre edhe komunitetit shoqëror

4) nëse lejon pagesë të mjeteve që nuk janë të vërtetuara në planin vjetor financiar të shkollës;

5) nëse lejon organizimin e veprimtarive dhe aktiviteteve që janë në kundërshtim me planet dhe programet;

6) i është shqiptuar ndalesë të ushtrisë të drejtën e profesiot, veprimtarisë ose detyrë, me aktgjykim të plotëfuqishëm gjyqësor me burgim mbi gjashtë muaj.

(3) Me Vendimin për shkarkimin, përkatësisht ndërprerjen e mandatit të drejtorit, Bordi Drejtues emëron ushtruesin e detyrës së drejtorit me pëlqimin e ministrit, nga radhët e mësimdhënësve dhe bashkëpunëtorëve profesional me mandat deri në zgjedhjen e drejtorit të ri, por të paktën jo më të gjatë se gjashtë muaj.

Ndihmës drejtor dhe udhëheqësit e Qendrës Rajonale
Neni 42

(1) Drejtori zgjedh dhe shkarkon ndihmës drejtorin dhe drejtuesit nga radhët e mësimdhënësve dhe bashkëpunëtorëve profesional, sipas kriterëve të përcaktuara në aktin për sistemimin e vendeve të punës, i cili parashikon, ndër të tjera, paraqitjen e programeve të punës nga secili kandidat. .

(2) Punët nga të cilat janë përzgjedhur personat për ndihmës drejtor, përkatësisht drejtues, i pushojnë gjatë kryerjes së detyrave të tyre si ndihmës drejtor, përkatësisht drejtues.

Organizim i brendshëm i qendrave rajonale

Neni 43

Organizimi i brendshëm i qendrave për arsim profesional dhe trajnim rregullohet me statutin dhe aktin e sistematzimit, në mënyrë dhe procedurë të rregulluar me Ligj.

Trupat dhe organet profesionale
Neni 44

Në qendrën rajonale, formohen edhe organet

Во регионален центар се формираат и стручните органи и тела согласно Законот за средното образование.

Вработени во регионален центар Член 45

(1) За вработените во регионалниот центар се утврдуваат следните работни места:

- даватели на јавни услуги во средното образование

- административни службеници и

- помошно-технички лица.

(2) За вработените во регионален центар кои се со статус даватели на јавни услуги се применуваат одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор, Законот за средното образование и Законот за наставници и стручни соработници во основните и средните училишта, како и други прописи кои се применуваат на наставници и соработници во средните училишта.

(3) За вработените во регионален центар кои се со статус административни службеници се применуваат одредбите од Законот за административни службеници и Законот за вработените во јавниот сектор.

(4) За вработените во регионален центар кои се со статус помошно-технички кадар се применуваат одредбите од Законот за работните односи.

Финансирање на работата на регионалните центри Член 46

(1) Регионалните центри се финансираат со средства од Буџетот на Република Северна Македонија.

(2) Средствата од став (1) на овој член, се распределуваат на регионалните центри, врз основа на поблиските критериуми за распоредување на средствата, кои ги утврдува министерот, и тоа: површина на училиштето, вид на затоплување, број на смени за работа, број на ученици, број на паралелки во училиштето, трошоци за комунални услуги, тековно одржување, договорни и превозни услуги, трошоци за други оперативни расходи и друго.

(3) Регионален центар, кој врши дејност на средно стручно образование, за оваа дејност, средства за работа обезбедува и на начин на кој се финансира дејноста на јавно средно образование согласно Законот за средното образование.

(4) Регионалниот центар може да учествува во финансирање на истражувања од областа на образованието кои ги спроведуваат други образовни установи, но само со средствата остварени од сопствени приходи.

(5) Регионалниот центар може да остварува

profesionale dhe trupat e paraparë me Ligjin për Arsim të Mesëm.

Punonjës në qendrën rajonale Neni 45

(1) Për punonjësit në qendrën rajonale përcaktohen vendet e punës në vazhdim:

- ofruesit e shërbimeve publike në arsimin e mesëm

- nëpunësit administrativë dhe

- persona teknikë- ndihmës.

(2) Për punonjësit në qendrën rajonale të cilët janë me status dhënës të shërbimeve publike zbatohen dispozitat e Ligjit të Punonjësit në Sektorin Publik, Ligjit për Arsimin e Mesëm dhe Ligjit për Mësimdhënësit dhe Bashkëpunëtorët Profesional në Shkollat Fillore dhe të Mesme, si dhe rregulloret e tjera të cilat zbatohen për mësimdhënësit dhe bashkëpunëtorët në shkollat e mesme.

(3) Për punonjësit në Qendër Rajonale të cilët kanë statusin e nëpunësit administrativ zbatohen dispozitat e Ligjit për Nëpunësit Administrativ dhe Ligjit për Punonjësit në Sektorin Publik.

(4) Për punonjësit e Qendrës Rajonale të cilët janë me status të kuadrit ndihmës-teknik zbatohen dispozitat e Ligjit për Marrëdhëniet e Punës.

Financimi i punës së qendrave rajonale për arsim profesional dhe trajnim Neni 46

(1) Qendrat rajonale financohen me mjete financiare nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(2) Mjetet të paragrafit (1) të këtij neni shpërndahen për qendrat rajonale, në bazë të masave dhe kriterëve dhe materialeve për shpërndarjen e mjeteve financiare, të cilat i përcakton Ministri edhe atë: sipërfaqja e shkollës, lloji i ngrohjes, numri i ndërrimeve për punë, numri i nxënësve, numri i paraleleve në shkollë, shpenzimet për shërbimet komunale, mirëmbajtja e vazhdueshme, shërbimet kontraktuale dhe të transportit, të ardhurat e tjera për shpenzime operative etj.

(3) Qendra Rajonale e cila kryen veprimtarinë e arsimit të mesëm profesional, për këtë veprimtari siguron mjete financiare për punë siguron edhe në mënyrën në të cilën financohet veprimtaria e arsimit të mesëm publik në pajtim me Ligjin për Arsimin e Mesëm, si dhe aktet nënligjore të cilat i sjell ministri.

(4) Qendra Rajonale mund të marrë pjesë në financimin e hulumtimeve në fushën e arsimit të kryera nga institucionet e tjera arsimore, por vetëm me mjete të fituara nga të ardhurat e veta.

(5) Qendra Rajonale mund të realizojë të ardhura të veta, të ardhura nga donacionet dhe nga burime të

сопствени приходи, приходи од донации и од други извори утврдени со закон.

(6) Начинот на распределба на средствата од сопствените приходи на регионален центар, го утврдува министерот.

(7) Врз основа на актот од став (6) на овој член, органот на управување на регионалниот центар поблиску го уредува начинот на распределба на средствата од сопствените приходи.

Престанок со работа

Член 47

(1) На престанок со работа на регионален центар соодветно се применуваат одредбите од Законот за установите.

(2) На престанок со работа на регионален центар, кој врши дејност на средно стручно образование соодветно се применуваат и одредбите за престанок со работа на средно училиште од Законот за средното образование.

VI. ПОСТСРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Содржина на постсредното образование

Член 48

Постсредното образование се остварува преку образовни програми за:

1. специјалистичко образование и
2. образование за мајстор.

Цели на постсредното образование и обука

Член 49

Цели на потсредното образование се развој на човечки ресурси, воспоставување на економија заснована на знаење, индивидуална и општествена продуктивност, економски развој на земјата, подобрување на вработеноста и професионалниот развој.

Реализација на постсредно образование

Член 50

(1) Постсредно специјалистичко образование може да се остварува во верифицирана установа за специјалистичко образование, и тоа во:

- 1) јавна и приватна установа;
- 2) установа за средно стручно образование и обука;
- 3) трговско друштво и
- 4) регионален центар.

(2) Постсредно образование за мајстор може да се остварува во верифицирани установи за образование за мајстор, и тоа:

- 1) вршител на занаетчиска дејност и
- 2) во Занаетчиска комора на Република Северна Македонија, регионална занаетчиска комора, општинска занаетчиска комора и

tjera të vërtetuara me Ligj.

(6) Mënyra e shpërndarjes së mjeteve nga të hyrat vetanake të Qendrës Rajonale i përcakton ministri.

(7) Në bazë të aktit nga paragrafi (6) të këtij neni, organi drejtues i Qendrës Rajonale, nga afër e përcakton mënyrën e shpërndarjes së mjeteve nga të ardhurat e veta.

Ndërprerja me punë

Neni 47

(1) Gjatë ndërprerjes së punës së Qendrës Rajonale në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e Ligjit të Institucioneve.

(2) Në ndërprerjen e punës së Qendrës Rajonale, e cila kryen veprimtari të arsimit të mesëm profesional, në mënyrë përkatëse zbatohen edhe dispozitat për ndërprerjen e punës së shkollës së mesme sipas Ligjit të Arsimit të Mesëm.

VI. ARSIMI PAS I MESËM

Përmbajtja e arsimit pas të mesëm

Neni 48

Arsimi pas i mesëm realizohet nëpërmjet programeve për:

1. arsimi i specializuar
2. arsimi për mjeshtër.

Qëllimet e arsimit pas të mesëm dhe trajnimit

Neni 49

Qëllimet e arsimit pas të mesëm janë zhvillimi i burimeve njerëzore, vendosja e ekonomisë e bazuar në dije, produktiviteti individual dhe shoqëror, zhvillimi ekonomik i vendit, përmirësimin e punësimit dhe zhvillimit profesional.

Realizim i arsimit pas të mesëm

Neni 50

(1) Arsimi i specializuar i pas të mesëm mund të realizohet në institucion të verifikuar për arsimin specialistik të verifikuar, edhe atë:

- 1) institucion publik dhe privat;
- 2) institucion për arsim të mesëm profesional dhe trajnim;
- 3) shoqëri tregtare;
- (4) qendër rajonale

(2) Arsimi pas i mesëm për mjeshtër mund të realizohet në institucione të verifikuara për arsim për mjeshtër, edhe atë :

- 1) ushtrues i veprimtarisë së zejtarisë dhe
- 2) Oda e zejtarëve e Republikës së Maqedonisë së Veriut, oda rajonale e zejtarisë, oda komunale e zejtarisë dhe oda e zejtarëve të Qytetit të Shkupit.

занаетчиска комора на град Скопје.

(3) Општи услови за верифицирање на установа за постсредно образование, се:

1) да има обезбедено финансиски средства потребни за работа,

2) да има донесено образовни програми за постсредно образование и

3) да има обезбедено простор, опрема и соодветен кадар по сите наставни предмети согласно образовните програми.

(4) Посебните услови за верифицирање на установа за специјалистичко образование од ставот (1) на овој член, се уредуваат со стандардите и нормативите за верификација на установа за специјалистичко образование, кои ги изготвува Центарот, а ги утврдува министерот.

(5) Посебните услови за верифицирање на установа за образование за мајстор од ставот (2) на овој член, се уредуваат со стандардите и нормативите за верификација на установи за образование за мајстор, кои ги изготвува Занаетчиската комора на Република Северна Македонија, а ги утврдува министерот, на предлог на Центарот.

(6) Верификацијата на установите за постсредно образование ја врши комисија за верификација, формирана од министерот.

(7) Комисијата од ставот (6) на овој член, е составена од три члена, од кои: еден член од Центарот за развој на стручното образование и обука, кој го предлага директорот на Центарот, еден член од Државниот просветен инспекторат кој го предлага директорот на Државниот просветен инспекторат и еден член од Министерството кој го предлага министерот.

(8) Комисијата за верификација донесува деловник за работа.

(9) Установата за специјалистичко образование може да започне со работа откако комисијата за верификација ќе утврди дека се исполнети условите од ставовите (3) и (4) на овој член и ќе донесе решение за верификација, односно за отпочнување со работа во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето за верификација.

(10) Установата за образование за мајстор може да започне со работа откако комисијата за верификација ќе утврди дека се исполнети условите од ставовите (3) и (5) на овој член и ќе донесе решение за верификација, односно за отпочнување со работа, во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето за верификација.

(11) Против решението од ставовите (9) и (10) на овој член, може да се поднесе жалба, во рок од 15 дена од денот на добивањето на решението, до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(3) Kushtet e përgjithshme për verifikimin e institucionit për arsim pas shkollës së mesme janë:

1) të ketë siguruar mjete financiare të nevojshme për punë

2) të ketë miratuar programe arsimore për arsimin pas të mesëm dhe

3) të ketë siguruar pajisje, hapësirë dhe kuadër përkatës për të gjitha lëndët mësimore, sipas programeve arsimore.

(4) Kushtet e posaçme për verifikimin e institucionit për arsimin e specializuar nga paragrafi (1) të këtij neni, rregullohen në standardet dhe normativat për verifikimin e institucionit për arsimin e specializuar, që i përgatit Qendra ndërsa i vërteton ministri.

(5) Kushtet e posaçme për verifikimin e institucionit për arsim për mjeshtër nga paragrafi (2) i këtij neni, rregullohen në standardet dhe normativat për verifikimin e institucioneve për arsim për mjeshtër që i sjell Oda e zejtarëve së Republikës së Maqedonisë së Veriut, pas mendimi paraprak pozitiv të Ministrisë.

(6) Verifikimin e institucioneve për arsim pas shkollës së mesme e kryen komisioni i formuar nga ministri.

(7) Komisioni nga paragrafi (6) i këtij neni përbëhet nga tre anëtarë, prej të cilëve: një anëtar nga Qendra për Zhvillimin e Arsimit dhe Trajnimit Profesional, i cili propozohet nga drejtori i Qendrës, një anëtar nga Inspektorati Shtetëror i Arsimit, i cili propozohet nga drejtori i Inspektoratit Shtetëror i Arsimit dhe një anëtar i Ministrisë me propozimin e ministrit.

(8) Komisioni për verifikim sjell rregullore për punë.

(9) Institucioni për arsim të specializuar mund të fillojë me punë pasi që Komisioni të konstatojë se janë plotësuar kushtet nga paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij neni dhe do të sjell Vendim për verifikim, përkatësisht për fillim me punë në afat prej 30 ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës për verifikim.

(10) Institucioni arsimor mjeshtër mund të fillojë me punë pasi që Komisioni të konstatojë se janë plotësuar kushtet nga paragrafi (3) dhe paragrafi (5) i këtij neni dhe do të sjell Vendim për verifikim, përkatësisht për fillimin me punë në afat prej 30 ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës për verifikim.

(11) Kundër Aktvendimit nga paragrafi (9) dhe paragrafi (10) i këtij neni, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të Vendimit, mund të parashtrijë ankesë deri te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurën Administrative dhe të marrdhëniesë të punës në shkallë të dytë.

Права и обврски на лицата вклучени во
постсредното образование
Член 51

Правата и обврските на лицата запишани во установите за постсредно образование и обука се утврдуваат со договор склучен меѓу лицето учесник и установата за постсредно образование.

Образовни програми за постсредното образование
Член 52

(1) Образовните програми за специјалистичко образование ги изготвува Центарот согласно стандардите на квалификации на МРК, а ги утврдува министерот.

(2) Образовни програми за специјалистичко образование, за свои потреби, може да ги изработуваат и да ги предлагаат јавни и приватни установи, установи за средно стручно образование и обука, трговски друштва и регионални центри, до Центарот.

(3) Центарот дава мислење за усогласеноста на образовните програми од ставот (2) на овој член, согласно стандардите на квалификации од регистарот на МРК и ги доставува за утврдување до министерот.

(4) Образовните програми за мајстор ги изработува Центарот во соработка со Занаетчиската комора на Република Северна Македонија, а ги утврдува министерот.

Јавни исправи, педагошка документација и
евиденција во постсредно образование

Член 53

(1) Јавните исправи во постсредно образование се:

1) диплома за специјалист со додаток на диплома и

2) диплома за мајстор со додаток на диплома.

(2) Формата и содржината на дипломата и додатокот на дипломата од став (1) на овој член, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

(3) Јавните исправи од став (1) на овој член, се издаваат во еден примерок. Во случај издадената исправа да се изгуби или уништи установата за постсредно образование издава втор примерок. Секој новоиздаден примерок, по првиот примерок, се смета за втор примерок.

(4) Лицето кое ја изгубило јавната исправа од став (1) на овој член, а установата за постсредно образование или друга организација кај која што се чува документацијата од установата за постсредно образование не може да издаде втор примерок

Тè drejta dhe obligime të personave të përfshirë në
arsimin e pas të mesëm
Neni 51

Тè drejtat dhe obligimet e personave të regjistruar në institucionet e arsimit pas të mesëm dhe trajnimit përcaktohen në marrëveshje të lidhur ndërmjetë personit pjesëmarrës dhe institucionit për arsimin pas të mesëm

Programet arsimore për arsimin pas të mesëm
Neni 52

(1) Programet arsimore për arsimin e specializuar e përgatit Qendra sipas standardeve të kalifikimeve të КМК, ndërsa i përcakton ministri.

(2) Programet arsimore për arsimin e specializuar, për nevoja personale mund t'i përpilojnë dhe ti propozojnë institucionet publike dhe private, institucionet për arsim profesional dhe trajnim, shoqatat tregëtare dhe qendrat rajonale. deri te Qendra.

(3) Qendra jep mendim për harmonizimin e programeve arsimore nga paragrafi (2) i këtij neni, sipas standardeve të kualifikimeve nga regjistri i КМК dhe i dorëzon për përcaktim te ministri.

(4) Programet arsimore për mjeshtër i përpilon Qendra me bashkupnim nga oda e zejtarëve, të Republikës së Maqedonisë së Veriut, dhe përcaktohen nga ministri

Dokumentet publike, dokumentacioni pedagogjik
dhe evidenca në arsimin pas të mesëm

Neni 53

(1) Dokumentet publike në arsimin pas të mesëm:

1) diplomë për specialist me shtesë të diplomës dhe

2) diplomë për mjeshtër me shtesë të diplomës.

(2) Formën dhe përmbajtjen e diplomës dhe shtesës së diplomës nga paragrafi (1) të këtij neni, i përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

(3) Dokumentet publike nga ky nen jepen në një ekzemplar. Në rast kur dokumenti i lëshuar të humbet apo dëmtohet, institucioni për arsim lëshon ekzemplar të dytë. Çdo ekzemplar i ri i lëshuar, pas ekzemplarit të parë, konsiderohet ekzemplar i dytë.

(4) Personi që e ka humbur dokumentin publik nga paragrafi (1) i këtij neni ndërsa institucioni për arsimin post-sekondar ose organizatë tjetër tek e cila ruhen dokumentacioni i institucionit për arsim pas të mesëm, nuk mund të lëshoj ekzemplar të dytë pasi dokumentacioni është i dëmtuar ose i humbur, mund të kërkoj njohjen e arsimit në

заради тоа што документацијата е уништена или изгубена, може да бара признавање на образование во вонпроцесна постапка.

(5) Содржината, формата и начинот на водење на педагошката евиденција во постсредното образование, на предлог на Центарот, ги пропишува министерот.

VII. ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТ ВО СТРУЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

Обезбедување на квалитет

Член 54

(1) Обезбедувањето на квалитет во стручното образование и обука се остварува согласно одредбите од овој закон, како и законите со кои се уредува начинот и процесот на обезбедување на квалитет во средното образование.

(2) Надлежните субјекти за обезбедување на квалитет при нивните активности се водат и од принципите и правилата содржани во Европскиот систем за осигурување на квалитет во стручното образование и обука ЕКВЕТ+.

(3) Обезбедувањето на квалитет во стручното образование и обука се уредува на ниво на стручно образование и обука и на ниво на квалификации, согласно Законот за Националната рамка на квалификации.

(4) Обезбедувањето на квалитет на ниво на стручно образование и обука се остварува преку интерна и екстерна евалуација, самоевалуација согласно Законот за средното образование и интегрална евалуација, согласно Законот за просветната инспекција.

(5) Како посебно подрачје на евалуација, при евалуациите од став (4) на овој член, за стручното образование и обука, во подрачјата на инспекцискиот надзор при вршењето на интегрална евалуација, како и при вршењето на самоевалуацијата, се воведува подрачјето „Соработка со пазар на труд“.

(6) Начинот на евалуацијата и самоевалуацијата во подрачјето „Соработка со пазар на труд“ го утврдува министерот, на предлог на Центарот и Државниот просветен инспекторат.

(7) Податоците и наодите обезбедени преку процесот на обезбедување на квалитет, надлежните субјекти ги доставуваат до Министерството, кое води централизирана електронска база на податоци која ја споделува со Центарот, согласно Законот за средното образование.

(8) Резултатите од самоевалуацијата и интегралната евалуација се користат за подобрување на квалитетот и за остварување на подобри резултати од работата на установата за стручно образование и обука.

procedurë jashtë procesit.

(5) Пërmbajtja, forma dhe mënyra e udhëheqjes së evidencës pedagogjike në arsimin pas të mesëm e përcakton ministri, me propozim të Qendrës.

VII. SIGURIM I CILËSISË NË ARSIMIN PROFESIONAL DHE TRAJNIM

Mënyra e sigurimit të cilësisë

Neni 54

(1) Sigurimi i cilësisë në arsimin profesional dhe trajnimi realizohet në bazë të dispozitave të këtij Ligji si dhe Ligjet e tjera me të cilat rregullohet mënyra dhe procesi i sigurimit të cilësisë në arsimin e mesëm.

(2) Subjektet përkatëse për sigurimin e cilësisë gjatë aktiviteteve të tyre udhëhiqen edhe nga parimet dhe rregullat që i përmban Sistemi europian për sigurimin e cilësisë në arsimin profesional dhe trajnimin (EKVET+)

(3) Sigurimi i cilësisë në arsimin profesional dhe trajnim rregullohet në nivelin e arsimit profesional dhe trajnimit dhe në nivelin e kualifikimeve, në bazë të Ligjit të Kornizës Nacionale të Kualifikimeve.

(4) Sigurimi i cilësisë në nivelin e arsimit profesional dhe trajnimit realizohet nëpërmjet vlerësimit të brendshëm dhe të jashtëm, vetëvlerësimit, në mënyrën e përcaktuar sipas Ligjit të Arsimit të Mesëm dhe vlerësimit integral, në mënyrën e përcaktuar me Ligjin për Inspeksionin Arsimor.

(5) Si fushë e posaçme e vlerësimit, gjatë vlerësimit nga paragrafi (4) të këtij Ligji, për arsimin profesional dhe trajnim, gjatë mbikqyrjes inspektuese gjatë vlerësimit integral si dhe gjatë vetëvlerësimit vëndoet fusha “Bashkëpunimi me tregun e punës”.

(6) Mënyrën e vlerësimit në fushën “Bashkëpunimi me tregun e punës” e rregullon ministri, me propozim të Qendrës dhe Inspektoratit Shtetëror të Arsimit.

(7) Të dhënat dhe konkluzionet e siguruar nëpërmjet procesit të sigurimit të cilësisë, subjektet kompetente i dorëzojnë pranë ministrisë, e cila mban bazë elektronike të centralizuar të të dhënave në bazë të Ligjit të Arsimit të Mesëm.

(8) Rezultatet nga vetëvlerësimi dhe vlerësimi integral shfrytëzohen për përmirësimin e cilësisë dhe për realizimin e rezultateve më të mira nga puna e institucionit për arsim profesional dhe trajnim.

Komisioni i cilësisë në arsimin profesional dhe

Комисија за квалитет во стручното образование и обука

Член 55

(1) Раководниот орган на установата за стручно образование и обука формира Комисија за квалитет во стручното образование и обука.

(2) Комисијата за квалитет во стручното образование и обука се состои од пет членови, и тоа: еден член од редот на вработените, еден член од редот на учениците, еден член претставник на работодавачите, еден член претставник на основачот на установата за стручно образование и обука и еден член претставник на родителите.

(3) Комисијата за квалитет во стручното образование и обука учествува во спроведувањето на самоевалуацијата.

(4) Комисијата за квалитет во стручното образование и обука, за начинот на своето работење и за содржината на извештајот за подрачјето „Соработка со пазарот на труд“, донесува деловник за работа.

(5) Извештајот на Комисијата за квалитет во стручното образование и обука се доставува на одобрување до органот на управување на установата.

(6) Одобрениот извештај на Комисијата за квалитет во стручното образование и обука се објавува на интернет страницата на установата за стручно образование и обука, се доставува до Министерството и до Центарот, и се внесува во централизирана база на податоци од член 54 став (7) од овој закон.

VIII. НАДЛЕЖНОСТИ ВО СИСТЕМОТ НА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

Надлежни субјекти во системот на стручно образование и обука

Член 56

Надлежни субјекти за стручното образование и обука се Министерството, Министерството за труд и социјална политика, Советот за стручно образование и обука, единиците на локалната самоуправа, коморите и социјалните партнери.

Надлежности на Министерството во областа на стручното образование и обука

Член 57

Министерството има надлежност да:

1) предлага на Владата мрежа на установи за стручно образование и обука;

2) донесува петгодишна Стратегија за развој на стручното образование и обука;

3) предлага на Владата регионални центри од редот на општински средни училишта и средните училишта на градот Скопје;

4) дава мислење за престанокот со работа на

трајним

Neni 55

(1) Organi udhëheqës i institucionit për arsim profesional dhe trajnim formon komision për cilësi në arsimin profesional dhe trajnim.

(2) Komisioni për cilësi në arsimin profesional dhe trajnim përbëhet nga pesë anëtarë, edhe atë: një anëtar nga radhët e të punësuarve, një anëtar nga radhët e nxënësve, një anëtar përfaqësues i punëdhënësve, një anëtar përfaqësues i themeluesit të institucionit për arsim profesional dhe trajnim dhe një anëtar përfaqësues i prindërve.

(3) Komisioni për cilësi në arsimin profesional dhe trajnim merr pjesë në zbatimin e vetëvlerësimit.

(4) Komisioni për cilësinë në arsimin profesional dhe trajnim, për mënyrën e punës së tyre dhe për përmbajtjen e raportit për fushën "Bashkëpunimi me tregun e punës", sjell rregulloren për punë.

(5) Raporti i Komisionit për cilësi në arsimin e profesional dhe trajnim dorëzohet për miratim pranë organit të udhëheqjes së institucionit.

(6) Raporti i miratuar i Komisionit për cilësi në arsimin profesional dhe trajnim publikohet në ueb faqen e institucionit për arsimin profesional dhe trajnim, dorëzohet deri tek Ministria dhe deri tek Qendra dhe futet në bazën e centralizuar të të dhënave nga neni 54 paragrafin (7) të këtij Ligji.

VIII. KOMPETENCAT NË SISTEMIN E ARSIMIT PROFESIONAL DHE TRAJNIMIT

Subjekte kompetente në sistemin e arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 56

Subjekte përkatëse për arsim profesional dhe trajnim janë Ministria, Ministria e Punës dhe e Politikës Sociale, Këshillit i Arsimit Profesional dhe i Trajnimit, Njësia e qeverisjes lokale, odat dhe partnerët socialë.

Kompetencat e Ministrisë në fushën e arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 57

(1) Ministria ka kompetencë që:

1) t'i propozojë Qeverisë rrjet të institucioneve për arsim profesional dhe trajnim,

2) të sjell Strategji pesvjeçare për zhvillimin e arsimit profesional dhe trajnim

3) t'i propozojë Qeverisë të qendrave rajonale nga radhët e shkollave të mesme komunale dhe shkollave të mesme të Qytetit të Shkupit;

4) të japë mendim për ndërprerjen e punës së institucioneve për arsim profesional dhe trajnim, në pajtim me Ligjin;

установите за стручно образование и обука, согласно закон;

5) врши верификација на установите за стручно образование и обука и установите за постсредно образование, согласно закон;

6) донесува стратегии, концепции, стандарди, образовни програми и правилници од областа на стручното образование и обука, согласно закон;

7) обезбедува стипендии за учениците во дуалното образование согласно закон и

8) врши други работи согласно закон.

5) të bëj verifikimin e institucioneve për arsim profesional dhe trajnim, në pajtim me Ligjin;

6) të sjell strategji, koncepcione, standarde, programe arsimore dhe rregullore, nga fusha e arsimit profesional dhe trajnimit, në pajtim me Ligjin;

7) të siguroj bursa për nxënësit në arsimin dual;

8) të bëj punë tjera në bazë të këtij Ligji.

Надлежности на Министерството за труд и социјална политика во областа на стручното образование и обука

Член 58

Министерството за труд и социјална политика има надлежност да:

1) доставува мислење за уписната политика до Советот за стручно образование и обука за потребите од кадар од стручно образование и обука, преку анализа на пазарот на трудот;

2) иницира и учествува во подготвувањето и усогласувањето на стандардите на квалификации;

3) донесува стандарди на занимања на предлог на секторските комисии од Законот за Националната рамка на квалификации и

4) ја утврдува Листата на стандарди на занимања за стручно образование и обука, ја ажурира и ја објавува на својата интернет страница.

Совет за стручно образование и обука

Член 59

(1) Советот за стручно образование и обука (во натамошниот текст: Советот), се основа со одлука на Владата.

(2) Советот е советодавно тело кое предлага стратешки мерки кои се однесуваат на развој на стручното образование и обука.

(3) Советот е составен од 11 членови од кои два члена се од Министерството и по еден член од: Бирото за развој на образованието, стопанските комори, Занаетчиската комора, министерството надлежно за труд, министерството надлежно за економија, министерството надлежно за финансии, мнозинскиот синдикат, Заедницата на единиците на локалната самоуправа и Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија.

(4) За член на Советот може да биде избрано лице кое ги исполнува следните услови:

Kompetencat e Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale në fushën e arsimit profesional dhe trajnimit
Neni 58

Ministria e Punës dhe e Politikës Sociale ka kompetencë që:

1) të dorëzoj mendim për politikën e regjistrimit pranë Këshillit për arsim profesional dhe trajnim për nevojat e kuadrit të arsimit profesional dhe të trajnimit, nëpërmjet analizës së tregut të punës;

2) të inicoj dhe merr pjesë në përgatitjen dhe harmonizimin e standardeve të kualifikimeve

3) të miratoj standarde të profesioneve me propozim të komisioneve sektoriale nga Ligji i Kornizës Nacionale të Kualifikimeve dhe

4) të përcaktojë Listën e standardeve të profesioneve për arsim profesional dhe trajnim, e përditëson dhe e publikon në faqen e tyre të internetit.

Këshilli i arsimit profesional dhe trajnimit
Neni 59

(1) Këshilli i Arsimit Profesional dhe i Trajnimit (më poshtë: Këshilli) themelohet me vendim të Qeverisë.

(2) Këshilli është trup këshillëdhënës që propozon çështje strategjike që kanë të bëjnë me zhvillimin e arsimit profesional dhe trajnimit.

(3) Këshilli është i përbër nga 11 anëtarët, nga të cilët dy anëtarë janë nga Ministria dhe nga një anëtar nga: Byroja për Zhvillimin e Arsimit, Odat Ekonomike, Oda e Zejtarisë, Ministria kompetente për Punë, Ministria e Ekonomisë, Ministria e Financave, Shumica e Sindikatit, Bashkësive për Njësi të Vetëqeverisjes Lokale dhe Agjencia për Punësim e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(4) Për anëtar të Këshillit për arsimin profesional dhe trajnim mund të zgjedhet një person që plotëson kushtet në vazhdim:

- të jetë nënshtetas i Republikës së Maqedonisë së

- да е државјанин на Република Северна Македонија,

- да има високо образование со најмалку стекнати 240 ЕКТС или завршен VIII степен на образование и

- да има најмалку пет години работен стаж во стручно образование и обука или доколку нема вработено лице кое има најмалку пет години работен стаж во стручно образование и обука, може да биде избрано лице кое има најмалку пет години работен стаж на раководна позиција во институцијата од која доаѓа.

(5) При именувањето на членовите на Советот се применува начелото на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците во Република Северна Македонија, имајќи ги предвид јазиците на кои се изведува наставата во средното стручно образование, без да се нарушат критериумите утврдени со овој закон.

(6) Во работата на Советот учествува и директорот на Центарот, без право на глас во одлучувањето.

(7) Годишната програма на Советот и Годишниот извештај за работењето на Советот се објавуваат на интернет страницата на Центарот.

(8) Советот избира претседател од редот на своите членови. Мандатот на членовите на Советот трае четири години, со можност за уште еден последователен избор.

(9) Советот ја уредува својата работа со деловник.

(10) За својата работа, Советот изготвува годишен извештај и го доставува до Владата и до Министерството до крајот на месец февруари во тековната година, за претходната година.

(11) Советот работи на седници кои се одржуваат најмалку еднаш месечно.

(12) Претседателот и членовите на Советот имаат право на месечен надоместок за работењето во Советот во висина на 25 % од просечната нето плата исплатена во претходниот месец на ниво на Република Северна Македонија, објавена од Државниот завод за статистика, доколку во месецот се одржи седница.

(13) Стручно-административните работи за Советот ги врши Центарот.

Работи на Советот

Член 60

Советот ги врши следните работи:

1) дава мислење за стратегии за стручното образование и обука и за финансирање на стручното образование и обука до Министерството;

2) дава предлози за утврдување на уписна политика, како и предлози за стипендирање на ученици до Министерството;

3) ги анализира постигнувањата на учениците во стручното образование и обука и установите за

Veriut,

-тë ketë arsim të lartë me të paktën 240 kredi ECTS -së ose të përfunduar nivelin e arsimit VIII dhe

- të ketë së paku pesë vjet përvojë pune në arsimin profesional dhe trajnim ose nëse nuk ka person punonjës që ka të paktën pesë vjet përvojë pune në arsimin profesional dhe trajnim, mund të përzgjidhet personi që ka të paktën pesë vjet përvojë pune në pozicionin e udhëheqjes në institucionin nga i cili vjen dhe

(5) Gjatë nominimit të anëtarëve të Këshillit zbatohet parimi i përfaqësimit të drejtë dhe adekuat të komuniteteve në Republikën e Maqedonisë së Veriut, duke i pasur parasysh gjuhët në të cilat realizohet mësimi në arsimin e mesëm, pa u cenuar kriteret e përcaktuara me këtë Ligj.

(6) Në punën e Këshillit merr pjesë edhe drejtori i Qendrës, pa të drejtë vote në vendimarrje.

(7) Programi vjetor i Këshillit për Arsim Profesional dhe Trajnim dhe Raporti Vjetor për punën e Këshillit publikohen në ueb faqen e Qendrës.

(8) Këshilli zgjedh kryetar nga radhët e anëtarëve të vet. Mandati i anëtarëve të Këshillit zgjat katër vjet me mundësi edhe për një mandat.

(9) Këshilli organizon punën e tij me rregulloren.

(10) Për punën e tij, Këshilli përpilon raport vjetor dhe ia dorëzon Qeverisë dhe Ministrisë deri në fund të shkurtit të vitit aktual, për vitin paraprak.

(11) Këshilli punon në seanca që mbahen së paku një herë në muaj

(12) Kryetari dhe anëtarët e Këshillit kanë të drejtë në kompensim mujor për punën në Këshill në shumë prej 25 për qind nganeto paga mesatare e paguar në muajin paraprak në nivel të Republikës së Maqedonisë së Veriut. nëse mbahet seancë në muaj.

(13) Punët profesionale - administrative për Këshillin i bën Qendra.

Punët e Këshillit

Neni 60

Këshilli i kryen punët në vazhdim:

1) jep mendim për strategjitë për arsimin profesional dhe trajnim dhe për financimin e arsimit profesional dhe trajnimit në Ministri;

2) jep propozime për përcaktimin e politikës së regjistrimit si dhe propozime për dhënien e bursave për nxënësit në Ministri .

3) i analizon të arriturat e nxënësve në arsimin profesional dhe trajnim dhe institucionet për arsim profesional dhe trajnim;

4) jep mendim për zgjidhjet ligjore dhe aktet juridike

стручно образование и обука;

4) дава мислење за законски решенија и правни акти кои се во врска со стручното образование и обука до Министерството;

5) дава мислење и предлози за усогласување на образовните политики и стратешките определби со цел подобрување на економскиот развој до Министерството;

6) предлага мерки за обезбедување на квалитет во стручното образование и обука до Министерството;

7) предлага мерки и активности за поврзување на стручното образование и обука со доживотното учење, пазарот на трудот и едукацијата за одржлив развој до Министерството;

8) предлага мерки и активности за спречување на предвремено напуштање на учениците од установите за стручно образование до Министерството;

9) предлага мерки и активности за подобрување на инклузивноста во стручното образование и обука, особено во делот на учење преку работа до Министерството;

10) во соработка со општините и градот Скопје до Министерството доставува предлог за развој на мрежата на установите за стручното образование и обука;

11) дава предлози до секторските комисии за квалификации од Законот за Националната рамка за квалификации, за нови квалификации и стандарди на занимање или ревизија на постоечките квалификации и стандарди на занимање;

12) дава предлози за стратешки партнерства на установите за стручно образование и обука со приватниот сектор во државата и надвор од неа до Центарот,

13) донесува општ стандард за опрема и просторни услови за реализација на практично образование на ученици кај работодавач и

14) врши други работи утврдени со закон.

Надлежности на единицата на локална самоуправа во областа на стручното образование и обука

Член 61

Советот на општината, односно на градот Скопје:

1) врши анализа на потребите на пазарот на трудот на локално ниво и ги искажува согледувањата за потребите до Центарот и установите за стручно образование и обука;

2) доставува образложени предлози за уписната политика во стручното образование и обука до Министерството, за потребните квалификации, врз основа на анализа на потребите на пазарот на трудот на локално и регионално ниво, во соработка со установите за стручно образование и обука и работодавачите;

тë cilat janë në lidhje me arsimin profesional dhe trajnimin;

5) jep mendime dhe propozime për harmonizimin e politikave arsimore dhe përcaktimeve strategjike me qëllim të përmirësimit të zhvillimit ekonomik në Ministri;

6) propozon masa për sigurimin e cilësisë në arsimin profesional dhe trajnim në Ministri ;

7) propozon masa dhe aktivitete për ndërlidhjen e arsimit profesional dhe trajnimit me të mësuarit të përjetshëm , tregun e punës dhe edukimin për zhvillim të qëndrueshëm në Ministri ;

8) propozon masa dhe aktivitete për të parandaluar braktisjen e parakohshme të nxënësve nga institucionet arsimore profesionale në ministri ;

9) propozon masa dhe aktivitete për përmirësimin e gjithëpërfshirjes në arsimin profesional dhe trajnim, veçanërisht në pjesën e të mësuarit prmes punës në ministri;

10) në bashkëpunim me komunat dhe Qytetin e Shkupit, i dorëzon Ministrisë propozim për zhvillimin e rrjetit të institucioneve për arsimin profesional dhe trajnim;

11) jep propozime në komisionet e sektorit për kualifikime të Ligjit për Kornizën Kombëtare të Kualifikimeve, për kualifikime dhe standarde të reja të profesionit ose revizioni i kualifikimeve dhe standardeve ekzistuese profesionale;

12) jep propozime për partneritete strategjike të institucioneve të arsimit profesional dhe trajnimit me sektorin privat në vend dhe jashtë tij deri tek Qendra,

13) sjell standard të përgjithshëm për pajisjet dhe kushtet hapësinore për realizimin e arsimit praktik të nxënësve te punëdhënësi dhe

14) kryen punë të tjera të përcaktuara me Ligj.

Kompetencat e njësisë së vetëqeverisjes lokale në fushën e arsimit profesional dhe trajnimit
Neni 61

Këshilli i komunës përkatësisht i Qytetit të Shkupit:

1) kryen analizë të nevojave të tregut të punës në nivel të lokalit dhe i shpreh perceptimet për nevojat e Qendrës dhe institucioneve për arsim profesional dhe trajnim.

2) dorëzon propozime të arsyetuara për politikën e regjistrimit në arsimin profesional dhe trajnim pranë Ministrisë, për kualifikimet e nevojshme, në bazë të analizës për nevojat e tregut të punës në nivelin lokal dhe rajonal, në bashkëpunim me institucionet për arsim profesional dhe trajnim dhe punëdhënësit.

3) dorëzon propozime deri tek Ministria edhe deri tek Qendra për nevojat e kualifikimeve konkrete në

3) доставува предлози до Министерството и до Центарот за потребите од конкретни квалификации на локално или регионално ниво во стручното образование и

4) поведува или поддржува иницијативи за соработка меѓу установи за стручно образование и обука и работодавачи, вклучувајќи и иницијатива за дуално образование.

Социјални партнери од областа на стручно образование и обука

Член 62

Социјални партнери се здруженија на работодавачи и синдикати кои ги претставуваат интересите на работодавачите и работниците, кои во соработка со органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа учествуваат во реформите, развојот и реализацијата на стручното образование и обука.

Надлежност на коморите и социјалните партнери кои ги претставуваат интересите на работодавачите во областа на стручното образование и обука

Член 63

Коморите и социјалните партнери кои ги претставуваат интересите на работодавачите во областа на стручното образование и обука, ги вршат следниве работи:

1) доставуваат предлози до Центарот за донесување на нови и иновирање на постоечките образовни програми;

2) доставуваат предлози до Центарот за изготвување на нови стандарди на занимања и самостојно изготвуваат стандарди на занимање кои ги доставуваат до Центарот за стручно мислење;

3) водат евиденција на склучени меморандуми меѓу установите за стручно образование и обука и работодавачите за практично образование доставени од страна на своите членки;

4) до Министерството доставуваат годишен извештај за верифицираните работодавачи за изведување на практичното образование;

5) доставуваат список до Центарот и Министерството на свои членки/работодавачи кои сакаат да се вклучат во дуално образование од наредната учебна година до крајот на тековната календарска година;

6) креираат и одржуваат база на податоци (во рамките на своите членки) на работодавачи каде се реализира дуално образование, учење преку работа, практична обука, феријална практика, список на сертифицирани ментори и установи за стручно образование и обука со кои соработуваат работодавачите и ја објавуваат на својата интернет страница;

7) обезбедуваат услови и даваат поддршка при воспоставувањето на партнерство помеѓу

nivel lokal ose rajonal në arsimin profesional dhe

4) inicion ose mbështet iniciativa për bashkëpunim ndërmjet institucioneve për arsimin profesional dhe trajnim dhe punëdhënësve, përfshirë iniciativën për arsimin dual .

Partnerët socialë nga fusha e arsimit profesional dhe trajnimit

Neni 62

Partnerët socialë janë shoqata të punëdhënësve dhe sindikatave të cilët i përfaqësojnë interesat e punëdhënësve dhe punëtorëve, të cilët në bashkëpunim me organet e administratës shtetërore dhe njësitë e vetëqeverisjes lokale marrin pjesë në reformat, zhvillimin dhe realizimin e arsimit profesional dhe trajnimit .

Kompetencat e odave dhe të partnerëve socialë të cilët i përfaqësojnë interesat e punëdhënësve në fushën e arsimit profesional dhe t trajnimit

Neni 63

Odat dhe partnerët socialë që i përfaqësojnë interesat e punëdhënësve në fushën e arsimit profesional dhe të trajnimit i kryejnë punët në vazhdim:

1) dorëzojnë propozime në Qendrën për sjelljen e programeve arsimore të reja dhe inovimin e atyre ekzistuese.;

2) dorëzojnë propozime në Qendrën për përgatitjen e standardeve të reja të profesioneve dhe individualisht përgatitin standarde të profesionit që i dorëzojnë në Qendrën për mendim profesional;

3) mbajnë evidencë të memorandumeve të lidhura mes institucioneve për arsimin profesional dhe trajnim dhe punëdhënësit për arsimin praktik, të dorëzuara nga ana e anëtarëve të tyre;

4) në Ministri dorëzojnë raport vjetor për punëdhënësit e verifikuar për realizimin e arsimit praktik;

5) dorëzojnë listë në Qendër dhe Ministri anëtarëve//punëdhënësve të tyre të cilët dëshirojnë të përfshihen në arsimin dual nga viti i ardhshëm shkollor deri në fund të vitit aktual kalendarik;

6) krijojnë dhe mirëmbajnë bazë të të dhënave (në kuadër të anëtarëve të tyre) të punëdhënësve ku realizohet arsimiti dual, mësimi nëpërmjet punës, trajnimi praktik, praktika feriale, lista e mentorëve të certifikuar dhe institucione për arsimin profesional dhe trajnim, me të cilët bashkëpunojnë punëdhënësit dhe e publikojnë në ueb faqën e saj të internetit;

7) sigurojnë kushte dhe japin mbështetje gjatë vendosjes së partneritetit përmes punëdhënësve dhe shkollave për realizimin e arsimit dual;

работодавачите и училиштата за реализација на дуално образование;

8) учествуваат во креирањето на конкурсот за упис на учениците во установи за стручно образование и обука со доставување на предлози до Министерството;

9) верификуваат работодавачи за реализација на практично образование;

10) изготвуваат анализи за потребите на пазарот на трудот на годишно ниво и ги објавуваат на своите интернет страници;

11) воспоставуваат врска помеѓу работодавачите и установите за стручно образование и обука, за реализација на практично образование и

12) вршат други работи утврдени со овој закон.

Член 64

Синдикатите до коморите и Центарот доставуваат предлози за подобрување на условите за практично образование на учениците кај работодавачите.

IX. ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ НА СТРУЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 65

(1) Центарот за развој на стручното образование е јавна установа за стручно образование во Република Северна Македонија.

(2) Центарот го основа Владата.

(3) Центарот има својство на правно лице и се запишува во Централниот регистар на Република Северна Македонија.

(4) Седиштето на Центарот е во Скопје.

(5) Центарот има свој печат и штембил.

Член 66

(1) Во Центарот се усогласуваат и интегрираат јавните интереси и интересите на социјалните партнери во стручното образование во Република Северна Македонија.

(2) Центарот соработува со меѓународните институции и организации во областа на стручното образование.

Надлежности на Центарот

Член 67

Центарот ги врши следните работи:

1) врши и организира истражувања и анализи во насока на развој и унапредување на стручното образование;

2) му предлага на министерот образовни програми за стручно образование, согласно овој закон;

3) ги реализира и следи имплементациите на Стратегиите за развој на стручно образование и

8) marrin pjesë në krijimin e konkursit për regjistrimin e nxënësve në institucionet e arsimit profesional dhe trajnimit, duke dorëzuar propozime në Ministri;

9) verifikojnë punëdhënës për realizimin e arsimit praktik;

10) përgatitin analiza për nevojat e tregut të punës në nivel vjetor dhe i publikojnë në faqet e tyre të internetit;

11) vendosin marrëdhënie përmes punëdhënësve dhe institucioneve për arsim profesional dhe trajnim, për realizimin e arsimit praktik dhe

12) kryejnë punë të tjera, të përcaktuara me këtë Ligj.

Neni 64

Sindikatat i dorëzojnë propozime Odave dhe Qendrës për përmirësimin e kushteve për arsimim praktik të nxnsve tek punëdhënësit.

IX. QENDRA PËR ZHVILLIM TË ARSIMIT PROFESIONAL

Neni 65

(1) Qendra për Zhvillimin e Arsimit Profesional është institucion publik për arsim profesional në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Qendrën e themelon Qeveria.

(3) Qendra ka kapacitetin e personit juridik dhe regjistrohet në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(4) Selia e Qendrës është në Shkup.

(5) Qendra ka vulën e vet dhe vulën shtambil.

Neni 66

(1) Në Qendër harmonizohen dhe integrohen interesat publike dhe interesat e partnerëve socialë në arsimin profesional në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Qendra bashkëpunon me institucionet ndërkombëtare dhe organizatat në fushën e arsimit profesional.

Kompetencat e Qendrës

Neni 67

Qendra i kryen punët në vijim:

1) kryen dhe organizon hulumtime dhe analiza në drejtim të zhvillimit dhe avancimit të arsimit profesional;

2) i propozon ministrit programet arsimore për arsimin profesional, në bazë të këtij Ligji;

3) realizon dhe ndjek implementimin e Strategjive për zhvillimin e arsimit profesional dhe trajimit;

4) i propozon ministrit rregullore, normativa, strategji, standarde, modele, koncepcione dhe

обука;

4) му предлага на министерот правилници, нормативи, стратегии, стандарди, модели, концепции и други програмски документи, согласно овој закон;

5) ја следи спроведливоста и обезбедува конкурентност на стекнатите компетенции на меѓународниот пазар на труд;

6) обезбедува квалитет во стручното образование, согласно закон;

7) ја планира и поддржува реализацијата на стручното образование и обука во соработка со социјалните партнери и изготвува документи за развој на социјалното партнерство;

8) реализира обуки на наставниците и другите извршители вклучени во реализацијата на стручното образование, освен по општо-образовните предмети;

9) предлага мерки и активности за обезбедување на квалитет во стручното образование и обука согласно закон;

10) дава препораки за развој на секторите на квалификациите;

11) изготвува стандарди на занимања и ги проследува до секторските комисии за квалификации од Законот за Националната рамка за квалификации;

12) дава стручно мислење на стандарди на занимања изготвени од други предлагачи и ги проследува до секторските комисии за квалификации од Законот за Националната рамка за квалификации;

13) води Регистар на стандарди на занимања;

14) развива активности и обезбедува советодавни услуги за спречување на предвремено напуштање на училиштето;

15) изготвува стандарди на квалификации и ги доставува на одобрување до Одборот на Националната рамка на квалификации;

16) врши советодавна стручна работа и стручен надзор за подобрување на квалитетот на работата во установите за стручно образование и обука, вклучително и за само-евалуација и изработка на развојни планови;

17) изготвува општ стандард за опрема и просторни услови за реализација на практично образование на ученици кај работодавач;

18) учествува во постапките за избор на понудувачи на услуги за професионално усовршување на наставници и стручни соработници во стручното образование и обука;

19) ја следи реализацијата и квалитетот на услугите на избраните понудувачи на обуки од областа на стручното образование и обука, освен по општо-образовните предмети;

20) ги анализира резултатите од испитите на крајот на секој вид на стручно образование и обука и

dokumente të tjera të programit , në bazë të këtij Ligji;

5) e ndjek zbatimin dhe siguron konkurrencë të kompetencave të fituara në tregun ndërkombëtar të punës;

6) siguron cilësi në arsimin profesional, në bazë të Ligjit;

7) planifikon dhe mbështet realizimin e arsimit profesional dhe trajnimit në bashkëpunim me partnerët socialë dhe përgatit dokumente për zhvillimin e partneritetit social;

8) realizon trajnime për mësimdhënësit dhe realizuesit e tjerë, të përfshirë në realizimin e arsimit profesional, me përjashtim të lëndëve të arsimit të përgjithshëm

9) propozon masa dhe aktivitete për sigurimin e cilësisë për arsimin profesional dhe trajnim në bazë të Ligjit;

10) jep rekomandime për zhvillimin e sektorëve të kualifikimeve;

11) përgatit standarde të profesioneve dhe i përcjell deri te komisionet e sektorëve për kualifikime nga Ligji i Kornizës Nacionale të Kualifikimeve;

12) jep mendim profesional për standardet e profesioneve të përgatitura nga propozues të tjerë dhe i përcjell deri te komisionet e sektorëve për kualifikime nga Ligji i Kornizës Nacionale të Kualifikimeve;

13) udhëheq Regjistër të standardeve të profesioneve;

14) zhvillon aktivitete dhe siguron shërbime këshillëdhënëse për parandalimin e lëshimit të shkollës para kohe;

15) përgatit standarde të kualifikimeve dhe i dorëzon për miratim pranë Këshillit të Kornizës nacionale të kualifikimeve;

16) kryen punë këshillëdhënëse profesionale dhe mbikëqyrje profesionale për përmirësimin e cilësisë së punës së institucioneve për arsimin profesional dhe trajnim, duke përfshirë edhe vetëvlerësimin dhe përgatitja e planeve zhvillimore;

17) përgatit standard të përgjithshëm për pajisje dhe kushte hapësinore për realizimin e arsimit praktik të nxënësve të punëdhënësi;

18) merr pjesë në procedurat për përzgjedhje të ofertuesve të shërbimeve për avancim profesional të mësimdhënësve dhe bashkëpunëtorëve profesional në arsimin profesional dhe trajnim,

19) e ndjek realizimin e cilësisë së shërbimeve të ofertuesve të zgjedhur të trajnimeve nga fusha e arsimit profesional dhe trajnimit, përveç për lëndët e përgjithshme arsimore;

20) i analizon rezultatet nga provimet në fund të çdo lloji të arsimit profesional dhe trajnimit dhe propozon masa dhe aktivitete për përmirësimin e tyre në Qendrën Shtetërore të Provimeve;

предлага мерки и активности за нивно подобрување до Државниот испитен центар;

21) учествува во интегрална евалуација на квалитетот на наставата во училиштата во кои се реализираат планови и програми за стручно образование и обука, согласно Законот за просветната инспекција;

22) учествува во утврдување на исполнетоста на условите на установите кои бараат верификација за реализирање на стручното образование и обука;

23) изготвува нормативи и стандарди за простор, опрема и кадар, согласно образованите програми за стручно образование и практично образование, кои ги утврдува министерот;

24) предлага и реализира програми за обука за стручни соработници за кариерно советување на ученици и стручни соработници за координација на практичното образование кај работодавачот и врши нивна сертификација;

25) изработува програма за обука за ментор кај работодавач во соработка со коморите, која ја донесува министерот;

26) реализира обука на обучувачи за ментор кај работодавач и врши нивна сертификација;

27) врши контрола на реализацијата на обука за ментори кај работодавач;

28) предлага мерки и активности за поврзување на понудата на формални квалификации во стручно образование и обука со понудата на постојано усовршување и обука за потребите на преквалификации и доквалификации;

29) учествува во подготовка на образовни програми за експериментална настава во стручното образование, освен општо-образовните предмети;

30) остварува меѓународна соработка, членува во меѓународни мрежи и учествува во домашни и меѓународни истражувачки проекти;

31) издава публикации и стручни материјали од областа на стручното образование и обука и

32) врши други работи утврдени со закон.

Член 68

(1) Центарот може да организира подружници во кои може да се вработат или распределат лица само од местото во кое е подружницата.

(2) Организирањето на подружниците се врши согласно Законот за установите.

Управување и раководење со Центарот

Член 69

(1) Со Центарот управува Управен одбор.

(2) Управниот одбор е составен од девет членови, и тоа: по еден член од Министерството, Министерството за труд и социјална политика, Заедницата на единиците на локалната самоуправа,

21) merr pjesë në vlerësimin integral të cilësisë së mësimdhënies në shkollat në të cilat zbatohen planet dhe programet për arsim profesional dhe trajnim, në pajtim me Ligjin për Inspeksionin Arsimit;

22) merr pjesë në përcaktimin e plotësimit të kushteve të institucioneve që kërkojnë verifikim për realizimin e arsimit profesional dhe trajnimit;

23) përgatit normative dhe standarde për hapësirën, pajisjen dhe kuadrin, në bazë të programeve arsimore për arsim profesional dhe arsimin praktik, të cilët i përcakton ministri;

24) propozon dhe realizon programe për trajnim për bashkëpunëtorët profesional për këshillim të karrrierës të nxënësve dhe bashkëpunëtorë profesional për koordinimin e arsimit praktik të punëdhënësi dhe kryen certifikimin e tyre;

25) përgatit programe për trajnim për mentorë tek punëdhënësi, në bashkëpunim me odat ,të cilën e sjell ministri;

26) realizon trajnim të trajnuesve për mentorë të punëdhënësi dhe kryen certifikimin e tyre;

27) kontrollon realizimin e trajnimeve për mentorë të punëdhënësi;

28) propozon masa dhe aktivitete për ndërlidhjen e ofertës së kualifikimeve formale në arsimin profesional dhe trajnim me ofertën e avancimit të vazhdueshëm dhe trajnimit për nevojat e rikualifikimeve dhe kualifikime shtesë .

29) merr pjesë në përgatitjen e programeve arsimore për mësim eksperimental në arsimin profesional, përveç lëndëve të përgjithshme- arsimore.

30) realizon bashkëpunim ndërkombëtar, është anëtar në rrjete ndërkombëtare dhe merr pjesë në projekte kërkimore vendase dhe ndërkombëtare.

31) shpall publikime dhe materiale profesionale nga fusha e arsimit profesional dhe trajnimit dhe

32) kryen punë të tjera të përcaktuara me Ligj.

Neni 68

(1) Qendra mund të organizojë filiale në të cilat mund të punësohen ose sistemohen persona vetëm nga vendi ku është filialja.

(2) Organizimi i filialeve bëhet në pajtim me Ligjin për institucionet.

Menaxhimi dhe udhëheqja e Qendrës

Neni 69

(1) Qendra udhëhiqet nga Këshilli drejtues.

(2) Këshilli drejtues përbëhet nga nëntë anëtarë: nga një anëtar nga Ministritë , Ministria e Punës dhe e Politikës Sociale, Bashkësia e Njësive të Vetëqeverisjes Lokale, Odave, nga organizatat e punëdhënëseve dhe katër anëtarë nga radhët e bashkëpunorëve profesional të punësuar në

коморите, од организациите на работодавачи и четири члена од редот на стручните работници вработени во Центарот.

(3) При именувањето на членовите на Управниот одбор се применува начелото на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците во Република Северна Македонија, имајќи ги предвид јазиците на кои се изведува наставата во средното образование, без да се нарушат критериумите утврдени со овој закон.

(4) Управниот одбор од редот на своите членови избира претседател.

(5) Мандатот на членовите на Управниот одбор трае четири години, со можност за уште еден последователен избор.

(6) Членовите на Управниот одбор ги именува и разрешува Владата.

(7) Управниот одбор ја уредува својата работа со деловник.

(8) Управниот одбор работи на седници кои се одржуваат најмалку еднаш месечно.

(9) Претседателот и членовите на Управниот одбор имаат право на месечен надоместок за работењето во Управниот одбор во висина на 30 % од просечната нето плата исплатена во претходниот месец на ниво на Република Северна Македонија објавена од Државниот завод за статистика, доколку во месецот се одржи седница.

Член на Управен одбор

Член 70

(1) За член на Управен одбор на Центарот може да биде избрано лице кое ги исполнува следните услови:

1) да е државјанин на Република Северна Македонија,

2) да има високо образование со најмалку стекнати 240 ЕКТС или завршен VII1 степен на образование и

3) да има најмалку пет години работен стаж во стручно образование и обука или за член на Управен одбор може да биде избрано лице кое има најмалку пет години работен стаж на раководна позиција во институцијата од која доаѓа, доколку во истата нема вработено лице кое има најмалку пет години работен стаж во стручно образование и обука.

Работа и задачи на Управниот одбор

Член 71

(1) Управниот одбор на Центарот:

1) го донесува статутот на Центарот,

2) ги усвојува годишната програма за работа и извештајот за работа на Центарот,

3) ги усвојува годишниот финансиски план и годишниот финансиски извештај на Центарот,

4) објавува јавен оглас за избор на директор

Qendër.

(3) Gjatë emërimit të anëtarëve të Bordit drejtues, zbatohet parimi i përfaqësimit adekuat dhe të drejtë të pjesëtarëve të bashkësive të Republikës së Maqedonisë së Veriut, duke i pasur parasysh gjuhët në të cilët realizohet mësimi në shkollën e mesme, pa u shkelur kriteret e përcaktuar me këtë Ligj.

(4) Këshilli drejtues nga radhët e anëtarëve të tij zgjedh kryetar.

(5) Mandati i anëtarëve të Bordit Drejtues zgjat katër vjet, me mundësi për edhe një zgjedhje të ardhshme.

(6) Anëtarët e Këshillit drejtues i emëron dhe shkarkon Qeveria.

(7) Këshilli drejtues e rregullon punën e tij me rregullore të punës.

(8) Këshilli drejtues punon në seanca që mbahen së paku një herë në muaj.

(9) Kryetari dhe anëtarët e Bordit Drejtues kanë të drejtë në pagesë mujore për punën në Bordin drejtues në lartësi prej 30 % nga paga neto mesatare e paguar në muajin paraprak në nivel të Republikës së Maqedonisë së Veriut e publikuar nga Enti Shtetëror i Statistikave, në qoftë se mbahet seancë në muaj.

Anëtari i Këshillit drejtues

Neni 70

(1) Për anëtar të Këshillit drejtues të Qendrës mund të zgjidhet person që i përmbush këto kushtet :

1) të jetë nënshkolltar i Republikës së Maqedonisë së Veriut,

2) të ketë arsim të lartë me së paku 240 ECTS ose të ketë përfunduar nivelin e VII1 të arsimit dhe

3) të ketë të paktën pesë vjet përvojë pune në arsimin profesional dhe trajnim ose anëtar i Bordit Drejtues mund të zgjidhet personi i cili ka së paku pesë vjet përvojë pune në pozicionin e udhëheqësit në institucionin nga vjen, nëse në të njëjtin institucion nuk ka punonjës që të ketë të paktën pesë vjet përvojë pune në arsimin profesional dhe trajnim .

Punët dhe deyrat e Këshillit drejtues

Neni 71

(1) Këshilli drejtues i Qendrës:

1) e sjell Statutin e Qendrës

2) miraton programin vjetor të punës dhe raportin për punën e Qendrës

3) miraton planin vjetor financiar dhe raportin vjetor financiar të Qendrës

4) publikon shpallje publike për zgjedhjen e drejtorit dhe zëvendës-drejtorit të Qendrës

5) realizon intervistë me kandidatët për drejtor dhe

и на заменик директор на Центарот,

5) врши интервју со кандидатите за директор и на заменик директор од пријавените кандидати,

6) врши избор на директор и на заменик директор од пријавените кандидати на објавениот јавен оглас,

7) го разрешува директорот,

8) одлучува по приговорите и жалбите на вработените во Центарот,

9) донесува акти за кои Центарот е надлежен согласно овој закон и

10) врши и други работи утврдени со закон и со статутот.

(2) Согласно со статутот на Центарот дава Министерството.

Директор на Центарот
Член 72

(1) Со Центарот раководи директор.

(2) За избор на директор на Центарот се објавува јавен оглас во најмалку два дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија од кои еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, а огласот трае најмалку осум работни денови и се објавува на огласната табла и интернет страницата на Центарот.

(3) За директор на Центарот може да биде избрано лице кое ги исполнува следните услови:

1) е државјанин на Република Северна Македонија;

2) во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност;

3) има стекнато најмалку VI A ниво од МРК, најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен;

4) да е наставник со најмалку пет години работно искуство во стручно образование и обука или да биде вработен најмалку пет години во орган на државната управа од областа на образованието;

5) поседува еден од меѓународно признати сертификати или уверение за активно познавање на англискиот јазик ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) - најмалку 30 бода, ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 3 бода, БУЛАТС (BULATS) - најмалку 20 бода или КЕТ (KET) (Cambridge English) - положен, или АПТИС (APTIS) - најмалку ниво B2 (B2), или уверение за степен на познавање на англиски, германски и француски јазик стекнато на филолошки факултети во високообразовните установи во Република Северна Македонија согласно Заедничката европска рамка за јазиците на Советот на Европа, не постар од пет години, освен за наставниците по англиски, француски и германски јазик;

зëвëндëсдрејтор nga кандидатët e paraqitur

6) zgjedh drejtorin dhe zëvendësdrejtorin nga kandidatët e paraqitur në shpallje e publikuar publike.

7) e shkarkon drejtorin,

8) vendos për kundërshtimet dhe ankesat e punëtorëve të Qendrës,

9) akte për të cilat është kompetente Qendra në pajtim me këtë ligj dhe

10) kryen edhe punë të tjera, të përcaktuar me Ligj dhe statut.

(2) Ministria jep pëlqim për Statutin e Qendrës.

Drejtori i Qendrës
Neni 72

(1) Me Qendrën udhëheq drejtori.

(2) Për rzgjedhjen e drejtorit të Qendrës publikohet shpallje publike të paktën në dy gazeta ditore që botohen në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, njëra prej të cilave botohet në gjuhën që flasin së paku 20% nga qytetarët që flasin gjuhën zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase dhe shpallja zgjat së paku tetë ditë pune dhe publikohet në tabelën e shpalljeve dhe në ueb faqen e Qendrës.

(3) Për drejtor të Qendrës mund të zgjidhet personi i cili i plotëson kushte këto kushte:

1) të jetë nënshtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut;

2) në momentin e emërimit me aktgjykim të plotëfuqishëm nuk i është shqiptuar denim ose sanksion kundërvajtës, ndales për ushtrimin e profesionit, veprimtarisë ose detyrës.

3) të ketë fituar së paku nivelin VI A nga KMK, së paku 240 kredite ECTS ose të ketë përfunduar shkallën VII/1;

4) të jetë mësimdhënës me të paktën pesë vite përvojë pune në arsimin profesional dhe trajnimin ose të jetë i punësuar të paktën pesë vite në organ të administratës shtetërore nga fusha e arsimit;

5) të posedoj një nga certifikatat ose vërtetim të njohura ndërkombëtarisht për njohuri aktive të gjuhës angleze TOEFL IBT - të paktën 30 pikë, IELTS - të paktën 3 pikë, BULATS - të paktën 20 pikë ose KET (Cambridge English) - provimin e dhënë, ose APTIS – së paku nivelin B2 (B2), ose certifikatë për njohjen e gjuhës angleze, gjermane dhe frënge të fituar në fakultetin Filologjik në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Maqedonisë së Veriut në përputhje me Kornizën e Përbashkët Evropiane për Gjuhët e Këshillit të Evropës, jo më të vjetër se pesë vjet, në veçanti për mësimdhënësit e gjuhës angleze, frënge dhe gjermane ;

6) të posedojë certifikatë për njohjen e programeve kompjuterike për punë në zyrë

6) да поседува сертификат за познавање на компјутерски програми за канцелариско работење и

7) да има изготвено план и програма за работа и развој на Центарот.

(4) Мандатот на директорот на Центарот трае четири години, со право на уште еден последователен избор.

(5) На лицето кое е избрано за директор на Центарот му мирува работниот однос за време на вршење на функцијата директор на Центарот и има право во рок од 15 дена по престанувањето на функцијата што ја вршел, да се врати на работа во установата или институцијата каде работел пред да биде избран за директор, за вршење на работи кои одговараат на неговиот вид и степен на стручна подготовка.

Заменик директор на Центарот

Член 73

(1) За заменик директор на Центарот може да биде избрано лице кое ги исполнува следниве услови:

1) е државјанин на Република Северна Македонија;

2) во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност;

3) има стекнато VI A ниво од МРК, најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен;

4) да биде наставник со најмалку пет години работно искуство во стручно образование или да биде вработен најмалку пет години во орган на државната управа надлежен за работите од областа на образованието;

5) поседува еден од меѓународно признати сертификати или уверение за активно познавање на англискиот јазик, за познавање на англискиот јазик ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) - најмалку 30 бода, ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 3 бода, БУЛАТС (BULATS) - најмалку 20 бода или КЕТ (KET) (Cambridge English) - положен, или АПТИС (APTIS) - најмалку ниво B2 (B2), или уверение за степен на познавање на англиски, германски и француски јазик стекнато на филолошки факултети во високообразовните установи во Република Северна Македонија согласно Заедничката европска рамка за јазиците на Советот на Европа, не постар од пет години, освен за наставниците по англиски, француски и германски јазик и

6) да поседува сертификат за познавање на компјутерски програми за канцелариско работење и

(2) Мандатот на заменик директорот на Центарот трае четири години, со право на уште еден последователен избор.

(3) На лицето кое е избрано за заменик директор на Центарот му мирува работниот однос за време на вршење на функцијата заменик директор

7) të ketë përgatitur plan dhe program për punë dhe zhvillimin e Qendrës.

(4) Mandati i drejtorit të Qendrës zgjat katër vjet, me të drejtën edhe për një herë të rizgjedhjes.

(5) Personit që zgjidhet për drejtor të Qendrës i pushon marrëdhënia e punës gjatë kohës së kryerjes së funksionit të drejtorit të Qendrës dhe ka të drejtë në afat prej 15 ditëve pas ndërprerjes së funksionit që e ka ushtruar, të kthehet në punë në institucionin ku ka punuar para se të zgjidhet drejtor, për kryerjen e punës që përshtaten me llojin dhe nivelin e tij të përgatitjes profesionale.

Zëvendës drejtori i Qendrës

Neni 73

(1) Për zëvendës-drejtor të Qendrës mund të zgjidhet person që i plotëson këto kushte:

1) të jetë nënshtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut;

2) në momentin e emërimit me aktvendim të plotfuqishëm nuk i është shqiptuar dënim ose sanksion i kundërvajtës ndalesë për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

3) ta ketë të paktën nivelin VI të KMK-së, të paktën 240 kredi sipas EKTS-së ose nivelin VII/1 të përfunduar;

4) të jetë mësimdhënës të paktën me pesë vite përvojë pune në arsimin profesional dhe trajnim ose të jetë i punësuar të paktën pesë vite në organin e administratës shtetërore kompetent nga fusha e arsimit;

5) të posedoj një nga certifikatat ose vërtetim të njohura ndërkombëtarisht për njohuri aktive të gjuhës angleze TOEFL IBT - të paktën 30 pikë, IELTS - të paktën 3 pikë, BULATS - të paktën 20 pikë ose KET (Cambridge English) - provimin e dhënë, ose APTIS – së paku nivelin B2 (B2), ose certifikatë për njohjen e gjuhës angleze, gjermane dhe frënge të fituar në fakultetin Filologjik në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Maqedonisë së Veriut në përputhje me Kornizën e Përbashkët Evropiane për Gjuhët e Këshillit të Evropës, jo më të vjetër se pesë vjet, në veçanti për mësimdhënësit e gjuhës angleze, frënge dhe gjermane dhe,

6) të posedojë certifikatë për njohjen e programeve kompjuterike për punë në zyre dhe

(2) Mandati i zëvendës-drejtorit të Qendrës zgjat katër vite, me të drejtë që edhe një herë të zgjedhet në zgjedhjet e ardhshme .

(3) Personi që zgjidhet për zëvendës-drejtor të Qendrës i pushon marrëdhënia e punës gjatë kohës së kryerjes së funksionit të zëvendës-drejtorit të Qendrës dhe ka të drejtë në afat prej 15 ditëve pas ndërprerjes së funksionit që e ka ushtruar, të kthehet

на Центарот и има право во рок од 15 дена по престанувањето на функцијата што ја вршел, да се врати на работа во установата или институцијата каде работел пред да биде избран за заменик директор, за вршење на работи кои одговараат на неговиот вид и степен на стручна подготовка.

Постапка за избор на директор Член 74

(1) Директорот на Центарот се избира и разрешува од Управниот одбор.

(2) Управниот одбор три месеци пред истекот на мандатот на постојниот директор донесува одлука за објавување на јавен оглас за избор на директор.

(3) Пријавените кандидати ги доставуваат потребните документи до Управниот одбор на Центарот. Кандидатите кон пријавата мораат да приложат план и програма за работа на Центарот за период од четири години.

(4) Пристигнатите документи ги прегледува комисија составена од три члена, избрана од редот на членовите на Управниот одбор.

(5) Надлежноста на комисијата од ставот (4) на овој член, се уредува со статутот на Центарот.

(6) Комисијата од ставот (4) на овој член, е должна во рок од пет дена по завршувањето на јавниот оглас да ги разгледа пристигнатите документи.

(7) На кандидатите кои не ги исполнуваат условите предвидени во јавниот оглас им се враќаат документите со образложение, во рок од три дена од денот на разгледувањето на истите.

(8) Управниот одбор врши интервју со кандидатите кои ги исполнуваат условите.

(9) Управниот одбор, во рок од осум дена од извршеното интервју со кандидатите, со одлука врши избор на директор на Центарот.

(10) Заменик директорот на Центарот се избира во иста постапка во која се избира и директорот на Центарот, согласно овој член.

Работа и задачи на директорот на Центарот Член 75

Директорот на Центарот:

1) ја организира и раководи работата на Центарот,

2) одговара за законитоста на работата на Центарот,

3) го застапува Центарот пред трети лица,

4) ја предлага годишната програма за работа на Центарот,

5) учествува во работата на Управниот одбор на Центарот, без право на глас во одлучувањето,

6) ги извршува одлуките на Управниот одбор

нë punë në institucionin ku ka punuar para se të zgjidhet zëvendës-drejtor, për kryerjen e punës që përshtaten me llojin dhe nivelin e tij të përgatitjes profesionale.

Procedura për zgjedhjen e drejtorit Neni 74

(1) Drejtori i Qendrës zgjidhet dhe shkarkohet nga Këshilli drejtues.

(2) Këshilli drejtues tre muaj para përfundimit të mandatit të drejtorit aktual, sjell Vendim për publikimin e shpalljes publike për zgjedhjen e drejtorit.

(3) Kandidatët e paraqitur i dorëzojnë dokumentet e nevojshme në Këshillin Drejtues të Qendrës. Kandidatët aplikimit duhet t'i bashkangjesin plan dhe program për punë të Qendrës për periudhë prej katër viteve.

(4) Dokumentet e pranuar shqyrtohen nga komisioni i përbërë nga tre anëtarë, të zgjedhur nga anëtarët e Këshillit Drejtues.

(5) Kompetenca e komisionit sipas paragrafit (4) të këtij neni rregullohet me Statutin e Qendrës.

(6) Komisioni nga paragrafi (4) i këtij neni është i obliguar brenda pesë ditëve pas përfundimit të shpalljes publike t'i shqyrtojë dokumentet e pranuar.

(7) Kandidatët që nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në shpalljen publike, do t'u kthehen dokumentet me arsyetim, brenda tre ditëve nga dita e shqyrtimit të tyre.

(8) Bordi drejtues zhvillon intervistë me kandidatët të cilët i plotësojnë kushtet.

(9) Këshilli drejtues në afat prej tetë ditësh nga intervista e bërë me kandidatët me vendim e bënë zgjedhjen e drejtorit të Qendrës.

(10) Zëvendës-drejtori i Qendrës zgjidhet në të njëjtën procedurë si zgjidhet drejtori i Qendrës, në bazë të këtij neni.

Puna dhe detyrat e drejtorit të Qendrës Neni 75

Drejtori i Qendrës:

1) e organizon dhe udhëheq punën e Qendrës,

2) është përgjegjës për Ligjshmërinë e punës së Qendrës,

3) e përfaqëson Qendrën para personave të tretë,

4) propozon programin vjetor të punës së Qendrës,

5) merr pjesë në punën e Këshillit Drejtues të Qendrës, pa të drejtë vote në vendimarrje,

6) i realizon vendimet e Këshillit Drejtues të Qendrës,

7) propozon akte në Këshillin Drejtues

на Центарот,

7) предлага акти до Управниот одбор,

8) одлучува за правата од работен однос на вработените во Центарот и

9) врши други работи утврдени со закон и со статутот на Центарот.

Основи за престанок на мандатот на директор на
Центарот

Член 76

(1) На директорот на Центарот му престанува мандатот пред истекот на периодот за кој е избран, ако:

1) тоа сам го побара,

2) трајно ја загуби способноста за вршење на должноста директор или

3) ги исполни условите за старосна пензија.

(2) Директорот на Центарот се разрешува пред истекот на мандатот, ако:

1) му е изречена забрана за вршење на професија, дејност или должност,

2) со правосилна судска пресуда му е изречена казна затвор во траење подолго од шест месеци,

3) по негова вина е нанесена штета на Центарот или

4) дозволи исплаќање на средства кои не се утврдени во годишниот финансиски план на Центарот.

(3) Основите за престанок на мандатот пред истекот на периодот за кој е избран од ставовите (1) и (2) на овој член, се однесуваат и на престанок на мандатот, пред истекот на периодот за кој е избран на заменик директорот на Центарот.

Вршител на должноста директор

Член 77

(1) Во случаите од член 76 ставови (1) и (2) од овој закон, до избор на директор на Центарот, Управниот одбор именува вршител на должноста директор од редот на стручните работници вработени во Центарот.

(2) Управниот одбор во рок од 30 дена од денот на именување на вршител на должноста директор, донесува одлука за објавување на јавен оглас за избор на директор.

(3) Вршителот на должноста директор ги врши работите до именување на нов директор, но не подолго од шест месеци од денот на неговото именување.

(4) Исто лице еднопруго не може да биде именувано за вршител на должноста директор на Центарот.

Вработени во Центарот

8) vendos për të drejtat e marrëdhënies së punës të punonjësve të Qendrës dhe

9) kryen punë të tjera të përcaktuara me Ligj dhe me Statutin e Qendrës.

Bazat për ndërprerjen e mandatit të drejtorit të
Qendrës

Neni 76

(1) Mandati i drejtorit të Qendrës përfundon para mbarimit të periudhës për të cilën është zgjedhur, nëse:

1) e kërkon vet,

2) e humb përgjithmonë aftësinë për të kryer detyrat e drejtorit dhe

3) i plotëson kushtet për pension.

(2) Drejtori i Qendrës shkarkohet para përfundimit të mandatit, nëse:

1) i është shqiptuar ndalesë për ushtrimin e profesionit, veprimtarisë ose detyrës,

2) me aktgjykim të plotfuqishëm i është shqiptuar dënim me burg në kohëzgjatje më shumë se gjashtë muaj;

3) me fajin e tij i është shkaktuar dëm Qendrës dhe

4) lejon pagesën e mjeteve që nuk janë të përcaktuara në planin vjetor financiar të Qendrës.

(3) Bazat për përfundimin e mandatit para përfundimit të periudhës për të cilën është zgjedhur nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, i referohen edhe përfundimit të mandatit, para përfundimit të periudhës për të cilin është zgjedhur si zëvendës-drejtor i Qendrës.

Ushtruesi i detyrës së drejtorit

Neni 77

(1) Në rastet nga neni 76 paragrafët (1) dhe (2) të këtij Ligji, deri në zgjedhjen e drejtorit të Qendrës, Këshilli Drejtues emëron ushtrues detyre të drejtorit nga radhët e punonjësve profesional, të punësuar në Qendër.

(2) Këshilli Drejtues në afat prej 30 ditë nga dita e emërimit, ushtrues detyre i drejtorit, sjell vendim për publikimin e shpalljes publike për zgjedhjen e drejtorit.

(3) Ushtruesi i detyrës së drejtorit i kryen punët deri në emërimin e drejtorit të ri, por jo më gjatë se gjashtë muaj nga dita e emërimit të tij.

(4) Person i njejtë nuk mundet disa herë me radhë të emërohet për ushtrues i detyrës së drejtorit të Qendrës.

Të punësuarit në Qendër

Neni 78

(1) Të punësuarit në Qendër që kryejnë punë

Член 78

(1) Вработените во Центарот кои вршат административни работи имаат статус на административни службеници. За класификацијата, вработувањето, унапредувањето, стручното усовршување и оспособување, мерењето на ефектот и други прашања во врска со работниот однос на административните службеници во Центарот се применуваат одредбите од Законот за административни службеници.

(2) Вработените во Центарот кои вршат помошни и технички работи имаат статус на помошно-технички персонал и за нив се применуваат одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи од областа на работните односи.

(3) Заради вршење на стручните работи од надлежност на Центарот, утврдени во членот 67 од овој закон, во Центарот може да се систематизираат работни места и на даватели на јавни услуги во областа на образованието и науката и за нив се применуваат одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи за работните односи.

(4) Работните места на даватели на јавни услуги се систематизираат заради обезбедување на континуирана и соодветна стручна и советодавна поддршка на установите за стручно образование и обука, наставниците, работодавачите и поддршка на дуалниот модел на стручно образование преку вршење на следните стручни работи:

1) организирање на истражувања и анализи за развојот на стручното образование и обука;

2) организирање и спроведување на активности за обуки за наставниците по стручните предмети и другите извршители вклучени во реализацијата на стручното образование;

3) вршење на советодавна стручна работа и стручен надзор за подобрување на квалитетот во установите за стручно образование и обука, вклучително и за само-евалуацијата и изработка на развојните планови;

4) учество во домашни и меѓународни истражувачки проекти;

5) овозможување на поддршка на реализацијата на стручното образование и обука;

6) учествување во подготовка на образовни програми;

7) давање стручни совети на установите за изработка на развојните планови и

8) овозможување поддршка и учество во други работи од надлежност на Центарот.

Даватели на јавни услуги

Член 79

(1) Во согласност со одговорноста, целите,

административе kanë status të nëpunësve administrativë. Për klasifikimin, punësimin, avancimin, ngritjen dhe aftësimin profesional, matja e efektit dhe çështje të tjera lidhur me marrëdhënien e punës të nëpunësve administrativë, në Qendër zbatohen dispozitat e Ligjit të Nëpunësve Administrativ.

(2) Të punësuarit në Qendër që kryejnë punë ndihmëse dhe teknike kanë status të personelit ndihmës - teknik dhe për ta zbatohen dispozitat e Ligji të Punonjësve në Sektorin Publik dhe rregullat e përgjithshme për marrëdhëniet e punës.

(3) Për shkak të kryerjes së punëve profesionale me kompetencë të Qendrës, të përcaktura në nenin 67 të këtij Ligji, në Qendër mund të sistemohen vende të punës edhe për ofrues të shërbimeve publike në fushën e arsimit dhe shkencës dhe për to zbatohen dispozitat nga Ligji për të Punësuarit në Sektorin Publik dhe dispozitat e përgjithshme për marrëdhëniet e punës.

(4) Vendet e punës për ofruesit e shërbimeve publike sistemohen për shkak të sigurisë të mbështetjes së vazhdueshme dhe edekuate profesionale dhe këshillimore për institucionet e arsimit profesional dhe trajnim, mësimdhënësve, punëdhënësve dhe mbështetjes së modelit dual të arsimit profesional duke kryer këto punë profesionale:

1) organizim të hulumtimeve dhe analizave për zhvillimin e arsimit profesional dhe trajnim

2) organizimi dhe zbatimi i aktiviteteve për trajnime të mësimdhënësve për lëndët profesionale dhe realizuesit e tjerë të përfshirë në realizimin e arsimit profesional;

3) kryerje të punës këshillëdhënëse profesionale dhe mbikëqyrje profesionale për përmirësimin e cilësisë në institucionet për arsim profesional dhe trajnim, përfshirë edhe për vetëvlerësimin dhe përgatitjen e planeve zhvillimore;

4) pjesëmarrje në projekte kërkimore vendase dhe ndërkombëtare;

5) mundëson mbështetjen e realizimit të arsimit profesional dhe trajnimit,

6) pjesëmarrje në përgatitjen e programeve arsimore,

7) dhënja e këshillave profesionale institucioneve për përgatitjen e planeve zhvillimore dhe

8) mundësimin e mbështetjes dhe pjesëmarrjes në çështje të tjera në kompetencë të Qendrës.

Ofruesit e shërbimeve publike

Neni 79

1) Në përputhje me përgjegjësinë, qëllimet, lloji dhe kompleksiteti i punëve dhe detyrat e punëve të vendit të punës, vendet e punës së ofruesve të

видот и сложеноста на работите и работните задачи на работното место, работните места на давателите на јавни услуги од членот 78 став (3) од овој закон, се класифицираат во две категории, и тоа:

- категорија А - раководни даватели на јавни услуги и

- категорија Б – стручни даватели на јавни услуги.

(2) Во рамките на категоријата А, од ставот (1) алинеја 1 на овој член, се утврдуваат следниве нивоа на работни места на раководни даватели на јавни услуги:

- ниво А1 раководител на служба и

- ниво А2 координатор на оддел.

(3) Во рамките на категоријата Б, од ставот (1) алинеја 2 на овој член, се утврдуваат следниве нивоа на работни места на стручни даватели на јавни услуги:

- ниво Б1 советник за стручно образование - самостоен стручен соработник и

- ниво Б2 помлад соработник за стручно образование - стручен соработник.

(4) За пополнување на работни места на даватели на јавни услуги на Центарот, кандидатот треба да ги исполни следниве општи услови:

- да е државјанин на Република Северна Македонија,

- да е полнолетен,

- да има општа здравствена способност за работното место и

- со правосилна судска пресуда да не му е изречена казна забрана за вршење на професија, дејност или должност.

(5) Покрај општите услови од ставот (4) на овој член, давателите на јавни услуги треба да ги исполнуваат и посебните услови утврдени со актот за систематизација на Центарот.

Вработување на даватели на јавни услуги

Член 80

(1) Директорот на Центарот донесува одлука за потреба од вработување на даватели на јавни услуги, за пополнување на слободно работно место во Центарот, по претходно добиено писмено известување за обезбедени финансиски средства од Министерството.

(2) Со одлуката од став (1) на овој член, се определува дали пополнувањето на слободното работно место во Центарот се врши преку вработување на лице по пат на објавување на јавен оглас, објавување на интерен оглас и мобилност преку распоредување или преземање согласно со одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор и Законот за буџетите.

(3) Во Центарот, потребата од давател на јавни услуги се обезбедува со објавување на јавен оглас во најмалку два дневни весника од кои најмалку во по еден од весниците што се издаваат

shërbimeve publike nga neni 78 paragrafi (3) të këtij Ligji, klasifikohen në dy kategori:

-kategorija A - ofruesit udhëheqës të shërbimeve publike

-kategorija B - ofruesit profesional të shërbimeve publike.

(2) Në kuadër të kategorisë A, nga paragrafi (1) alineja 1 të këtij neni përcaktohen këto nivele të vendeve të punës të ofruesve udhëheqës të shërbimeve publike:

-niveli A1 udhëheqës i shërbimit dhe ;

-niveli A2 koordinator i njësisë.

(3) Në kuadër të kategorisë B , nga paragrafi (1) alineja 2 të këtij neni, përcaktohen këto nivele të vendeve të punës të ofruesve profesionalë të shërbimeve publike:

-niveli B1 këshilltar për arsim profesional-bashkëpunëtor i pavarur profesional

-niveli B2 bashkëpunëtor i ri për arsimin profesional- bashkëpunëtor profesional.

(4) Për plotësimin e vendeve të punës të ofruesve të shërbimeve publike të Qendrës, kandidati duhet t'i plotësojë këto kushte:

-të jetë nënshetetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,

- të jetë i moshës madhore,

-të ketë aftësi të përgjithshme shëndetësore për vendin e punës dhe

-me aktvendim të plotfuqishëm gjyqësor të mos ketë të shqipëtuat denim me ndalesë për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose obligimit .

(5) Krahas kushteve të përgjithshme sipas paragrafit (4) të këtij neni, ofruesit e shërbimeve publike duhet t'i plotësojnë kushtet e posaçme të përcaktuara me aktin e sistematizimit të Qendrës.

Punësimi i ofruesve të shërbimeve publike

Neni 80

(1) Drejtori i Qendrës sjell Vendim për nevojën e punësimit të ofruesve të shërbimeve publike, për plotësimin e vendit të lirë të punës në Qendër, pas njoftimit me shkrim të marrë më parë për mjetet financiare të siguruar nga Ministria.

(2) Me Vendimin e paragrafit (1) të këtij neni përcaktohet nëse plotësimi i vendit të lirë të punës në Qendër bëhet përmes punësimit të personit me publikimin e shpalljes publike, me publikimin e shpalljes interne dhe mobilitetit përmes rradhitjes ose bartjes sipas dispozitave të Ligjit për të Punësuarit në Sektorin Publik dhe Ligjit për Buxhetet. .

(3) Në Qendër nevoja nga ofruesi i shërbimeve publike sigurohet me publikimin e shpalljes publike së paku në dy gazeta ditore, nga të cilat së paku në një nga gazetata e botuara në gjuhën maqedonase dhe në gazetata që botohen në gjuhën që e flasin së paku 20% të qytetarëve që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase dhe

на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, а огласот трае најмалку осум работни денови и се објавува на огласната табла и интернет страницата на Центарот.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, во Центарот може да се пополни работно место преку склучување на договор за вработување на определено време согласно Законот за вработените во јавниот сектор.

(5) Во случаи кога пополнувањето на слободно работно место се врши по пат на објавување на интерен оглас, истиот се објавува на огласната табла на Центарот и на интернет страницата на Центарот.

(6) Постапката за унапредување има за цел да им овозможи на давателите на јавни услуги кариерно напредување.

(7) Постапката за унапредување може да започне откако ќе се добие известување за обезбедени финансиски средства.

(8) Огласот од став (5) на овој член, содржи податоци за работното место кое треба да се пополни и за потребните услови кои треба да ги исполни давателот на јавни услуги согласно овој закон и актот за внатрешна организација и систематизација на работните места на Центарот и рок за пријавување на интерниот оглас, кој не може да биде пократок од три работни дена од денот на неговото објавување.

(9) На интерниот оглас може да се пријави давател на јавни услуги вработен во Центарот, кој ги исполнува општите и посебните услови утврдени за соодветното ниво во овој закон и во актот за систематизација на работни места во Центарот, како и:

- да е оценет со оцена „4“ или „5“ при последното оценување,

- да поминал најмалку две години на тековното работно место и

- да не му е изречена дисциплинска мерка во последната година пред објавувањето на интерниот оглас.

(10) Кандидатите се пријавуваат на интерниот оглас со поднесување на пополнета пријава и докази за податоците содржани во пријавата и истата преку архивата ја доставуваат до организационата единица за управување со човечки ресурси или до лицето задолжено за управување со човечките ресурси.

(11) Рокот за пријавување трае осум работни денови од денот на објавувањето на интерниот оглас.

(12) Директорот на Центарот формира комисија за селекција за унапредување, составена од три члена, од кои два члена со исто или повисоко звање со давателот на јавни услуги за кое

shpallja zgjat së paku tetë ditë të punës. dhe publikohet në tabelën e shpalljeve dhe në faqen e internetit të Qendrës.

(4) Me përjashtim nga paragrafi (3) të këtij neni, në Qendër mund të plotësohet vendi i punës përmes lidhjes së kontratës për punësim me kohë të caktuar sipas Ligjit për të Punësuarit në Sektorin Publik.

(5) Në disa raste kur plotësimi i vendit të lirë të punës bëhet përmes publikimit të shpalljes interne , i njëjti publikohet në tabelën e shpalljeve të Qendrës dhe në ueb faqen e Qendrës.

(6) Procedura për avancim ka për qëllim t'u mundësojë ofruesve të shërbimeve publike përparim në karrierë.

(7) Procedura për avancim mund të fillojë pasi të merret njoftimi për mjete të siguruara financiare.

(8) Shpallja nga paragrafi (5) i këtij neni përmban të dhëna për vendin e punës që duhet të plotësohet dhe për kushtet e nevojshme që duhet të plotësojë ofruesi i shërbimeve publike në pajtim me këtë ligj dhe aktin për organizimin e brendshëm dhe sistematizimin e vendeve të punës të Qendrës dhe afati për paraqitjen e shpalljes interne, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tri ditë pune nga dita e publikimit të tij.

(9) Në shpalljen interne mund të paraqitet ofruesi i shërbimeve publike i punësuar në Qendër, që i plotëson kushtet e përgjithshme dhe të veçanta, të përcaktuara për nivelin edekuat në këtë Ligj dhe në aktin e sistematizimit të vendeve të punës në Qendër, si dhe:

- të jetë i vlerësuar me notën “4” ose “5” gjatë vlerësimit të fundit,

- të ketë qenë të paktën dy vite në vendin aktual të punës dhe

- të mos ketë ndaj tij masë disiplinore në vitin e fundit para publikimit të shpalljes interne.

(10) Kandidatët aplikojnë në shpalljen interne. me paraqitjen e aplikimit të plotësuar dhe dëshmi për të dhënat që i përmban aplikimi dhe të njëjtën përmes arkivit e dorëzojnë deri tek njësia organizative për menaxhim me burimet njerëzore ose deri te personi i obliguar për menaxhim me burime njerëzore.

(11) Afati për aplikim zgjat tetë ditë pune nga dita e publikimit të shpalljes interne.

(12) Drejtori i Qendrës formon komision për saktim dhe avancim, i përbërë nga tre anëtarë prej të cilëve dy anëtarë janë me titull të njëjtë ose më të lartë më ofruesin e shërbimit publik, për të cilin vend pune është publikuar shpallje interne , dhe një punonjës nga njësia organizative për menaxhim me

работно место е објавен интерниот оглас, и еден вработен од организационата единица за управување со човечки ресурси или лицето кое ги врши работите со управување со човечки ресурси ако нема организациона единица. Претседателот на комисијата е од категоријата на раководен давател на јавни услуги во Центарот. Доколку нема раководно лице тогаш претседател на комисија е вработен со повисоко звање од давателот на јавни услуги за кое работно место е објавен интерниот оглас.

(13) Постапката по интерниот оглас се состои од две фази: административна селекција, која се состои од проверка на внесените податоци во пријавата и приложените докази во пријавата и интервју.

(14) За кандидатите за кои при административната селекција ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во интерниот оглас, постапката на селекција завршува.

(15) За останатите кандидати во рок од пет работни дена по завршувањето на административната селекција, комисијата спроведува интервју.

(16) По завршената административна селекција и интервјето, комисијата составува ранг листа и му го предлага прворангираниот кандидат на директорот.

(17) Во рок од три работни дена од добивање на предлогот од став (16) на овој член, директор е должен да донесе одлука за избор.

(18) Одлуката за избор се доставува до кандидатите и се објавува на интернет страницата на Центарот.

(19) Директорот може да донесе одлука за невршење на избор и во истата е должен да ги наведе причините за нејзиното донесување.

(20) Против одлуката за избор или невршење на избор на давател на јавни услуги, незадоволниот кандидат може да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од денот на приемот на одлуката за одлука за избор, односно од денот на објавување на интернет страницата или огласната табла на одлуката за невршење на избор.

(21) Кога директорот вработува даватели на јавни услуги по пат на јавен оглас, должен е во јавниот оглас да ги наведе условите што се бараат за вршење на работата, почетокот и завршетокот на дневното и неделното работно време, распоредот на работното време и паричниот износ на основната плата за работното место за кое се бара давател на јавни услуги и рокот за пријавување, кој не смее да биде пократок од три работни дена. Директорот формира комисија за селекција за вработување, која е составена од претседател и два члена од редот на вработените

burimet njerëzore ose person që i kryen punët me menaxhim me burimet njerëzore, nëse nuk ka njësi organizative. Kryetari i komisionit është nga kategoria e ofruesit udhëheqës i shërbimeve publike në Qendër. Nëse nuk ka person udhëheqës, atëherë kryetari i Komisionit është i punësuar me titull më të lartë nga ofruesi i shërbimeve publike, për të cilin vend pune është publikuar shpallja interne .

(13) Procedura e shpalljes interne është e përbërë nga dy faza: selektimi administrativ, që përbëhet nga kontrollimi i të dhënave të futura në fletëparaqitje dhe dëshmitë e bashkangjitura në fletëparaqitje dhe intervistë.

(14) Për kandidatët për të cilët gjatë selektimit administrativ do të prcaktohet se nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në shpalljen interne , procedura e selektimit përfundon.

(15) Për kandidatët e tjerë në afat prej pesë ditëve të punës, pas përfundimit të selektimit administrativ, komisioni zhvillon intervistë.

(16) Pas përfundimit të selektimit administrativ dhe intervistës, komisioni përpilon rang-listën dhe i propozon drejtorit kandidatin e ranguar të parë.

(17) Në afat prej tre ditëve të punës nga marrja e propozimit nga paragrafi (16) të këtij neni, drejtori është i obliguar të sjellë vendim për zgjedhje.

(18) Vendimi për zgjedhje ju dorëzohet kandidatëve dhe publikohet në ueb faqen e Qendrës.

(19) Drejtori mund të sjell Vendim për mosrealizimin e zgjedhjes dhe në të njëjtin është i obliguar t'i tregojë shkaqet për sjelljen e tij.

(20) Kundër Vendimit për zgjedhje ose mosrealizimin e zgjedhjes së ofruesit të shërbimeve publike, kandidati i pakënaqur mund të paraqese ankesë pranë Komisionit shtetëror për vendimmarrje në procedurë administrative dhe procedurë nga marrëdhënia e punës në shkallë të dytë në afat prej tetë ditëve nga dita e pranimit të vendimit për zgjedhje përkatësisht nga dita publikimit në ueb faqe ose tabelën e shpalljeve të vendimit për mosrealizimin e zgjedhjes.

(21) Kur drejtori punëson ofrues të shërbimeve publike përmes shpalljes publike, është i obliguar në shpalljen publike t'i theksojë kushtet që kërkohen për kryerjen e punës, fillimin dhe mbarimin e kohës ditore dhe javore të punës, orarin e kohës së punës dhe shumën e të hollave të pagës bazë për vendin e punës, për të cilin kërkohet ofruesi i shërbimeve publike dhe afati për aplikim , që nuk guxon të jetë më i shkurtër se tre ditë pune. Drejtori formon komision për selektim për punësim, i cili përbëhet nga kryetari dhe dy anëtarë nga radhët e të punësuarve, ofrues të shërbimeve publike dhe zëvendësit e tyre.

даватели на јавни услуги и нивни заменици.

(22) Комисијата за селекција за вработување се состои од еден раководен давател на јавни услуги и двајца даватели на јавни услуги, од кои еден со исто или повисоко звање со давателот на јавни услуги за кое работно место е објавен јавниот оглас и еден член на комисијата е лице вработено во организационата единица за управување со човечки ресурси или лицето кое ги врши работите со управување со човечки ресурси ако нема организациона единица.

(23) Постапката по јавниот оглас се состои од две фази: административна селекција, која се состои од проверка на внесените податоци во пријавата и приложените докази во пријавата и интервју.

(24) За кандидатите за кои при административната селекција ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во јавниот оглас, постапката на селекција завршува. За останатите кандидати во рок од пет дена по завршувањето на административната селекција комисијата спроведува интервју.

(25) По завршената административна селекција и интервјуто, комисијата составува ранг листа која во рок од пет дена му ја доставува на директорот и му го предлага прворангираниот кандидат на директорот.

(26) При составувањето на ранг-листата комисијата за селекција ги применува одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор за вработувањата на кандидати со примена на начелото на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците согласно годишниот план на Центарот.

(27) Директорот донесува одлука за вршење избор или неизбор на кандидат, во рок од осум дена по приемот на ранг-листата од комисијата за селекција, која се објавува на огласната табла и на интернет страницата на Центарот.

(28) Одлуката за избор или неизбор на кандидати се доставува до кандидатите кои ја поминале административната селекција.

(29) Против одлуката незадоволните кандидати, можат да изјават жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(30) По конечното на одлуката за избор на кандидат, директорот склучува договор за вработување со избраниот кандидат.

(22) Komisioni për selektim për punësim përbëhet nga një ofrues udhëheqës i shërbimeve publik dhe dy ofrues të shërbimeve publike, prej të cilëve njëri me profesion të njëjtë ose më të lartë se ofruesi i shërbimit publik për të cilin vend pune është publikuar shpallja publike dhe një anëtar i komisioni është person i punësuar në njësinë organizative për menaxhim me burime njerëzore ose person që kryen punë për menaxhim me burime njerëzore, nëse nuk ka njësi organizative.

(23) Procedura nga shpallja publike përbëhet nga dy faza: selktimi administrativ, që përbëhet nga kontrollimi i të dhënave të shënuara në fletëparaqitje dhe dëshmitë e bashkangjitura në fletëparaqitje dhe intervistën.

(24) Për kandidatët për të cilët gjatë selektimit administrative do të përcaktohet se nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në shpalljen publike, përfundon procedura e selektimit . Për kandidatët e tjerë, në afat prej pesë ditëve pas përfundimit të selektimit të administratës, Komisioni zhvillon intervistë.

(25) Pas selektimit së përfunduar administrativ dhe intervistës , komisioni përgatit rang listë në afat prej pesë ditëve dhe i propozon drejtorit kandidatin e parë të ranguar .

(26) Gjatë përgatitjes së rang listës, komisioni për selektim i zbaton dispozitat e Ligjit të të Punësuarve në Sektorin Publik, për punësimet e kandidatëve duke zbatuar parimin e përfaqësimit përkatës dhe të drejtë të bashkësive, sipas planit vjetor të Qendrës.

(27) Drejtori sjell Vendim për kryerjen e zgjedhjes ose mos-zgjedhjes së kandidatit, në afat prej tetë ditëve pas pranimit të rang-listës nga Komisioni për selektim , e cila publikohet në tabelën e shpalljeve dhe në ueb faqen e Qendrës.

(28) Vendimi për zgjedhjen ose mos-zgjedhjen e kandidatëve dorëzohet deri te kandidatët që e kanë kaluar selektimin administrativ.

(29) Kundër vendimit, kandidatët e pakënaqur mund të dorëzojnë ankesë në Komisionin shtetëror për vendimmarrje në procedurë administrative dhe procedurë të marrëdhënies së punës në shkallë të dytë.

(30) Pas përfundimit të vendimit për zgjedhjen e kandidatit, drejtori lidh kontratë për punësim me kandidatin e zgjedhur

Paga e ofruesve të shërbimeve publike Neni 81

(1) Paga e ofruesve të shërbimeve publike nga neni 78 paragrafi (3) i këtij Ligji përbëhet nga këto komponentë:

-komponenti themelor dhe

Плата на даватели на јавни услуги Член 81

(1) Платата на давателите на јавни услуги од членот 78 став (3) од овој закон, се состои од

следниве компоненти:

- основна компонента и
- исклучителна компонента.

(2) Основната компонента на плата ја сочинуваат:

- минимална плата,
- дел на плата за степен на образование,
- дел на плата за ниво и
- дел на плата за стаж.

(3) Минималната плата е онаа која министерот за труд и социјална политика ја објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“ согласно закон.

(4) Делот на плата за степенот на образование, кој е законски минимум за соодветното ниво на работно место, се вреднува на следниот начин:

- ниво на квалификации VI A, 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен - 56 бодови и
- ниво на квалификации VI Б или 180 кредити според ЕКТС -31 бодови.

(5) Делот на плата за нивото на кое е распореден давателот на јавни услуги се вреднува на следниов начин:

- ниво А1 – 323 бодови;
- ниво А2 -172 бодови;
- ниво Б1 - 106 бодови и
- ниво Б2 - 25 бод.

(6) Делот на плата за работниот стаж на административниот службеник се вреднува во износ од 0,5% од збирот на минималната плата, делот на плата за степен на образование и делот на плата за ниво, за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

(7) Вредноста на бодот за пресметување на платите на давателите на јавни услуги од членот 78 став (3) од овој закон, се утврдува секоја година со одлука на Владата на предлог на министерот, која се донесува во рок од десет дена од денот на донесувањето на Буџетот на Република Северна Македонија, а во рамките на предвидениот буџет на Центарот.

Додатоци на плата Член 82

(1) Давателот на јавни услуги од членот 78 став (3) од овој закон, има право на додаток на плата за:

- работа за време на неделен одмор;
- работа за време на празници утврдени со закон и
- работа подолго од полното работно време.

(2) Давателот на јавни услуги од членот 78 став (3) од овој закон, кој бил ангажиран да работи согласно условите од ставот (1) алинеи 1, 2, и 3 на овој член, има право на онолку слободни часови односно денови колку што бил ангажиран за работа

-komponenti i jashtezakonshem.

(2) Komponentin themelor të pagës e përbëjnë:

- paga minimale
- pjesa e pagës për nivelin e arsimit,
- pjesa e pagës për nivel dhe
- pjesa e pagës për stazh.

(3) Paga minimale është ajo që Ministri për Punë dhe Politikë Sociale e shpall në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut” sipas Ligjit.

(4) Pjesa e pagës për shkallën e arsimit që është minimumi Ligjor për nivelin edekuat të vendit të punës vlerësohet në këtë mënyrën:

- niveli i kualifikimeve VI A, 240 kredi sipas EKTS-së ose nivelin VII/1 të përfunduar - 56 pikë dhe
- niveli VI B i kualifikimeve ose 180 kredi sipas EKTS-së 31 pikë.

(5) Pjesa e pagës për nivelin në të cilin është sistemuar ofruesi i shërbimeve publike vlerësohet në këtë mënyrë:

- niveli A1- 323 pikë
- niveli A2- 172 pikë
- niveli B1- 106 pikë
- niveli B2- 25 pikë.

(6) Pjesa e pagës për stazhin e nëpunësit administrativ vlerësohet në masën 0.5% të shumës së pagës minimale, pjesa e pagës për shkallën e arsimit dhe pjesa e pagës për nivelin, për çdo vit të kryer përvojë pune, deri në maksimum 20%..

(7) Vlera e pikës për llogaritjen e pagave të ofruesve të shërbimeve publike nga neni 78 paragrafi (3) të këtij ligji përcaktohet çdo vit me vendim të Qeverisë me propozim të ministrit, i cili sjell në afat prej dhjetë ditësh nga data e sjelljes së Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe në kuadër të buxhetit të paraparë të Qendrës..

Shtesat e pagave Neni 82

(1) Ofruesi i shërbimit publik nga neni 78 paragrafi (3) të këtij Ligjit ka të drejtë të shtesës së pagës për:

- punë gjatë pushimit javor
- punë gjatë festave të përcaktuara me Ligj
- punë më gjatë nga orari i plotë i punës.

(2) Ofruesi i shërbimit publik nga neni 78 paragrafi (3) i këtij Ligji, që ka qenë i angazhuar të punojë sipas kushteve nga paragrafi (1) alineat 1, 2 dhe 3 të këtij neni, ka të drejtë për aq orë të lira përkatësisht aq ditë të lira sa ka qenë i angazhuar për punë jashtë orarit të rregullt të punës.

(3) Orët e lira përkatësisht ditët e lira nga

надвор од редовното работно време.

(3) Слободните часови, односно денови од тековниот месец, давателот на јавни услуги ги користи до крајот на наредниот месец, по месецот во кој бил ангажиран.

(4) Доколку на давателот на јавни услуги не му се обезбеди користење на слободни часови, односно денови согласно ставот (3) на овој член, му се исплатува додаток на плата во износ од 35% од износот на основната плата, пресметана по час.

(5) Додатоците на плата од ставот (1) на овој член, не се исклучуваат.

(6) Давателот на јавни услуги од членот 78 став (3) од овој закон, има право на надоместоци на плата и други надоместоци согласно овој закон и општите прописи за работни односи, и тоа за:

- патни, дневни и други трошоци за службени патувања во странство,
- трошоци за службени патувања во земјата,
- трошоци за одвоен живот од семејството,
- селидбени трошоци,
- трошоци за работа на терен,
- трошоци за погреб во случај на смрт на давател на јавни услуги или член на негово потесно семејство (брачниот другар и децата родени во брак или надвор од брак, посиноците, посвоените деца и децата земени на издржување),
- штета при елементарни непогоди и
- трошок при боледување подолго од шест месеци на давателот на јавни услуги.

(7) Висината на надоместоците од ставот (1) на овој член, се утврдуваат со Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија.

Финансирање на работата на Центарот

Член 83

Средствата за остварување на дејноста на Центарот се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија и од сопствени приходи од извршените услуги, како и од легати, подароци и донации.

X. НАДЗОР

Член 84

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, врши Министерството.

(2) Инспекциски надзор и надзор над квалитетот на работата на установите за стручно образование и обука, врши Државниот просветен инспекторат.

(3) Стручен надзор над работата на установите за стручно образование и обука и работодавачите, врши Центарот.

(4) Начинот на вршење на стручниот надзор од став (3) на овој член, на предлог на Центарот, го утврдува министерот.

муаји актуал, офруеси i шhërbimeve publike i shfrytëzon deri në fund të muajit të ardhshëm, pas muajit në të cilin është angazhuar.

(4) Nëse ofruesit të shërbimit publik nuk i sigurohet shfrytëzimi i orëve të lira përkatësisht ditëve të lira nga paragrafi 3 të këtij neni, i paguhet shtesë të pagës në vlerë prej 35% nga vlera e pagës bazë , e llogaritur sipas orës .

(5) Shtesat e pagës nga paragrafi 1 i këtij neni nuk përjashtohen.

(6) Ofruesi i shërbimeve publike nga neni 78 paragrafi (3) të këtij Ligji ka të drejtë të kompensimit të pagës dhe kompenzimeve tjera në përputhje me këtë ligj dhe rregulloret e përgjithshme për marrëdhëniet e punës, përkatësisht për:

- shpenzimet e udhëtimit, ditore dhe të tjera për udhëtime zyrtare jashtë vendit ,
- shpenzime për udhëtime zyrtare në vend,
- shpenzime për jetë të ndarë nga familja,
- shpenzimet e shpërnguljes,
- shpenzime për punë në terren,
- shpenzime për varrim në rast të vdekjes së ofruesit të shërbimeve publike ose anëtar të familjes së tij më të ngushtë (bashkëshorti dhe fëmijët të lindur në martesë apo jashtë martesës, pastorët , fëmijët e adoptuar dhe fëmijët e marrë në kujdesje)
- dëme gjatë fatkeqësive elementare dhe
- shpenzim gjatë sëmundjes më të gjatë se gjashtë muaj të ofruesit të shërbimeve publike.

(7) Lartësia e kompenzimeve nga paragrafi 1 të këtij neni përcaktohet me Ligjin për Realizimin e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Financimi i punës së Qendrës

Neni 83

Mjetet për realizimin e veprimtarisë së Qendrës sigurohen nga buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe nga të ardhurat e veta nga shërbimet e kryera, si dhe nga trashëgimitë, dhuratat dhe donacionet.

X. MBIKËQYRJA

Neni 84

(1) Mbikëqyrjen mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe të akteve të sjellura në bazë të këtij ligji e kryen Ministria..

(2) Mbikëqyrja inspektuese dhe mbikëqyrja e cilësisë së punës së institucioneve të arsimit dhe për arsimin profesional dhe trajnim e kryen Inspektorati Shtetëror i Arsimit.

(3) Mbikëqyrjen profesionale të punës së institucioneve për arsim profesional dhe trajnim dhe punëdhënësve e kryen Qendra.

(4) Mënyrën e kryerjes së mbikëqyrjes profesionale nga paragrafi (3) të këtij neni me propozim të Qendrës e përcakton Ministri.

XI. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 85

(1) Глоба во износ од 100 до 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на работодавачот, ако:

1) достави неточни податоци за потребите на иницијативата од членот 18 став (4) од овој закон

2) почне со реализација на практично образование без да склучи договор со установата за стручно образование и обука и со ученикот за реализација на практичното образование (член 25 став (1) од овој закон);

3) ако е договорено, а не обезбеди надоместок за ученикот во согласност со член 25 став (2) точка 7 од овој закон, односно за дуалното образование согласно член 23 став (1) од овој закон;

4) организира практично образование без да се верификува (член 29 став (4) од овој закон).

(2) Глоба од 50 до 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член, на одговорното лице кај работодавачот.

(3) Глоба од 100 до 150 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на установата, ако:

1) не обезбеди обука за безбедност и здравје при работа на учениците, пред започнување на реализација на практичното образование кај работодавач (член 24 став (2) точка 1) од овој закон);

2) не организира осигурување за учениците за целиот период поминат во установата и периодот поминат во практично образование кај работодавачот (член 24 став (2) точка 3 од овој закон);

3) не води и тековно уредува базата на податоци за склучени договори за практично образование со работодавачот и ученикот, (член 24 став (2) точка 7) од овој закон)

4) издаде јавна исправа за завршено постсредно образование спротивно на членот 53 од овој закон.

(4) Глоба во износ од 50 до 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (3) на овој член, на одговорно лице кај установата.

(5) Глоба во износ од 100 до 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на организатор на обука за ментори од членот 27 од овој закон, ако организира обука спротивно на правилата уредени со членот 27 од овој закон.

(6) Глоба во износ од 50 до 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (5) на овој член, на одговорно лице кај организаторот на обука за ментори.

XI. DISPOZITAT KUNDËRVAJTËSE

Neni 85

(1) Gjobë në vlerë prej 100 deri 150 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet kundërvajtje punëdhënësit nëse:

1) të dorëzojë të dhëna të pasakta për nevojat e iniciativës nga neni 18 paragrafi (4) të këtij Ligji.

2) fillon me realizimin e arsimit praktik pa lidhur kontratë me institucionin për arsimin profesional dhe trajnim dhe me nxënësin për realizimin e arsimit praktik (neni 25 paragrafin (1) nga ky Ligj);

3) nëse është arritur marrëveshje, ndërsa nuk ka siguruar kompensim për nxënësin në pajtim me nenin 25 paragrafin (2) pikën 7 të këtij Ligji, përkatësisht për Arsimin Dual në pajtim me nenin 23 paragrafin (1) të këtij Ligji;

4) organizon mësimin praktik pa u verifikuar (neni 29 paragrafi (4) të këtij Ligji).;

(2) Gjobë prej 50 deri 100 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni personit përgjegjës te punëdhënësi.

(3) Gjobë prej 100 deri 150 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje institucionit nëse:

1) nuk siguron trajnim për siguri gjatë punës me nxënës, para fillimit të realizimit të arsimit praktik te punëdhënësi (neni 24 paragrafi (2) pika 1) nga ky Ligj);

2) nuk organizon sigurim për nxënësit për tërë periudhën të kaluar në institucion dhe periudhën të kaluar në arsimin praktik te punëdhënësi (neni 24 paragrafi (2) pika 3 nga ky Ligj);

3) nuk e udhëheq dhe aktualisht nuk e rregullon bazën e të dhënave për kontrata të lidhura për arsimin praktik me punëdhënësin dhe nxënësin (neni 24 paragrafi (2) pika 7 nga ky Ligj);

4) ka lëshuar dokument publik për arsimin e kryer pas të mesëm në kundërshtim me nenin 53 nga ky Ligj

(4) Gjobë në vlerë prej 50 deri 100 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (3) i këtij neni personit përgjegjës të institucionit.

(5) Gjobë në vlerë prej 100 deri 150 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje organizatorit të trajnimit për mentorë nga neni 27 të këtij Ligji nëse organizon trajnim në kundërshtim me rregullat të rregulluara me nenin 27) nga ky Ligj

(6) Gjobë në vlerë prej 50 deri 150 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (5) të këtij neni personit përgjegjës te organizatori i trajnimit për mentorë.

(7) Gjobë prej 100 deri 150 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për

(7) Глоба во износ од 100 до 150 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на комората, ако:

1) верификувала работодавач за организирање на практично образование спротивно на член 29 ставови (1), (2) и (3) од овој закон;

2) води Регистар за верификација на работодавачите за практично образование спротивно на член 29 ставови (5) и (6) од овој закон;

3) евиденцијата на верификувани работодавачи не ја објави на својата интернет страница спротивно на член 29 став (8) од овој закон.

(8) Глоба во износ од 50 до 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (7) на овој член, на одговорно лице во комората.

Член 86

(1) За прекршоците утврдени во член 85 од овој закон, државниот просветен инспектор е должен на сторителот на прекршокот да му издаде прекршочен платен налог согласно Законот за прекршоците.

(2) Доколку сторителот го прими прекршочниот платен налог, истиот треба да го потпише. Примањето на прекршочниот платен налог од сторителот на прекршокот се забележува во записник.

(3) Во записникот од став (2) на овој член, се утврдува начинот на кој ќе се отстранат штетните последици од прекршокот, како и начинот на надминување на последиците од сторениот прекршок.

(4) Кога како сторител на прекршок се јавува правно лице, записникот и прекршочниот платен налог ги потпишува одговорното лице во правното лице или од него овластено лице.

(5) Државниот просветен инспектор е должен да води евиденција за издадените прекршочни платни налози и за исходот од покренатите постапки.

(6) Во евиденцијата од ставот (5) на овој член, се собираат, обработуваат и чуваат следните податоци: име и презиме, односно назив на сторителот на прекршокот, живеалиште, односно престојувалиште, седиште, вид на прекршокот, број на прекршочниот платен налог кој му се издава и исходот на постапката.

(7) Личните податоци од ставот (6) на овој член, се чуваат пет години од денот на внесување во евиденцијата, согласно прописите од областа на заштита на личните податоци.

(8) Формата и содржината на прекршочниот платен налог ги пропишува министерот.

Член 87

kundërvajtje Odës nëse:

1) ka verifikuar punëdhënës për organizimin e arsimit praktik në kundërshtim me nenin 29 paragrafët (1), (2) dhe (3) nga ky Ligj;

2) udhëheqë Regjistër për verifikimin e punëdhënësve për arsimin praktik në kundërshtim me nenin 29 paragrafët (5) dhe (6) nga ky Ligj;

3) evidencën e punëdhënësve të verifikuar nuk e publikon në ueb faqen e vet në kundërshtim me nenin 29 paragrafin (8) nga ky Ligj;

(8) Gjobë në vlerë prej 50 deri 100 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (7) të këtij neni personit përgjegjës në Odë.

Neni 86

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 85 të këtij Ligji, Inspektorati shtetëror i arsimit është i obliguar vepruesi i kundërvajtjes t'i lëshojë urdhërpagesë për kundërvajtje sipas Ligjit për Kundërvajtje.

2) Nëqoftëse vepruesi e pranon urdhërpagesën kundërvajtëse, i njëjti duhet ta nënshkruajë. Pranimi i urdhërpagesës kundërvajtëse nga vepruesi i kundërvajtjes shënohet në Procesverbal.

(3) Në Procesverbalin e paragrafit (2) të këtij neni, përcaktohet mënyra si do të mënjahen pasojat e dëmshme të kundërvajtjes si dhe mënyra e tejkalimit të pasojave nga kundërvajtja e bërë.

(4) Kur si veprues i kundërvajtjes paraqitet personi juridik, procesverbalin dhe urdhërpagesën kundërvajtëse i nënshkruan personi përgjegjës në personin juridik ose person i autorizuar prej tij.

(5) Inspektori Shtetëror i Arsimit shtë i obliguar të udhëheqë evidencë për urdhërpagesat e lëshuara kundërvajtëse dhe për të ardhurat e procedurave të ngritura.

(6) Në evidencën nga paragrafi (5) të këtij neni, grumbullohen, përpunohen dhe ruhen këto të dhëna: emri dhe mbiemri, përkatësisht emri i vepruesit të kundërvajtjes, vendbanimi përkatësisht vendqëndrimi, vendi, lloji i kundërvajtjes, numri i urdhërpagesës kundërvajtëse ku i lëshohen edhe të ardhurat e procedurës.

(7) Të dhënat personale nga paragrafi (6) të këtij neni ruhen pesë vite nga dita e futjes në evidencë, sipas dispozitave nga fusha e mbrojtjes e të dhënave personale.

(8) Formën dhe përmbajtjen e urdhërpagesës për kundërvajtje i përcakton Ministri.

Neni 87

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 85 të këtij Ligji, procedurë kundërvajtëse udhëheq dhe

(1) За прекршоците утврдени во член 85 од овој закон, прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува надлежен суд.

(2) Сторителот на прекршокот е должен освен глобата, да ги отстрани неправилностите од сторениот прекршок.

XII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 88

(1) Со денот на влегувањето во сила на овој закон, Центарот за стручно образование и обука продолжува да работи како Центар за развој на стручното образование, согласно овој закон.

(2) Во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, Центарот за стручно образование и обука ќе ја усогласи својата работа и општите акти со овој закон.

(3) Директорот на Центарот за стручно образование и обука избран до денот на влегувањето во сила на овој закон, продолжува да ги врши работите утврдени со овој закон, до истекот на мандатот за кој е избран.

(4) Претседателот и членовите на Управниот одбор на Центарот за стручно образование и обука именувани до денот на влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да ги вршат работите утврдени со овој закон, до истекот на мандатот за кој се именувани.

(5) Во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, вработените, средствата, имотот, опремата, инвентарот и документацијата од Центарот за стручно образование и обука, се преземаат од Центарот за развој на стручното образование.

Член 89

(1) Во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се формира Совет за стручно образование и обука, согласно овој закон.

(2) Постојниот претседател и членови на Совет за стручно образование и обука ќе продолжат да ги вршат работите до изборот на нов претседател и членови на Совет за стручно образование и обука согласно овој закон.

Член 90

Центарот ќе изготви усогласени наставни планови и програми со овој закон, во рок од 12 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 91

Установите во кои се реализира стручното образование и обука, во рок од 12 месеци од денот

sanksionet kundërvajtëse i shqipton gjykata kompetente.

(2) Vepruesi i kundërvajtjes është i obliguar, përveç gjobës, t'i largojë parregullsitë nga kundërvajtja e kryer.

XII. DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRMBYLLËSE

Neni 88

(1) Nga dita e hyrjes së këtij Ligji në fuqi, Qendra e Arsimit Profesional dhe e Trajnimit vazhdon të punojë si Qendër për Zhvillimin e Arsimit Profesional, në bazë të këtij Ligji.

(2) Në afat prej gjashtë muajve nga dita e hyrjes së këtij Ligji në fuqi, Qendra për arsimin profesional dhe trajnim e harmonizon punën e saj, dhe aktet e përgjithshme me këtë Ligj.

(3) Drejtori i Qendrës për arsimin profesional dhe trajnim i zgjedhur deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, vazhdon të kryejë punët e përcaktuara me këtë ligj, deri në përfundimin e mandatit për të cilin është zgjedhur.

(4) Kryetari dhe anëtarët e Këshillit Drejtues të Qendrës për arsimin profesional dhe trajnim, të emëruar deri në ditën e hyrjes së këtij Ligji në fuqi, vazhdojnë t'i kryejnë punët e përcaktuara me këtë Ligj deri në përfundimin e mandatit për të cilin janë zgjedhur.

(5) Në afatë prej gjashtë muajve nga data e hyrjes në fuqi të këtij Ligji punonjësitë, mjetet, pajisja, inventari dhe dokumentacioni i Qendrës së Arsimit Profesional dhe Trajnimit janë ndërmarrë nga Qendra për Zhvillimin e Arsimit Profesional.

Neni 89

(1) Në afat prej gjashtë muajve nga dita e hyrjes së këtij Ligji në fuqi, formohet këshill për arsimin profesional dhe trajnim në pajtim me Ligjin.

(2) Kryetari aktual dhe anëtarët e Këshillit për arsimin profesional dhe trajnim do të vazhdojnë të kryejnë punët deri në zgjedhjen e kryetarit të ri dhe anëtarëve të Këshillit për arsimin profesional dhe trajnim në përputhje me këtë Ligj.

Neni 90

Qendra do të përgatisë harmonizimin e planeve dhe programeve mësimore në përputhje me këtë Ligj, në afat prej 12 muajve nga data e hyrjes në fuqi të këtij Ligji

Neni 91

Institucionet ku realizohet arsimi profesional dhe trajnimi, në afat prej 12 muajve nga dita e hyrjes së këtij Ligji në fuqi, e harmonizojnë organizatën e tyre, punën, statutet dhe aktet e tjera të përgjithshme

на влегувањето во сила на овој закон, ќе ја усогласат својата организација, работа, статутите и други општи акти, со одредбите од овој закон.

Член 92

(1) Државниот регионалниот центар за стручно образование и обука, основан до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе ги усогласи своите општи акти со одредбите од овој закон, во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Директорот на државниот регионален центар за стручно образование и обука, именуван до денот на влегувањето во сила на овој закон, продолжува да ги врши работите утврдени со овој закон, до истекот на времето за кое е избран.

(3) Државниот регионален центар за стручно образование и обука ќе избере орган на управување согласно овој закон, во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон. Постојниот орган на управување на државниот регионален центар за стручно образование и обука продолжува да ги врши работите до изборот на нов орган на управување, согласно овој закон.

(4) Постапките за избор за директор на државен регионален центар за стручно образование и обука, започнати до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе завршат согласно Законот за стручно образование и обука („Службен весник на Република Македонија“ бр. 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 275/19) и Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 229/20).

Член 93

Одредбите од членот 6 ставовите (2) и (4) од овој закон, кои се однесуваат на училишниот инклузивен тим, ќе отпочнат да се применуваат од учебната 2024/2025 година.

Член 94

Подзаконските акти утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 95

(1) Започнатите постапки за верификација на работодавачите за спроведување на практична обука и за верификација на установи за постсредно

me dispozitat e këtij Ligji.

Neni 92

(1) Qendra shtetërore rajonale e arsimit profesional dhe trajnimit, i themeluar deri në datën e hyrjes në fuqi të këtij Ligji do t'i harmonizojë aktet e veta të përgjithshme me dispozitat e këtij Ligji në afat prej gjashtë muajve nga dita e hyrjes së këtij Ligji në fuqi.

(2) Drejtori i Qendrës Shtetërore Rajonale e arsimit profesional dhe trajnimit, i emëruar deri në datën e hyrjes në fuqi të këtij Ligji vazhdon t'i kryejë punët e përcaktuara me këtë Ligj deri në përfundimin e kohës për të cilën është zgjedhur.

(3) Qendra shtetërore rajonale për arsimin profesional dhe trajnim do të zgjedhë organin drejtues sipas këtij Ligji, në afat prej gjashtë muajve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij Ligji. Organi drejtues aktual i Qendrës shtetërore rajonale të arsimit profesional dhe trajnimit vazhdon të kryejë punët deri në zgjedhjen e organit të ri drejtues, në përputhje me këtë ligj.

(4) Procedurat për zgjedhjen e drejtorit të Qendrës shtetërore rajonale për arsimin profesional dhe trajnim, të filluara deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij Ligji do të përfundojnë sipas Ligjit të Arsimit Profesional dhe të Trajnimit (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 dhe 64/18 dhe “Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr.275/19) dhe Ligji i Arsimit të Mesëm. („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17 и 64/18 и „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut ” nr. 229/20).

Neni93

Dispozitat e nenit 6 paragrafët (2) dhe (4) të këtij Ligji, që kanë të bëjnë me ekipin inkluziv shkollor do të fillojnë të zbatohen nga viti shkollor 2023/2024.

Neni 94

Aktet nënligjore të përcaktuara me këtë Ligj, do të sjellen në afat prej gjashtë muajve nga dita e hyrës në fuqi të këtij Ligji.

Neni 95

(1) Procedurat e nisura për verifikimin e punëdhënësve për zbatimin e trajnimit praktik dhe verifikimin e institucioneve për arsimin pas të mesëm deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij Ligji do të përfundojnë në pajtim me Ligjin e Arsimit Profesional

образование до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе завршат согласно Законот за стручно образование и обука („Службен весник на Република Македонија“ бр. 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 275/19).

(2) Верификациите на работодавачите за спроведување на практична обука и верификациите на установите за постсредно образование спроведени согласно Законот за стручно образование и обука („Службен весник на Република Македонија“ бр. 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 275/19), продолжуваат да важат до истекот на рокот определен во актот за верификација.

Член 96

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престанува да важи Законот за стручно образование и обука („Службен весник на Република Македонија“ бр. 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 275/19).

Член 97

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

dhe të Trajnimit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 dhe 64/18 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 275/19).

(2) Verifikimet e punëdhënësve për realizimin e trajnimeve praktike dhe verifikimi i institucioneve për arsimin pas të mesëm, të zbatuara në pajtim me Ligjin e Arsimit Profesional dhe të Trajnimit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 dhe 64/18 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 275/19) vazhdojnë të jenë të vlefshme, deri në përfundimin e afatit në aktin e verifikimit.

Neni 96

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij Ligji, pushon vlefshmëria e Ligjit për Arsim Profesional dhe Trajnimit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13, 41/14, 145/15, 55/16 dhe 64/18 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 275/19).

Neni 97

Ky Ligj hyn në fuqi tetë ditë pas publikimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ЗА
СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА

ARSYETIM PËR PROPOZIMLIGJ
I ARSIMIT PROFESIONAL DHE I TRAJNIMIT

I.SQARIMI I PËRMBAJTJES SË DISPOZITAVE TË
PROPOZIMLIGJIT PËR ARSIM PROFESIONAL
DHE TRAJNIMIT

ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Содржината на одредбите во Законот за стручно образование и обука е систематизирана во десет поглавја (со вкупно 97 членови) и тоа поставени по следниот редослед:

- I. Основни одредби
- II. Систем на стручно образование и обука
- III. Дуално образование
- IV. Учесници во средно стручно образование и обука
- V. Регионален центар за стручно образование и обука
- VI. Постсредно образование
- VII. Обезбедување на квалитет во стручното образование и обука
- VIII. Надлежности во системот на стручно образование и обука
- IX. Центар за развој на стручното образование
- X. Надзор
- XI. Прекршочни одредби
- XII. Преодни и завршни одредби

Во првото поглавје со наслов “Основни одредби”, се дефинира опфатот на Законот Исто така се дадени дефиниции на основните поими опфатени во законот (вкупно четринаесет дефиниции). Се работи за усогласување и надградба на дефинициите од постојниот закон, во контекст на другите прописи, а пред се Законот за национална рамка на квалификациите. Исто така, се врши воведување на нови дефиниции како што се дефинициите за дуално образование, практично образование и слично. Во членот 4 во рамките на ова поглавје се врши определување на опфатот на стручното образование и обука кое вклучува: средно стручно образование и постсредно образование. Важно е да се забележи и одредбата од членот 4 став (2) која има за цел да го нагласи значењето на стручното образование, односно стручно-теоретското образование и практичното образование односно практична обука. Во членот 5 во рамките на ова поглавје се дефинираат целите на стручното образование и обука. Целите на стручното образование и обука се усогласени согласно со потребите на учениците, пазарот на трудот, како и останатите чинители во овој систем. Од интерес, а се со цел овозможување на остварувањето на правото на образование е одредбата од членот 6, со која се поставуваат основите на инклузивноста во стручното образование и обука.

Второто поглавје на Законот е со наслов “Систем на стручно образование и обука”. Согласно со членот 7, како установи за стручно образование и обука, се одредени средно училиште, регионален центар за стручно образование и обука и установа за постсредно образование. Опфатот на учениците

Пërmbajtja e dispozitave në Ligjin e Arsimit Profesional dhe të Trajnimit është e sistemuar në dhjetë kapituj (me gjithsej 97 nene), të radhitura në këtë mënyrë:

- I. Dispozitat themelore
- II. Sistem i arsimit profesional dhe trajnimi
- III. Arsim dual
- IV. Pjesëmarrësit në arsimin e mesëm profesional dhe trajnim
- V. Qendra rajonale e arsimit profesional dhe trajnimi
- VI. Arsim pas i mesëm
- VII. Sigurim i cilësisë në arsimin profesional dhe trajnim
- VIII. Kompetencat në sistemin e arsimit profesional dhe trajnim
- IX. Qendra për zhvillimin e arsimit profesional
- X. Mbikëqyrja
- XI. Dispozitat kundërvajtëse
- XII. Dispozitat kalimtare dhe përfundimtare

Në kapitullin e parë me titull “Dispozitat themelore”, definohet përfshirja e Ligjit. Gjithashtu, janë dhënë definicione të termeve themelore të përfshira në Ligj (gjithsej katërmëdhjetë definicione). Bëhet fjalë për harmonizimin dhe përmisimin e definicioneve nga Ligji aktual, në kontekstin e rregulloreve të tjera, kryesisht Ligjin për Kornizën Kombëtare të Kualifikimeve. Gjithashtu, futen definicione të reja siç janë definicionet për arsimin dual, arsimin praktik dhe të ngjashme. Në nenin 4 në kuditër e këtij kapitulli bëhet përcaktimi i përfshirjes së arsimit profesional dhe trajnimit e cila përfshinë : arsimin i mesëm profesional dhe arsimin pas të mesëm . Është e rëndësishme të vërehet dispozita nga neni 4 paragrafi (2) që ka për qëllim ta theksojë rëndësinë e arsimit profesional përkatësisht arsimin profesional- teorik dhe arsimin praktik përkatësisht trajnimit praktik. Në nenin 5 në kuadër të këtij kapitulli definohen qëllimet e arsimit profesional dhe trajnimit. Qëllimet e arsimit profesional dhe trajnimit janë të harmonizuara sipas nevojave të nxënësve, tregut të punës si dhe faktorëve e tjerë në këtë sistem. Me interes dhe kanë për qëllim mundësimin e realizimit të së drejtës për arsimin është dispozita e nenit 5, me të cilën vendosen bazat e gjithëpërfshirjes në arsimin profesional dhe trajnim.

Kapitulli i dytë i Ligjit është “Sistem i arsimit profesional dhe trajnimit”. Sipas nenit 7, si institucione për arsimin profesional dhe trajnim janë të përcaktuara shkollat e mesme, qendra rajonale për arsimin profesional dhe trajnim dhe institucionet e arsimit pas të mesëm. Përfshirja e nxënësve sipas niveleve të kualifikimit është i rregulluar në nenin 8.. Në kuadër të këtij kapitulli rregullohet edhe mënyra dhe procedura për kalim nga një nivel në

по нивоа на квалификации е уреден во членот 8. Во рамките на ова поглавје се уредува и начин и постапка за премин од едно во друго ниво на квалификации, запишување во постсредно образование како и образовните програми, испитите на крајот на стручното образование и обука, и специјалистичкиот и мајсторски испит.

Поглавјето III со наслов “Дуално образование”, е ново поглавје во Законот за стручно образование и обука. Преку ова поглавје се уредува моделот на дуално образование како нов модел во стручното образование и обука. Подетално во рамките на ова поглавје се уредуваат начинот на организацијата на дуланото образование, постапката за воведување на квалификација со примена на дуално образование, како и начинот на запишување на ученици во дуално образование.

Во четвртото поглавје со наслов “Учесници во средно стручно образование и обука”, се определени правата и обврските на учениците, работодавачите и установите за стручно образование и обука. Одредбите во поглавје се дека во центарот на системот се учениците. Во таа насока, посебен интерес е предвиден на воведување на механизми со кои учениците се стекнуваат со квалитетно стручно образование, кое во целост ги обезбедува нивните права и им овозможува остварување на образование во безбедна работна средина, било во установата или работодавачот. Новнина во Законот, е воведување на обврска за задолжителен надоместок за учениците вклучени во дуалното образование. Исто така, во рамките на ова поглавје, детално се уредува постапката за верификација на ментор за практично образование кај работодавач и верификација на работодавач за спроведување на практично образование.

Посебна новнина која се воведува во овој закон се регионалните центри за стручно образование и обука, како посебен вид на установи за стручно образование и обука, во петтото поглавје од законот. Имено, во 2020 година, со измените на Законот за стручно образование и обука, се вовеле во ограничена форма можноста за оформување на регионален центар за стручно образование и обука од редот на јавните средни стручни училишта. Со овој закон, се уредува структурата, организацијата, начинот на основање и управување со регионалните центри за стручно образование и обука. Со цел, да се вклучи и приватната иницијатива, односно бизнис заедницата, овој закон, покрај основање на државен регионален центар за стручно образование и обука предвидува и можност за основање на приватен регионален центар за стручно образование и обука и мешовит регионален центар за стручно образование и обука. Посебно е важно да се истакне дека законодавецот, регионалните центри

nivelin tjetër të kualifikimeve, regjistrimi në arsimin pas të mesëm si dhe programet arsimore, provimet në fund të arsimit profesional dhe trajnimit dhe provimi për specializim dhe për mjeshtër.

Kapitulli i III me titull “Arsimi dual” është kapitull i ri në Ligjin e Arsimit Profesional dhe Trajnimit. Me këtë kapitull rregullohet modeli i arsimit dual, si model i ri në arsimin profesional dhe trajnim. Më hollësisht në kuadër të këtij kapitulli rregullohen mënyra e organizimit të arsimit dual, procedura për futjen e kualifikimit me zbatimin e arsimit dual si dhe mënyra e regjistrimit në arsimin dual.

Në kapitullin e katërt me titullin “Pjesëmarrësit në arsimin e mesëm profesional dhe trajnim” janë përcaktuar të drejtat dhe obligimet e pjesëmarrësve, punëdhënësve dhe institucioneve për arsimin profesional dhe trajnim. Dispozitat në këtë kapitull janë nga supozimi se në qendër të sistemit janë nxënësit. Në këtë drejtim, interes i veçantë parashihet për futjen e mekanizmave me të cilët nxënësit përvetësohen me arsimin cilësor profesional, që në tërësi i siguron të drejtat e tyre dhe ju mundëson realizimin e arsimit në mjedis të sigurt të punës, qoftë në institucion apo te punëdhënësi. Risi në këtë Ligj është futja e obligimit për kompensim të obligueshëm për nxënësit e përfshirë në arsimin dual. Gjithashtu, në kuadër të këtij kapitulli, hollësisht rregullohet procedura për verifikimin e mentorit për arsimin praktik te punëdhënësi dhe verifikimin e punëdhënësit për zbatimin e arsimit praktik.

Risia e veçantë e cila futet në këtë Ligj janë qendrat rajonale për arsimin profesional dhe trajnim, si lloj i veçantë i institucioneve për arsimin profesional dhe trajnim, në kapitullin e pestë të Ligjit. Njëkohësisht, në vitin 2020, me ndryshimet e Ligjit, u fut në formë të kufizuar mundësia për përformësimin e Qendrës rajonale të arsimit profesional dhe trajnimit nga radhët e shkollave publike të mesme profesionale. Me këtë Ligj, tërësisht rregullohet struktura, organizimi, mënyra e themelimit dhe udhëheqjes me qendrat rajonale për arsimin profesional dhe trajnim. Me qëllim që të përfshihet edhe nisma private përkatësisht bashkësia e biznesit, ky Ligj, krahas themelimit të qendrës shtetërore rajonale për arsim profesional dhe trajnim, parasheh edhe mundësinë për themelimin e qendrës private rajonale për arsim profesional dhe trajnim dhe qendrës së përzier rajonale për arsim profesional dhe trajnim. Është me rëndësi të përmendet se Ligjvënësi, qendrat rajonale i pranon dhe i vendos si bartës të zhvillimit të arsimit profesional dhe trajnimit në kuadër të rajonit në të cilin veprojnë. Kjo qartë dhe pa mëdyshje mund të vërehet nga veprimtaritë e tyre, që janë të grupuara

ги признава и поставува како носители на развојот на стручното образование и обука во рамките на регионот во кој делуваат. Тоа јасно и недвосмислено може да се огледа од нивните дејности, кои се групирани во рамките на следните целини: формално образование; образование за возрасни и валидација на неформално и информално учење; истражување, развој и иновации; соработка со деловната заедница и деловни односи и вмрежување, меѓународна соработка и маркетинг.

Постсредното образование е уредено со истоименото поглавје шест од Законот. Во рамките на ова поглавје дефинирани и разграничени се установите носители на специјалистичко образование и образование за мајстор. Исто така, во рамките на ова поглавје се уредува и постапката за верификација на установа за постсредно образование, како и образовните програми за постсредно образование и јавните исправи за постсредно образование.

Седмото поглавје од законот, со наслов “Обезбедување на квалитет во стручното образование и обука”, претставува дополнување на системот за обезбедување на квалитет со воведување на две новини и тоа воведување на ново подрачје во рамките на евалуацијата со назив „соработка со пазар на труд“ и предвидување на формирање на комисија за квалитет.

Во рамките на осмото поглавје од законот со наслов “Надлежности на системот на стручно образование и обука” се определени надлежностите на министерствата, Советот за стручно образование и обука, единиците на локалната самоуправа, социјалните партнери и коморите. Министерството за образование и наука, е основниот креатор и носител на политики во рамките на стручното образование и обука. Советот за стручно образование и обука е советодавно тело кое предлага стратешки прашања кои се однесуваат на политиката на развој на стручното образование и обука. На коморите, како претставници на деловната заедница, им се даваат компетенции коишто треба да резултираат со создавање на врската помеѓу државните институции, работодавачите, установите и учениците.

Деветтото поглавје на Предлог законот, со наслов, “Центар за развој на стручното образование”, е целосно посветено на уредување на структурата, организацијата, надлежностите и дејностите на Центарот. Кога се забележуваат новините на овој Предлог закон, треба да се истакне, и решението во овој дел, според кое Центарот за стручно образование и обука се трансформира во Центар за развој на стручното образование. Со ваквата поставеност на Центарот, се креира стручно тело кое се позиционира во централното место во системот на стручно

не квадër këtyre qëllimeve : arsimi formal; arsimi për të moshuar dhe vlefshmëria e të mësuarit joformal dhe informal ; hulumtimi, zhvillimi dhe inovacionet; bashkëpunimi me bashkësin e biznesit dhe marrëdhëniet e biznesit dhe rrjetëzim, bashkëpunimi ndërkombëtar dhe marketingu.

Arsimi pas i mesëm është i rregulluar me kapitullin gjashtë të Ligjit. Në kuadër të këtij kapitulli të definuara dhe të përkufizuara janë institucionet bartëse të arsimit të specializuar dhe arsimit për mjeshtër. Gjithashtu, në skuadër të këtij kapitulli rregullohet edhe procedura për verifikimin e institucionit për arsimin pas të mesëm si dhe programet arsimore për arsimin pas të mesëm dhe dokumentet publike për arsimin pas të mesëm .

Kapitulli i shtatë i Ligjit “Sigurimi i cilësisë në arsimin profesional dhe trajnim”], përfaqëson plotësimin e sistemit për sigurimin e cilësisë, me futjen e dy risive edhe atë, futjen e fushës së re në kuadër të vlerësimit me titull “bashkëpunimi me tregun e punës” dhe parashikimi i formimit të komisionit për cilësi.

Në kuadër të kapitullit të tetë të Ligjit me titull “Kompetencat e sistemit të arsimit profesional dhe trajnimit” përcaktohen kompetencat e ministrive, Këshilli për arsim profesional dhe trajnim, njësitë e vetëqeverisjes lokale, partnerët socialë dhe odat . Ministria e Arsimit dhe e Shkencës është kreatori dhe bartësi kryesor i politikave në kuadër të arsimit profesional dhe trajnimit. Këshilli për arsimin profesional dhe trajnim është trup këshillëdhënës i cili propozon çështje strategjike që kanë të bëjnë me politikën e zhvillimit të arsimit profesional dhe trajnimit. Odave , si përfaqësuese të komunitetit të biznesit, ju jipen kompetencat të cilët duhet të rezultojnë me krijimin e ndrlidhjes përmes institucioneve shtetërore, punëdhënësve , institucioneve dhe nxënësve .

Kapitulli i nëntë i Propozim-Ligjit “Qendra për zhvillimin e arsimit profesional”, në tërësi është i përkushtuar në rregullimin e strukturës, organizimit, kompetencave dhe veprimtarive të Qendrës. Kur vërehen risitë në këtë Propozim-Ligj, duhet të theksohet edhe zgjidhja në këtë pjesë, sipas të cilës Qendra e Arsimit Profesional dhe e Trajnimit stransformohet në Qendër për Zhvillimit të Arsimit Profesional. Me këtë vendosje të Qendrës, krijohet trupi profesional i cili pozicionohet në vendin qendror në sistemin te arsimit profesional dhe trajnimit. Në nenin 69 të Propozim-Ligjit janë vendosur kompetencat e Qendrës, që janë të zgjeruara sipas vëllimit dhe përmbajtjes, në krahasim me Ligjin aktual . Propozim-Ligji parasheh edhe një risi në

образование и обука. Во членот 69 од Предлог законот се поставени надлежностите на Центарот, кои се проширени по обем и содржина, во споредба со постојниот закон. Предлог законот предвидува уште една новина во овој дел, и тоа во поглед на вработените во Центарот, каде што се предвидува можност за систематизирање на работни места на даватели на јавни услуги.

Во десеттото поглавје, со наслов “Надзор”, се уредува начинот на спроведување на надзор над примената на одредбите содржани во Предлог законот. Во таа насока, покрај надзорот кој се спроведува од Министерството за образование и наука, односно од Државниот просветен инспекторат, кој спроведува инспекциски надзор, се воведува и стручен надзор за кој е одговорен Центарот за развој на стручното образование.

Во единаесеттата глава се систематизирани прекршочните одредби додека во дванаесеттата глава се уредени преодните и завршните одредби.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Со оглед на тоа што со овој закон се донесува нов Закон за стручно образование и обука, решенијата содржани во одредбите се меѓусебно поврзани и чинат една правна целина.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Целта на предложените законски решенија е да овозможи унапредување на системот на образование во сегментот на стручното образование и обука. Преку унапредувањето на системот на стручно образование и обука директно ќе се влијае на пазарот на трудот. Имено, учениците во процесот на стручно образование и обука ќе се стекнат со знаења и вештини, во кои ќе доминира практичното образование, што ќе ги направи учениците компетитивни на пазарот на трудот и ќе го олесни нивниот пат до вработување или самовработување. Стекнатите знаења и вештини, учениците ќе ги искористат во насока на создавање на нова економска вредност. Покрај интервенцијата на предложените законски одредби во содржинската рамка на образовниот процес, со предложените одредби се подобрува ефикасноста на субјектите учесници во образовниот процес и тоа: установите за стручно образовни и обука и работодавачите. Дополнително, законот промовира и засебен тип на установа за стручно образование и обука – регионален центар за стручно образование и обука. Преку регионалниот центар за стручно образовани и обука ќе се овозможи соодветна координација на локалните ресурси и ќе се овозможи стручно

кëtë pjesë, edhe atë në drejtim të të punësuarve në Qendër, ku parashihet mundësia për sistemimin e vendeve të punës për ofruesit e shërbimeve publik.

Në kapitullin e dhjetë me titullin “Mbikëqyrja”, rregullohet mënyra e zbatimit të mbikëqyrjes mbi zbatimin e dispozitave që i përmban Propozim-Ligji. Në këtë drejtim, krahas mbikëqyrjes që zbatohet nga Ministria e Arsimit dhe e Shkencës përkatësisht nga Inspektorati Shtetëror i Arsimit, i cili zbaton mbikëqyrje inspektimi, futet edhe mbikëqyrja profesionale për të cilën përgjegjës është Qendra për zhvillimin e arsimit profesional.

Në kapitullin njëmbëdhjetë janë të sistematuara dispozitat kundërvajtëse, ndërsa në kapitullin dymbëdhjetë janë të rregulluara dispozitat kalimtare dhe përfundimtare.

II. LIDHJA E NDËRSJELLTË E ZGJIDHJEVE QË I PËRMBAJNË DISPOZITAT E PROPOZUARA

Duke marrë parasysh që me këtë Ligj sjellet Ligj i ri i Arsimit Profesional dhe Trajnimit, zgjidhjet që i përmbajnë dispozitat janë të ndërlidhura mes vete dhe e përbëjnë një tërësi juridike.

III. PASOJAT QË PARAQITEN NGA ZGJIDHJET E PROPOZUARA

Qëllimi i zgjidhjeve të propozuara Ligjore është që të mundësojë avancimin e sistemit të arsimit në segmentin e arsimit profesional dhe trajnimit. Përmes avancimit të sistemit të arsimit profesional dhe trajnimit drejtpërdrejtë do të ndikohet në tregun e punës. Njëkohësisht, nxënësit në procesin e arsimit profesional dhe trajnimit do të përvetësojnë njohuri dhe shkathtësi, në të cilët do të dominojë arsimiti praktik, që do t'i bëjë nxënësit konkurrues në tregun e punës dhe do ta lehtësojë rrugën e tyre për punësim ose vetëpunësim. Njohuritë dhe shkathtësitë e përvetësuara, nxënësit do t'i shfrytëzojnë në drejtim të krijimit të vlerës së re ekonomike. Krahas intervenimit të dispozitave të propozuara Ligjore në përmbajtjen e kuadrit të procesit arsimor, me dispozitat e propozuara përmirësohet efikasiteti i subjekteve pjesëmarrëse në procesin arsimor, edhe atë : institucionet për arsim profesional dhe trajnim dhe punëdhënësit. Në mënyrë plotësuese, Ligji promovon edhe lloj më vete të institucionit për arsimin profesional dhe trajnim- qendër rajonale për arsim profesional dhe trajnim. Përmes qendrës rajonale për arsimin profesional dhe trajnim do të mundësohet koordinim përkatës i burimeve lokale dhe do të mundësohet arsim profesional dhe trajnim sipas specifikave dhe nevojave të rajonit. Njëkohësisht, qëllimi i Vendimeve të propozuara Ligjore është që ta

образование и обука согласно со спецификите и потребите на регионот. Истовремено, целта на предложените законски решенија е да ја зајакне поврзаноста на институциите и да поттикне соработка и партнерство со коморите, социјалните партнери и единиците на локална самоуправа. Во таа насока, а се со цел на поттикнување на оваа врска, значајна улога е предвидена за Центарот за развој на стручното образование.

përforcojë ndërlidhjen e institucioneve dhe të nxisë bashkëpunim dhe partneritet me odat , partnerët socialë dhe njësitë e vetëqeverisjes lokale. Në këtë drejtim ndërsa me qëllim të nxitjes së kësaj lidhjeje, rol i rëndësishëm parashihet për Qendrën e zhvillimit të arsimit profesional.

ОБРАЗЕЦ ЗА ПРОЦЕНКА НА ФИСКАЛНИТЕ ИМПЛИКАЦИИ
НА ПРЕДЛОГ ПРОПИСИТЕ И ОПШТИТЕ АКТИ ДОСТАВЕНИ ДО ВЛАДАТА НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА НИВНО УСВОЈУВАЊЕ

FORMULAR PËR VLERËSIMIN E IMPLIKIMEVE FISKALE NË PROPOZIMIN E
DISPOZITAVE DHE AKTEVE TË PËRGJITHSHME TË PARASHTRUARA DERI TE
QEVERIA E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT PËR MIRATIMIN E TYRE

1. Назив на предлогот: / Titulli i propozimit:		2. Министерство / орган на државна управа: Ministria / organi i administratës shtetërore:		
ПРЕДЛОГ-ЗАКОН ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА PROPOZIM LIGJ I ARSIMIT PROFESIONAL DHE I TRAJNIMI		МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS		
3. Цел на предлогот: / Qëllimi i propozimit:		4. Вид на предлог: / Lloji i propozimit:		
5. Контакт лице и звање: / Personi për kontakt dhe titulli:		6. Контакт тел./факс или е-пошта: Kontakt tel./faks ose e-posta		
Нагалија Кижевска, помошник раководител на сектор				
7. Активност: / Aktivitete:				
8. Вид на барање: / Lloji i kërkesës:				
☐ Регулатива во врска со ЕУ / Rregullativa në lidhje me BE		☐ Нова програма / Program i ri	☐ Прераспределба (на средства) помеѓу две програми / Rishpërndarja (e mjeteve) midis dy programeve	
☐ Друга нова регулатива / Rregullativë tjetër e re		☐ Зголемување / намалување на постоечка програма / Zmadhimi / zvogëlimi i programit ekzistues	☐ Спојување на две или повеќе програми / Bashkimi i dy ose më shumë programeve	
9. Цел на барањето / предложената активност: / Qëllimi i kërkesës / aktivitetit të propozuar:				
10. Врска со владината програма: / Lidhja me programin e qeverisë:				
11. Фискални импликации:		(илјади денари) / (mijëra denarë)		
Implikime fiskale:		Тековна год. Viti i vijues	Втора год. Viti i dytë	Трета год. Viti i tretë
А. Вкупни трошоци за предлогот / Shpenzimet e përgjithshme për propozimin Плати / Rrogat				
				Четврта год. Viti i katër

Влада на Република Северна Македонија
Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut

Стоки и услуги / Mallrat dhe shërbimet Капитал / Kapitali Трансфери / Transfer Вкупно / Gjithsej	8 500 000	8 500 000	8 500 000	8 500 000
В.Одобрени средства за предлогот / Mjetet e miratuara për propozimin Плати / Rrogat Стоки и услуги / Mallrat dhe shërbimet Капитал / Kapitali Трансфери / Transfere Вкупно / Gjithsej	0	0	0	0
С.Промена (разлика) од одобрените средства (В-А) / Ndryshimi (diferenca) nga mjetet e miratuara (В-А) Плати / Rrogat Стоки и услуги / Mallrat dhe shërbimet Капитал / Kapitali Трансфери / Transfere Вкупно / Gjithsej	8 500 000	8 500 000	8 500 000	8 500 000
Д.Расположливи средства од прелевање (од други активности или програми во органот) / Mjete në dispozicion nga të hyrat (nga aktivitetet tjera ose programet në organ) Плати / Rrogat Стоки и услуги / Mallrat dhe shërbimet Капитал / Kapitali Трансфери / Transfere Вкупно / Gjithsej	0	0	0	0
Е.Нето импликации на средствата на органот (С-Д) / Implikimet neto të mjeteve të organit (С-Д) Плати / Rrogat Стоки и услуги / Mallrat dhe shërbimet Капитал / Kapitali Трансфери / Transfere Вкупно / Gjithsej	0	0	0	0
Ф.Зголемување / намалување на приходите / Zmadhimi / zvogëlimi i të hyrave	0	0	0	0
Г.Дополнителни извори на финансирање или споделување на трошоците Burime shtesë të financimit ose ndarja e shpenzimeve Извор:/ Burimi: _____	0	0	0	0
11. Нето зголемување /намалување на бројот на вработени во врска со предлогот: / Zmadhimi / zvogëlimi neto i numrit të të punësuarve në lidhje me propozimin	15	15	15	15

Влада на Република Северна Македонија
Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut

12. Какви гаранции, заеми или други вистински или можни обврски ќе произлезат за Владата (а кои не се наведени во точка 11 А до 11 Г) Çfarë garancione, hua dhe obligime të vërteta ose të mundshme do të dalin për Qeverinë (të cilat janë të paraqitura në pikën 11 А deri te 11 Г)		
13. Ако ова претставува барање за дополнителни средства во тековната фискална година или надвор од нормалниот циклус на подготвување на буџетот, да се даде образложение / Nëse kjo paraqet kërkesë për mjete plotësuese në vitin fiskal vijues ose jashtë ciklit normal të përgatitjes së buxhetit, të jepet arsytim		
14. Дата на завршување на проценката Data e mbarimit të vlerësimit		
15. Дата на поднесување на анализата до Министерството за финансии за добивање мислење Data e dërgimit të analizës drejtuar Ministrisë së Financave për mendim		
16. Дата на добивање на одговор од Министерството за финансии / Data e marrjes së përgjigjes nga Ministria e Financave		
17. Измени побарани од Министерството за финансии Ndryshime të kërkuara nga Ministria e Financave		
18. Одговор на министерството-предлагач: Përgjigje nga ministria-propozues:		
19. Одговор од Министерството за финансии: Përgjigje nga Ministria e Financave:		
20. Дали мислењето на Министерството за финансии е дадено во прилог A është dhënë në shtojcë mendimi i Ministrisë së Financave		
21. Одобрено/ Miratuar / Дата / Data:		
<p>Бијладин Казанџиска</p> <p>Потпис на Државен Секретар Nënshkrimi i Sekretarit Shtetëror</p>	<p>____/____/____ Ден / месец / год. Dita / muaji / viti</p>	<p>МИНИСТЕР / MINISTËR Doc. Dr. Jeton Shaqiri</p> <p>____/____/____ Ден / месец / год. Dita / muaji / viti</p>